

BURMISTRZ MIASTA SZCZUCZYN

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY I MIASTA SZCZUCZYN**

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA

SZCZUCZYN 2009

ZESPÓŁ AUTORSKI

Główny projektant:

mgr inż. arch. Elżbieta Jabłońska
członek Okręgowej Izby Urbanistów w Warszawie, WA – 068

Projektanci:

mgr Andrzej Lewandowski
członek Okręgowej Izby Urbanistów w Warszawie, WA – 260

mgr inż. arch Joanna Jabłońska - Bałdyga
mgr inż. Hanna Konarzewska
inż. Krystyna Fronczek
inż. Tadeusz Borowski
mgr inż. Jerzy Przybyłowicz
mgr Barbara Bućko

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
-------	---

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

I. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	7
II. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	18
III. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	20
IV. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	36
V. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKANCÓW	38
VI. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	46
VII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	48
VIII. STAN PRAWNY GRUNTÓW	51
IX. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	52
X. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	66
XI. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	67
XII. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	69
XIII. STAN SYSTEMOW KOMUNIKACJI, GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYKI I GOSPODARKI ODPADAMI	69
XIV. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	81
XV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA, POWIATU, MIASTA I GMINY GRAJEWO ORAZ WNIOSKÓW LUDNOŚCI ZGŁOSZONYCH DO ZMIANY STUDIUM	82
XVI. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	88

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

I. SCHEMATY TEMATYCZNE W SKALI 1:100 000

1. POŁOŻENIE GMINY
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
3. OSADNICTWO
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
5. TURYSTYKA
6. ROLNICTWO
7. ŚRODOWISKO KULTUROWE
8. KOMUNIKACJA
9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

II. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZCZUCZYN – MAPY W SKALI 1:25 000

1. UWARUNKOWANIA - ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – RYSUNEK NR 1
2. UWARUNKOWANIA – RYSUNEK NR 2

III. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA SZCZUCZYN – MAPY W SKALI 1:5 000

1. UWARUNKOWANIA - STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA –
RYSUNEK NR 3
2. UWARUNKOWANIA - DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTki – RYSUNEK NR 4
3. UWARUNKOWANIA - ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – RYSUNEK NR 5
4. UWARUNKOWANIA - INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – RYSUNEK NR 6
5. UWARUNKOWANIA - PLANY MIEJSCOWE, DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY
I WNIOŚKI – RYSUNEK NR 7

WSTĘP

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawę prawną zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn zatwierdzonego Uchwałą Nr XXI/81/97 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 29 kwietnia 1997 roku dla obszaru w granicach administracyjnych gminy stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Uchwała Nr 187/XXXIV/06 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 25 października 2006 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn.

2. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn określająca politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 10, ust. 1 i 2 ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- a) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- b) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- c) stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- d) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- e) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- f) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- g) potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- h) stanu prawnego gruntów,
- i) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- j) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- k) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- l) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- m) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- n) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności:

- a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,

- b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym wyłączone spod zabudowy,
- c) obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- d) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- e) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- f) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- g) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów,
- h) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m³ oraz obszary przestrzeni publicznej,
- i) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- j) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- k) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- l) obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny,
- m) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej,
- n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- o) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- p) inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Projekt studium zawiera:

- część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej,
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta, o których mowa w art. 19 ust. 2 ustawy,
- rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust.2 ustawy,
- uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu zmiany studium.

Projekt zmiany studium sporządzony został na kopiach:

- dla miasta mapy zasadniczej w skali 1:5000,

- dla gminy mapy topograficznej w skali 1: 25 000 z wykorzystaniem mapy topograficznej w skali 1:10 000, pochodzących z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Przy opracowaniu rysunków zmiany studium wykorzystano licencjonowany program komputerowy MAPINFO.

3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA SZCZUCZYN

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn zatwierdzone Uchwałą Nr XXI/81/97 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 29 kwietnia 1997 roku dla obszaru w granicach administracyjnych gminy jest obowiązującym dokumentem polityki przestrzennej gminy.

Studium zostało opracowane w latach 1996 - 1997 zgodnie z zakresem i trybem określonym w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139).

Konieczność zmiany Studium wynika z:

- zmiany przepisów prawnych w zakresie planowania przestrzennego w wyniku wejścia w życie nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku i wymogów nowej ustawy (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- zmian innych ustaw i rozporządzeń, w tym ustawy prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach, ustawy prawo geologiczne i górnicze, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- potrzeb zaktualizowania kierunków rozwoju miasta i gminy wynikających między innymi z planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, strategii rozwoju województwa podlaskiego, planu rozwoju lokalnego miasta i gminy Szczuczyn, realizacji obejścia komunikacyjnego miasta Szczuczyn w ciągu drogi krajowej Nr 61,
- wniosków instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych, Burmistrza Miasta oraz osób fizycznych, zgłoszonych do zmiany studium w okresie poprzedzającym opracowanie jego aktualizacji.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczuczyn ma charakter aktualizacji sporządzonej kompleksowo dla całego obszaru, uwzględniającej aspekty prawne, społeczno – gospodarcze, ekologiczne i przestrzenne rozwoju miasta i gminy.

Zmiana studium opracowana jest zgodnie z zakresem i trybem określonym w obowiązującej ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

I. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy i miasta Szczuczyn

W podziale fizycznym – geograficznym Polski według J. Kondrackiego obszar miasta i gminy leży w granicach dwóch podstawowych jednostek: w części środkowej i południowej w mezoregionie Wysoczyzny Kolneńskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północnopodlaskiej oraz w części północnej w mezoregionie Pojezierza Ełckiego wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Mazurskiego.

Gmina położona jest w obszarze „Zielonych Płuc Polski”.

W podziale administracyjnym miasto i gmina Szczuczyn położone są w północno-zachodniej części województwa podlaskiego, w zachodniej części powiatu grajewskiego i graniczą: od północnego-zachodu z gminą Biała Piska (województwo warmińsko - mazurskie), od północy z gminą Prostki, od północnego-wschodu z gminą Grajewo, od południowo-zachodu z gminą Grabowo i od południowo-wschodu z gminą Wąsosz.

Przez teren miasta i gminy przebiegają dwie drogi krajowe krzyżujące się w Szczuczynie: droga nr 61 Warszawa – Łomża – Augustów i droga nr 58 Szczuczyn – Biała Piska – Pisz – Szczytno.

W granicach administracyjnych gminy znajdują się 29 wsi i miasto Szczuczyn, będące siedzibą gminy. Miasto Szczuczyn położone w centralnej części obszaru, przy ważnych szlakach komunikacyjnych i jest dobrze skomunikowane z obszarami wiejskimi.

Miasto i gmina należą do najmniejszych powierzchniowo gmin w regionie zajmując powierzchnię 116,5 km², co stanowi 0,6 % ogólnej powierzchni województwa podlaskiego i 12 % powierzchni powiatu. Miasto Szczuczyn zajmuje powierzchnię ok. 13 km².

W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 78,1 % ogólnej powierzchni, lasy i grunty leśne 16,5 %, tereny zabudowane i zurbanizowane – 3,2 %.

- powierzchnia gminy16 555 ha
 - w tym miasto1 323 ha
 - w tym:
 - użytki rolne 8 919 ha
 - grunty orne i sady..... 6 380 ha
 - użytki zielone 2 539 ha
 - lasy i grunty leśne..... 1 931 ha
 - wody 24 ha
 - nieużytki 140 ha
 - tereny zurbanizowane (zabudowane).....373 ha
- ludność gminy ogółem.....6 659 osób
 (stan na 31-12-2007 r.)
 w tym:

- ośrodek gminny - miasto Szczuczyn.....3 573 osoby
- pozostałe wsie.....3 086 osób
- gęstość zaludnienia.....31 osób/km²
- przeciętna wielkość wsi92 osoby
- bezrobotni612 osób
(stan na 2006 r.)
w tym:
 - kobiety.....292
 - mężczyźni320

2. Sieć osadnicza i funkcje gminy

Sieć osadnicza gminy liczy 29 jednostek osadniczych – wsi stanowiących 29 sołectw i miasto Szczuczyn oraz 5 przysiółków. Wsie są równomiernie rozmieszczone, a średnia ich wielkość mierzona ilością mieszkańców wynosi 92 osoby.

Podział gminy pod względem ilości zaludnienia:

- liczba ludności powyżej 400 osób - 1 wieś: Nieckowo (452);
- liczba ludności powyżej 200 osób – 2 wsie, w tym: Bęckowo (242) i Skaje (211);
- liczba ludności od 150 do 200 osób – 3 wsie, w tym: Niedźwiadna (185), Brzeźnio (170) i Świdry Awissa (162);
- liczba ludności od 100 do 150 osób – 4 wsie, w tym: Dołęgi (139), Bęckowo (137), Jambrzyki (111) i Guty (104);
- liczba ludności od 50 do 100 osób - 14 wsi;
- liczba ludności do 50 osób – 5 wsi.

Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym. Zabudowa o charakterze kolonijnym występuje głównie we wsiach Dołęgi i Milewo.

Funkcje gminy

- Podstawowa funkcja gminy - rolnictwo,
- Funkcje uzupełniające gminy – szkolnictwo ponadgimnazjalne, usługi na rzecz ludności i rolnictwa;
- Funkcje ośrodka gminnego - miasta Szczuczyn:
 - mieszkalnictwo i usługi,
 - szkolnictwo ponadgimnazjalne,
 - opieka zdrowotna,
 - produkcja,
 - rolnictwo.

Głównym ośrodkiem jest miasto Szczuczyn - siedziba gminy, obecnie w systemie osadniczym województwa podlaskiego ośrodek o znaczeniu lokalnym. W ośrodku gminnym zlokalizowane są usługi z zakresu administracji publicznej, obsługi ludności – szkolnictwa, opieki zdrowotnej, bankowości, ubezpieczeń, handlu i gastronomii oraz obsługi rolnictwa. Ponadto na terenie miasta zlokalizowane są zakłady produkcyjne i drobnej wytwórczości.

Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta została scharakteryzowana i przedstawiona odrębnie graficznie na rysunku nr 1 w skali 1: 5000.

Ośrodkami wspomagającymi miasto Szczuczyn w zakresie obsługi ludności wiejskiej są wsie o największej liczbie ludności i koncentracji usług z zakresu obsługi ludności oraz usług na rzecz rolnictwa.

Dla wschodnio-południowej części gminy:

- wieś Niećkowo,
- wieś Bzury;

Dla zachodnio-północnej części gminy:

- wieś Niedźwiadna,
- Bęćkowo.

W strukturze osadniczej gminy - ze względu na walory krajobrazowe i kulturowe wyróżnia się wieś Niedźwiadna, w której występuje zabytkowy układ przestrzenny, zabytkowy kościół i cmentarz oraz wsie, w których zlokalizowane są założenia dworsko-parkowe: Niećkowo, Bzury, Bęćkowo i Chojnowo.

Ponadto w większości wsi występuje zabudowa, głównie budownictwo ludowe o walorach zabytkowych.

Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym. Jedynie wsie Dołęgi i Milewo w części posiadają zabudowę rozproszoną, kolonijną.

Rolnictwo i usługi na rzecz rolnictwa

Główną funkcją gminy jest rolnictwo z uzupełniającymi funkcjami z zakresu usług na rzecz ludności i rolnictwa.

Gmina Szczuczyn pod względem uwarunkowań dotyczących rolnictwa zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego zaliczona jest do obszaru funkcjonalnego - zachodniego i położona w rejonie produkcyjnym łomżyńsko – kolneńskim.

Rejon ten o średniej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i wysokiej intensywności produkcji rolnej charakteryzuje się dobrze rozwiniętą hodowlą bydła mlecznego i tuczu trzody chlewnej. Posiada dobrze zagospodarowane użytki rolne i dobrze rozwiniętą produkcję upraw przemysłowych, w szczególności: ziemniaków oraz rzepaku i dlatego też jest zapleczem surowcowym dla istniejącego w tym rejonie przemysłu rolno – spożywczego.

Na terenie gminy duży udział – 56,2% posiadają gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 10 ha, a średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 14,3 ha. Struktura obszarowa gospodarstw i korzystna struktura agrarna stwarzają korzystne warunki do rozwoju i ukierunkowania określonej produkcji rolnej.

Gmina Szczuczyn pod względem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej charakteryzuje się ogólnym wskaźnikiem – 52,8 pkt, w tym: jakość gleb – 38,0 pkt, agroklimat – 8,4 pkt, rzeźba terenu – 3,9 pkt, warunki wodne – 2,5 pkt. Odpowiednio: powiat grajewski – 49,6 pkt (35,3 pkt, 7,9 pkt, 3,8 pkt. 2,6 pkt.), województwo podlaskie – 55,0 pkt (41,0 pkt. 7,5 pkt. 3,7 pkt. 2,8 pkt.).

Gminę Szczuczyn charakteryzuje średni stopień zmeliorowania użytków rolnych w porównaniu do powiatu grajewskiego i całego województwa. Na ogólną powierzchnię 1.849 ha użytków rolnych wymagających melioracji, zmeliorowano 1.247 ha, czyli 67,4 %, w powiecie 74,3 %, w województwie 59,2 %. Niski stopień zmeliorowania wynoszący 34,6% stanowią grunty orne: Na 765 ha wymagających melioracji, zmeliorowano 265 ha. Natomiast na ogólnej powierzchni 1.084 ha użytków zielonych wymagających melioracji, zmeliorowano 982 ha, co stanowi 90,6 %.

W strukturze zasiewów na terenie miasta i gminy zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku, na ogólną powierzchnie zasiewów 6176 ha, dominują zboża – 72, 0 %, o powierzchni 4445 ha, ziemniaki – 15,3 % o powierzchni 947 ha, pastewne – 11,9 % o powierzchni 737 ha, pozostałe, w tym warzywa 0,8 % o powierzchni 47 ha.

W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla bydła i chów trzody chlewnej. Zgodnie z danymi z ostatniego spisu rolnego ilość sztuk poszczególnych zwierząt gospodarskich wynosi:

- bydło – 8598 sztuk, w tym: krowy mleczne – 5042 sztuki,
- trzoda chlewna – 5195 sztuk, w tym lochu – 517 sztuk,
- owce – 104 sztuki, w tym maciorki – 72 sztuki,
- konie – 130 sztuk,
- drób – 9734 sztuki.

Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) na 100 ha użytków rolnych wynosi 80 sztuk.

Na terenie miasta i gminy brak jest znaczących zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego oraz punktów obsługi rolnictwa. Sieć spółdzielczych i państwowych jednostek usługowych uległa transformacji i została sprywatyzowana, w wyniku której nastąpiło uszczuplenie zaplecza usługowego rolnictwa. Aktualnie zaplecze to stanowią:

- 2 prywatne zakłady usług weterynaryjnej,
- 5 zlewni mleka obsługiwane przez zakłady mleczarskie „Mlekpól” w Grajewie położone we wsiach: Niedźwiadna, Nieckowo, Bęckowo, Guty i miasto Szczuczyn,
- 2 prywatne bazy skupu żywca położone we wsi Mazewo i w mieście Szczuczyn,
- 2 prywatne zakłady usług mechanizacyjnych położone w mieście Szczuczyn,
- 5 podmiotów gospodarczych zaopatrujących rolnictwo w pasze i środki do produkcji rolnej.

Na uwagę zasługuje fakt, że korzystne położenie gminy blisko miasta powiatowego Grajewa, gdzie znajdują się wszystkie niezbędne dla funkcjonowania rolnictwa punkty obsługi rolnictwa a także zbytu produktów rolnych daje gminie możliwość do dalszego rozwoju.

W związku z faktem przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej pierwszą znaczącą decyzją dotyczącą rolnictwa są dopłaty bezpośrednie dla rolników, które często służą do dalszego inwestowania w ich gospodarstwa. Dużym zainteresowaniem cieszą się programy rolno - środowiskowe służące przede wszystkim ochronie środowiska naturalnego. W gminie Szczuczyn funkcjonują, a tym samym wspomagają finansowo rolników, następujące pakiety rolno – środowiskowe: rolnictwo zrównoważone, rolnictwo ekologiczne, utrzyma-

nie łąk ekstensywnych, utrzymanie pastwisk ekstensywnych, ochrona wód i gleb, zachowanie lokalnych ras zwierząt gospodarskich.

Na rozwój rolnictwa i infrastruktury wiejskiej skierowany jest także Sektorowy Program Operacyjny (SPO), Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego ZPORR). W ramach tych programów, których koordynacją zajmuje się samorząd województwa realizowane są przede wszystkim komponenty dotyczące infrastruktury wiejskiej dotyczącej zaopatrzenia w wodę, oczyszczania i odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, edukacji i szkoleń.

Funkcje uzupełniające

Funkcję uzupełniającą stanowią szeroko rozumiane usługi na rzecz ludności i gospodarki gminy, wśród której wyróżnić należy usługi w zakresie oświaty, lecznictwa, handlu, kultury i sportu. Funkcję turystyczną posiada jedynie Szczuczyn stanowiący ważny w regionie ośrodek krajoznawczy. Przez gminę przebiegają szlaki turystyczne: pieszy, rowerowy i samochodowy.

Udział funkcji produkcyjnej jest mały i ogranicza się do działalności dwóch większych zakładów zlokalizowanych w Szczuczynie: galanterii drzewnej „Victoria” i zakładu chemii gospodarczej spółdzielni inwalidów SPINS oraz kilku małych zakładów produkcyjno-usługowych świadczących usługi w zakresie budownictwa, przetwórstwa drzewnego i spożywczego, transportu, usług leśnych i innych. Na obszarze gminy nie ma dużych zakładów produkcyjnych oraz firm z udziałem kapitału zagranicznego.

Walory przyrodnicze

Gmina dysponuje przeciętnymi walorami przyrodniczymi. Najwyższą wartość użytkową posiadają żyzne gleby występujące na terenie całej gminy, kompleksy leśne położone przede wszystkim w części wschodniej, znaczne powierzchnie użytków zielonych rozmieszczone głównie w dolinach Wissy i mniejszych cieków wodnych.

W gminie brak jest wielkoprzestrzennych obszarów ochrony przyrody. Występują jedynie pomniki przyrody.

Walory kulturowe

Na terenie miasta i gminy występują obiekty dziedzictwa kulturowego wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków: zespół poklasztorny, zespół pałacowo-folwarczny, zespół poczty, park miejski i domy mieszczkańskie w Szczuczynie, zespoły kościołów i cmentarzy parafialnych w Niedźwiadnej i Szczuczynie oraz zespoły dworsko-pałacowe w Bęćkowie, Chojnowie, Bzurach, Niećkowie i Szczuczynie oraz obiekty objęte gminną ewidencją zabytków.

Zasoby naturalne

Centralna część gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 217 „Dolina rzeki Biebrzy” o szczególnym reżimie zagospodarowania.

Wśród zasobów naturalnych wymienić należy złoża kruszywa naturalnego o zasobach szacunkowych „Gutki - Kurejewka” oraz perspektywicznego występowania kruszywa naturalnego w rejonie wsi: Brzeźnio, Chojnowo, Czarnowo i Rakowo, złoża piasków w rejonie wsi Chojnowo, Dołęgi, Nieckowo i organicznych torfów występujących w dolinach rzecznych, a także zasoby wód płynących (Wissa, Struga, Ciek spod Nieckowa) i wód podziemnych (GZWP nr 217 „Dolina rzeki Biebrza”).

Infrastruktura techniczna

Wszystkie miejscowości gminy posiadają wodociągi oparte o trzy ujęcia i stacje uzdatniania wody zlokalizowane w Szczuczynie, Wólce i Niedźwiadnej.

W sieć kanalizacyjną z własnymi oczyszczalniami ścieków wyposażony jest jedynie zespół szkół rolniczych w Nieckowie oraz gospodarka komunalna w Szczuczynie.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się poprzez linię wysokiego napięcia 110 kV z RPZ Szczuczyn oraz sieć linii elektroenergetycznych 15 kV i niskich napięć wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV.

Na terenie gminy brak jest sieci gazu przewodowego. Zbiornicze systemy ogrzewania funkcjonują na terenach spółdzielni mieszkaniowej w Szczuczynie oraz Zespołu Szkół Rolniczych w Nieckowie.

Gospodarka odpadami oparta jest o komunalne wysypisko odpadów stałych w Szczuczynie oraz własny system zbiórki i transportu śmieci.

3. Struktura funkcjonalno – przestrzenna terenów zabudowy wsi

Tkanek osadniczą gminy stanowi 29 wsi oraz 5 przysiółków. Wsie ukształtowane są głównie w układzie pasmowym. Wyjątek stanowią wsie, w których występowały założenia dworsko-parkowe: Nieckowo, Bzury, Bęckowo i Chojnowo, gdzie zabudowa skupiała się również w sąsiedztwie zabudowań dworskich. Tereny zabudowy wsi zainwestowane są głównie zabudową zagrodową związaną z gospodarstwami rolnymi. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje sporadycznie m.in. we wsiach Skaje, Nieckowo i Niedźwiadna. Uzupełnieniem zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jest zabudowa usługowa zlokalizowana w większych wsiach stanowiących ośrodki wspomagające ośrodek gminny - miasto Szczuczyn. Zabudowa wsi ukształtowana została głównie w formie zabudowy „ulicznej”. Zabudowa rozproszona i kolonijna stanowi niewielki udział.

Największe wsie, w których zlokalizowane są funkcje pozarolnicze:

- **Nieckowo** - 452 osoby - zabudowa zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa usługowa;
 - funkcja podstawowa - rolniczo - usługowa
 - szkoła podstawowa,
 - zespół szkół ponadgimnazjalnych,
 - biblioteka,
 - sklep ogólnospożywczy,
 - świetlica wiejska,

- placówka OSP,
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. remontowo-budowlane);
 - sala gimnastyczna i boisko sportowe,
 - zlewnia mleka.
 - **Bzury** - 242 osoby - zabudowa zagrodowa oraz usługowa;
 - funkcja podstawowa - rolniczo - usługowa;
 - szkoła podstawowa,
 - świetlica wiejska,
 - placówka OSP,
 - boisko sportowe.
 - **Skaje** - 211 osób - zabudowa zagrodowa i jednorodzinna oraz usługowa;
 - funkcja podstawowa - rolniczo - usługowa;
 - sklep ogólnospożywczy,
 - świetlica wiejska,
 - **Niedźwiadna** - 185 osób - zabudowa zagrodowa i jednorodzinna oraz usługowa;
 - funkcja podstawowa - rolniczo - usługowa;
 - szkoła podstawowa,
 - kościół parafialny,
 - cmentarz,
 - sklep z art. do produkcji rolnej,
 - zlewnia mleka,
 - świetlica wiejska,
 - placówka OSP,
 - sala gimnastyczna i boisko sportowe.
 - **Bęćkowo** - 137 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa;
 - funkcja podstawowa - rolnictwo;
 - zlewnia mleka,
 - sklep spożywczy,
 - placówka OSP,
 - świetlica wiejska.
- Ponadto funkcje usługowe występują w następujących wsiach:
- **Świdry Awissa** - 162 osoby - zabudowa zagrodowa oraz usługowa;
 - świetlica wiejska,
 - usługi rzemieślnicze,
 - dyskoteka.
 - **Jambrzyki** - 111 osób - zabudowa zagrodowa;
 - świetlica wiejska,
 - **Guty** - 104 osoby - zabudowa zagrodowa;
 - zlewnia mleka.

- **Gutki** - 49 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa
 - sklep spożywczy,
 - usługi rzemieślnicze.
- **Kurki** - 83 osoby - zabudowa zagrodowa;
 - zakład produkcyjno – usługowy (tartak);
- **Niedźwieckie** - 81 osób - zabudowa zagrodowa;
 - świetlica wiejska.
- **Mazewo** - 76 osób - zabudowa zagrodowa;
 - zakłady produkcyjno – usługowe (skup żywca i ubojnia cieląt);
- **Danowo** - 66 osób - zabudowa zagrodowa;
 - świetlica wiejska,
 - placówka OSP.
- **Obrytki** - 58 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa;
 - usługi handlu (sklep spożywczo – przemysłowy, art. do produkcji rolnej).

Podstawowym narzędziem realizowania polityki przestrzennej miasta i gminy Szczuczyn obok sporządzonych po 1994 roku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Wydanie decyzji warunkowane jest sąsiedztwem istniejącej zabudowy, dostępem do drogi i infrastruktury technicznej oraz nie wymaga zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne.

W latach 2004 – 2007 Burmistrz Miasta wydał łącznie 159 decyzji, z czego 148 to decyzje o warunkach zabudowy i 11 decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Zdecydowana większość decyzji dotyczyła obszarów wiejskich, ponieważ znaczny obszar miasta Szczuczyn objęty jest obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów objętych strefą konserwatorską i kilkoma mniejszymi obszarowo planami. Na terenie miasta wydano łącznie 4 decyzje o lokalizacji celu publicznego i 17 o warunkach zabudowy. Na terenach wsi zdecydowaną większość stanowiły decyzje o warunkach zabudowy dotyczące realizacji budynków mieszkalnych, inwentarskich i gospodarczych, zbiorników na gnojowicę i gnojówkę oraz płyt gnojowych w zabudowie zagrodowej. Kulminacja decyzji nastąpiła w 2006 roku i związana była z dotacjami unijnymi w rolnictwie.

W rozmieszczeniu przestrzennym najwięcej decyzji o warunkach zabudowy wydano dla mieszkańców wsi Kurki – 10, Świdry Awissa – 8, Brzeźno, Bzury, Obrytki i Skaje po 6. We wsi Sokoły nie została wydana żadna decyzja. Wieś Niedźwiadna posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar zabudowy, wydane zatem 3 decyzje na obszarze wsi Niedźwiadna dotyczyły terenów położonych poza granicami planu.

Decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego dotyczyły przede wszystkim realizacji urządzeń infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem w wodę i energię elektryczną oraz przebudowy dróg.

4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna terenów zabudowy miasta Szczuczyn

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną zainwestowania miejskiego przedstawiono na rysunku nr 1 sporządzonym na mapie w skali 1 : 5 000.

Ranga ośrodka gminnego:

- lokalny ośrodek rozwoju

Główna funkcja:

- mieszkaniowo - usługowa

Liczba ludności:

- 3 573 osób

Użytkowanie gruntów:

powierzchnia ogólna	1 323 ha	100,0 % w tym:
• tereny zurbanizowane	113 ha	8,5 %
• grunty orne (w tym sady i ogrody)	837 ha	63,3 %
• użytki zielone.....	294 ha	22,2 %
• lasy i grunty leśne.....	28 ha	2,1 %
• nieużytki	23 ha	1,7 %
• wody.....	3 ha	0,2 %

Gęstość zaludnienia - 270 M/km²

Funkcje ośrodka gminnego - miasta Szczuczyn:

- mieszkalnictwo,
- usługi,
- szkolnictwo ponadgimnazjalne,
- opieka zdrowotna,
- produkcja,
- rolnictwo.

Użytkowanie obszaru:

Obszar miasta w części centralnej zainwestowany jest zabudową mieszkaniową, zagrodową, usługową i produkcyjną. Obszar zabudowy miasta stanowi w przeważającej części zwartą strukturę. Wyjątkiem jest zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Sportowej, która stanowi kolonię zabudowy zlokalizowaną za rzeką Wissa. Poza obszarem zwartej zabudowy, na obrzeżach miasta zlokalizowane jest miejskie wysypisko odpadów komunalnych.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej istotną rolę odgrywają następujące elementy:

- przebieg drogi krajowej nr 61 relacji Warszawa – Łomża – Augustów, kumulującej ruch tranzytowy w kierunku wschodniej granicy,
- przebieg drogi nr 58 Szczuczyn – Biała Piska – Pisz – Szczytno,
- rzeka Wissa wraz z doliną,
- korytarz linii elektroenergetycznych GPZ,
- historyczny układ urbanistyczny miasta wpisany do rejestru zabytków.

Tereny zabudowane zajmują 8,5 % powierzchni terenu miasta w granicach administracyjnych. Przez wschodnią część obszaru miasta przepływa rzeka Wissa, która wraz z rowa-

mi i ciekami oraz użytkami zielonymi tworzy dolinę. Pozostałe tereny stanowią użytki rolne. Lasy i tereny leśne w granicach administracyjnych miasta nie występują.

Charakterystyka zainwestowania

Tereny zabudowy mieszkaniowej

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami w formie zwartej stanowiąca pierzeje rynku,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa stanowiąca kwartały zabudowy przyległe do rynku,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i zagrodowa położona pomiędzy ul. Graniczną, Kilińskiego i Łomżyńską,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i zagrodowa przyległa do ul. Kilińskiego,
- osiedle zabudowy mieszkaniowej „Stodoły”,
- osiedle zabudowy mieszkaniowej „Pawelki”,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa wzdłuż ul. Pawelki,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa wzdłuż ul. Granicznej,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa przy ul. Sportowej,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i zagrodowa przy ul. Szczuki,
- zabudowa zagrodowa kolonijna zlokalizowana w północno wschodniej części obszaru miasta.

Tereny usług

- administracji publicznej i samorządowej - Urząd Miasta i Gminy wraz z instytucjami towarzyszącymi,
- Zespół zabytkowego kościoła parafialnego wraz z plebanią,
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy (ZOL),
- przychodnia rejonowa,
- Zespół Szkół w Szczuczynie,
- Gimnazjum Publiczne,
- Szkoła Podstawowa,
- Miejski Dom Kultury,
- Muzeum Pożarnictwa,
- biblioteka publiczna,
- 2 banki,
- poczta,
- posterunek policji,
- strażnica OSP,
- 3 lokale gastronomiczne i 2 bary,
- dyskoteka,
- 2 hotele („Darmex” przy ul. Kilińskiego i „Zajazd Pocztowy” przy ul. Grunwaldzkiej),
- stadion miejski,
- zakład pogrzebowy,

- 2 stacje paliw,
- usługi handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² - sklep „Biedronka”,
- liczne usługi handlu i obsługi ludności wolnostojące i zlokalizowane w parterach budynków mieszkalnych.

Tereny produkcyjno - usługowe

- „Wiktor” - zakład drzewny (produkcja domków i saun, przemysł drzewny),
- zakład obróbki drewna tartak,
- Spółdzielnia Inwalidów „SPINS” – zakład produkcyjny chemii gospodarczej,
- piekarnia,
- z zakresu obsługi rolnictwa m.in.:
 - młyn gospodarczy,
 - targowica gminna,
 - punkt skupu mleka,
 - 2 lecznice weterynaryjne,
 - zlewnia mleka,
 - handel maszynami rolniczymi,
 - handel artykułami do produkcji rolnej,
 - handel artykułami budowlanymi i rolnymi,
 - handel zwierzętami gospodarskimi,
- liczne zakłady produkcyjno - usługowe i drobnej wytwórczości.

Tereny urządzeń infrastruktury technicznej

- oczyszczalnia ścieków,
- ujęcie wody i stacja wodociągowa,
- ciepłownia miejska,
- wysypisko odpadów,
- GPZ,
- 2 stacje bazowe telefonii komórkowej.

Tereny zieleni

- "Rynek - Plac Tysiąclecia" - zagospodarowany zielenią urządzoną teren placu rynkowego,
- „Rynek Koński”,
- pracownicze ogrody działkowe.

Tereny inne

- cmentarz grzebalny (czynny),
- cmentarz żydowski (nieczynny).

Obsługa komunikacyjna

- dostępność do terenów zabudowanych z istniejących ulic,
- parking urządzony na części "Placu Tysiąclecia" oraz przed usługami,
- zespół garaży przy ul. Łąkowej.

Infrastruktura techniczna

- dobra dostępność do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, za wyjątkiem sieci gazowej,

- tereny położone we wschodniej części miasta - zabudowa przy ul. Sportowej oraz w północno – zachodniej części miasta nie posiadają dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej.

Funkcje kolizyjne, tereny wymagające przekształceń lub zagospodarowania

- przebieg drogi tranzytowej przez centrum miasta,
- lokalizacja zabudowy zagrodowej i dużych gospodarstw rolnych hodowlanych w centralnej części miasta, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej,
- lokalizacja zakładów produkcyjno-usługowych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej („SPINS”, zakłady stolarskie, zakłady mechaniczne i inne),
- zabudowa gospodarcza przy ul. Sportowej w dolinie rzeki Wissa,
- sąsiedztwo ruin rezydencji Szczuków,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej stanowiącej kwartały zabudowy przyległe do rynku - wymagają przekształceń i porządkowania,
- niezagospodarowane tereny i obiekty:
 - pawilon handlowy przy ul. Łomżyńskiej,
 - baza SUW przy ul. Granicznej,
 - baza TOS przy ul. Pawelki,
 - budynek po byłej szkole przy Klasztorze,
 - budynek piekarni przy ul. Łomżyńskiej,
 - budynek rozlewni wód przy ul. Łomżyńskiej,
 - budynek po byłej szkole zawodowej przy ul. Kilińskiego,
 - budynek po przedszkolu przy ul. Łomżyńskiej.

Rezerwy terenowe

- tereny przeznaczone w miejscowym planie pod zabudowę mieszkaniową i usługi (wymagające przygotowania w zakresie podziału terenu, komunikacji i infrastruktury technicznej),
- tereny przeznaczone w miejscowym planie pod zabudowę mieszkaniową plombowe i wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

II. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne. W krajobrazie uporządkowanym naturalne formy zielone (środowisko naturalne) łączą się z formami pochodzenia antropogenicznego (środowisko zbudowane), tworząc ład przestrzenny. Wśród zadań gminy określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym i o planowaniu przestrzennym, troska o ład przestrzenny jest wymieniona na pierwszym miejscu.

Obszar gminy

Oceniając stan ładu przestrzennego na obszarach wiejskich gminy Szczuczyn należy uznać go jako poprawny nie odbiegający od przeciętnego w regionie. Poza pojedynczymi

przypadkami nie stwierdzono rażących dysharmonii w otaczającym krajobrazie. Dotyczą one między innymi skali, formy architektonicznej i kolorystyki zabudowy. Powszechnym zjawiskiem jest występowanie zabudowy w złym stanie technicznym i estetycznym w otoczeniu nieuporządkowanych obejść gospodarskich. Dużym problemem są niezagospodarowane tereny i obiekty - pustostany po zlikwidowanych szkołach, zlewniach mleka, sklepach i innych obiektach użyteczności publicznej. Niektóre z nich: założenia dworsko - parkowe w Bęćkowie (była szkoła) i Chojnowie są obiektami zabytkowymi.

Wizja terenowa wykazała istnienie na terenie gminy kilkunastu niezrekultywowanych terenów poeksploatacyjnych obniżających walory krajobrazowe. Powszechne jest zjawisko wyrzucania przez rolników do lasów, przydrożnych rowów i zagłębień odpadów powstających w gospodarstwach rolnych.

Obszar miasta

Na obszarze miasta na stan ładu przestrzennego znaczący wpływ ma zagospodarowanie terenów i położenie zabudowy w obszarze historycznego układu urbanistycznego. Wąskie parcele, nienormatywne szerokości ulic, usytuowanie zabudowy w liniach rozgraniczających ulic oraz stan techniczny budynków zdecydowanie utrudniają zachowanie należytego stanu ładu przestrzennego. W rejonie zabytkowego Rynku – „Placu Tysiąclecia”, gdzie jest duże nasycenie funkcji usługowych stan techniczny zabudowy i estetyka elewacji frontowych w ostatnim czasie ulega korzystnym przeobrażeniom. Pierzeje zabudowy przyrynkowej wymagają jednak zharmonizowania formy, kolorystyki i detalu architektonicznego. Również zagospodarowanie „Rynku” (zieleń, oświetlenie, ciągi piesze, mała architektura) i stan ciągów pieszych wymaga uporządkowania i rewaloryzacji.

Niekorzystnie na stan ładu przestrzennego wpływają opuszczone, niezagospodarowane tereny i obiekty lub nieczynne aktualnie zakłady. Na terenie miasta jest ich kilka, a najbardziej dysharminizująco na wizerunek miasta wpływają: budynek po byłej szkole przy Klasztorze, budynek piekarni przy ul. Łomżyńskiej i budynek rozlewni wód przy ul. Łomżyńskiej, które zlokalizowane są w sąsiedztwie zabytkowego zespołu klasztornego, na osi widokowej zespołu najazdu z kierunku Łomży. Zaniedbany, zdegradowany i niezagospodarowany jest również teren w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków i doliny rzeki Wissy, w rejonie którego znajdują się ruiny rezydencji Szczuków objęte ochroną konserwatorską. Uporządkowanie i właściwe zagospodarowanie tego obszaru wpłynie na poprawę walorów estetyczno – krajobrazowych otoczenia zabytku oraz widokowych od strony najazdu z kierunku Grajewa.

Ponadto na stan ładu przestrzennego niekorzystnie wpływają:

- struktura własnościowa terenów w zabytkowej części miasta – wąskie, małe działki nie dają możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z wymogami określonymi w przepisach prawa,
- stan zabudowy w zabytkowej części miasta,
- tereny i obiekty opuszczone i niezagospodarowane,
- brak zagospodarowania terenów doliny rzeki Wissy – zabudowa wkracza w dolinę rzeki, głównie gospodarcza położona w rejonie ul. Sportowej i Nadstawnej,

- występowanie zabudowy zagrodowej w zespołach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej,
- pojedyncza zabudowa zlokalizowana poza obszarem zwartej zabudowy (na skutek decyzji o warunkach zabudowy).

III. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1 Rzeźba terenu

W zasadniczej części obszar położony jest w granicach Wysoczyzny Kolneńskiej związanej genetycznie ze zlodowaceniem środkowopolskim, którą tworzą formy rzeźby plejstocenińskiej w postaci wysoczyzny morenowej falistej, pagórków wzgórz i wałów kemowych pochodzenia fluwiogłacyjnego oraz pagórków, martwego lodu. Obszar wysoczyzny jest dość zróżnicowany hipsometrycznie od 125 do 165 m n.p.m.

Wysoczyznę rozcina południkowo dolina rzeki Wissy. Na zachód od rzeki teren wzbogacony jest wałami, pagórkami i wzgórzami kemowymi oraz licznymi formami dolinnymi o znacznym nachyleniu zboczy. Na specjalną uwagę zasługuje wał kemowy z kulminacją dochodzącą do 175 m n.p.m. rozciągający się w kierunku N-S od wsi Chojnowo poprzez Czarnowo do wsi Dołęgi. Kompleks wzgórz kemowych o wysokościach 190-205 m n.p.m. rozdzielony wyraźnymi dolinkami występuje w okolicach Niedźwiadnej, Kurek i Konieckich. W części wschodniej przeważają natomiast powierzchnie płaskie z rzadko pojawiającymi się wzgórzami.

Północny fragment obszaru gminy leży w obrębie Pojezierza Ełckiego, który budują formy rzeźby plejstocenińskiej pochodzące ze zlodowacenia północnopolskiego i są wykształcone jako wysoczyzna morenowa pagórkowata, równina sandrowa i dolina o założeniu rynnowym. Wysoczyzna wyniesiona jest 135-150 m n.p.m. i obejmuje teren położony pomiędzy wsiami: Będkowo, Tarachy i Zacieczki. Posiada charakter rzeźby mało złagodzonej przez procesy denudacyjne.

Równina sandrowa jest płaska i zajmuje obszar o wysokościach bezwzględnych w przedziale 125-135 m n.p.m. Rozcięta jest licznymi dolinkami, z których największa należy do rzeki Wissy.

Rzeźbę terenu gminy uzupełniają formy holoceniskie wypełniające dna współczesnych dolin rzecznych, nieckowatych dolinek fluwialno - denudacyjnych, dna rozległych obniżzeń, płytkie zagłębienia bezodpływowe oraz formy antropogeniczne takie jak: sztucznie uformowane skarpy, nasypy i wykopy drogowe, wyrobiska związane z eksploatacją surowców mineralnych.

Obszar miasta Szczuczyna położony jest na wysokości 125-165 m n.p.m. Najniżej usytuowana jest dolina Wissy przebiegająca południkowo przez środkową część Szczuczyna. Tereny najwyższej wyniesione leżą na zachodnich obrzeżach miasta. W obrębie miasta wydzielić można następujące jednostki morfologiczne:

- Wysoczyznę morenową płaską o wysokościach w przedziale 125-160 m n.p.m. o mało urozmaiconej powierzchni i spadkach nie przekraczających 5%. Zarówno jej część zachodnia, jak i wschodnia rozcięte są licznymi dolinkami erozyjno–denudacyjnymi o przebiegu równoleżnikowym z charakterystycznymi szerokimi, lokalnie podtopionymi dnami. W zachodniej części obszar wysoczyzny urozmaica wał kemowy z często występującymi pagórkami martwego lodu. Wał kemowy przebiega w kierunku N - S i tworzy lokalne kulminacje terenowe.
- Dolinę Wissy, w której wyróżniono terasę erozyjno-akumulacyjną oraz taras zalewowy.
 - Taras erozyjno-akumulacyjny pochodzi z plejstocenu i jest wyniesiony 125-130 m n.p.m., tj. 2-5 m nad taras zalewowy. Występuje on nieprzerwanie po prawej stronie rzeki, a jego szerokość jest zmienna osiągając minimum w południowej części. Po stronie lewej taras erozyjno-akumulacyjny nie występuje na północy, gdzie współczesna dolina Wissy graniczy bezpośrednio z obszarem wysoczyzny. Płaską powierzchnię tarasu rozcinają dolinki prowadzące okresowo wody z wyżej wyniesionych terenów.
 - Taras zalewowy holoceni występuje na wysokości 123 - 125 m n.p.m. i 1,0 - 1,5 m nad poziom lustra wody w korycie rzeki. Szerokość tarasu zalewowego po obu stronach Wissy nie przekracza 150 m , a w części południowej przechodzi w rozległe obniżenie powypiskowe.

Oprócz naturalnych form morfologicznych na terenie miasta i gminy występują utwory antropogeniczne o zmienionej rzeźbie. Są to między innymi: skarpy i strome krawędzie, nasypy drogowe i budowlane, tereny zniwelowane, wyrobiska poeksploatacyjne itp.

1.2 Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym przedmiotowe tereny leżą na prekambryjskiej platformie wschodnioeuropejskiej w obrębie wyniesienia mazursko-suwańskiego.

Podłoże mezozoiczne stanowią utwory kredy górnej wykształcone w postaci margli i opoki, na których bezpośrednio zalegają młodsze utwory trzeciorzędowe.

Osady trzeciorzędowe tworzą oligocenijskie piaski i mułki, miocenijskie piaski oraz iły przewarstwione wkładkami węgla brunatnego, a także pliocenijskie iły będące bezpośrednim podłożem osadów czwartorzędowych.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory wszystkich zlodowaceń, a ich miąższość waha się od 170 do 200 m.

Z okresu zlodowacenia środkowopolskiego pochodzą gliny zwałowe z dużą zawartością głazów i żwirów występujące w okolicach wsi Mazewo, Czarnowo, Czarnówek, Bzury.

W budowie moren udział bierze materiał piaszczysto-żwirowy o bezładnej strukturze. Moreny te tworzą wzniesienia w zachodniej i wschodniej części gminy. Ponadto występują osady akumulacji szczelinowej (wały i wzgórza kemowe) wykształcone jako warstwowane piaski i żwiry oraz osady akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej w postaci nieregularnych płatów z domieszką żwirów i piasków podścielonych glinami zwałowymi.

Z okresem zlodowacenia północnopolskiego wiążą się plejstocenyjskie utwory akumulacji lodowcowej (gliny piaszczyste) występujące w północnej części gminy, a także utwory akumulacji wodnolodowcowej (piaski pylaste, piaski drobne i średnie ze żwirami) zalegające na równinie sandrowej i w dolinie Wissy.

Najmłodszymi utworami uczestniczącymi w budowie geologicznej obszaru są osady holocenyjskie o charakterze aluwialno-deluwialnym reprezentowane przez grunty mineralne (piaski drobnoziarniste z domieszką części organicznych) zalegające dna dolinek denudacyjnych i nieckowatych odcinków większych dolin oraz utwory bagienne (namuły organiczno-pylaste lub piaszczyste oraz torfy) wypełniające na całej długości współczesną dolinę Wissy i prawie wszystkie zagłębienia terenowe.

W granicach miasta Szczuczyna największe przestrzenie zajmują osady akumulacji lodowcowej wykształcone jako gliny zwałowe, które występują w obrębie wysoczyzny w części zachodniej i wschodniej miasta. Są to najczęściej gliny spiaszczone z przewarstwieniami piasków i żwirów oraz z domieszką głazów i otoczków.

Wały kemowe stanowiące kulminacje terenowe na zachodzie Szczuczyna (piaski drobne i średnie). Na obszarze wysoczyzny występują również pagórki martwego lodu, które bezładnie tworzą piaski oraz żwiry z domieszką kamieni. Na obrzeżach obszarów wysoczyzny spotyka się osady piasków akumulacji wodnolodowcowej reprezentowane przez frakcje różnoziarniste z niewielką ilością żwirów.

W centralnej części zgodnie z morfologią występują utwory akumulacji rzecznej. Są to holocenyjskie piaski drobne i średnie przewarstwione żwirami zalegające w terasie nadzalewowej (erozyjno - akumulacyjnej) oraz torfy położone w obrębie terasy zalewowej doliny Wissy.

Dna dolinek erozyjno - denudacyjnych wyścielone są namułami organicznymi pylastymi lub piaszczystymi o miąższości 1,5 - 2 m lub piaskami gliniastymi i glinami.

1.3 Wody

1.3.1 Wody powierzchniowe

Głównym odbiornikiem wód powierzchniowych jest rzeka Wissa, stanowiąca prawy dopływ Biebrzy. Powierzchnia zlewni Wissy wynosi 521 km². Rzeka płynie wąską doliną w kierunku południowo-wschodnim meandrując prawie na całej długości. Wissa zbiera wody powierzchniowe za pośrednictwem licznych dopływów bocznych, najczęściej sieci rowów melioracyjnych.

Zasoby nienaruszalne rzeki szacowane są na 0,57 m³/s i stanowią minimalny odpływ wody, który warunkuje zachowanie podstawowych form flory i fauny.

Zachodnia część gminy charakteryzuje się gęstszym wykształceniem cieków i lepszymi warunkami odwodnienia. Obszar położony w części wschodniej posiada natomiast niewielkie nachylenie, stąd proces odwadniania jest utrudniony. Lokalnymi odbiornikami wód są rozległe obniżenia wytopiskowe, skąd odpływ następuje poprzez rowy melioracyjne. Przeprowadzone w latach ubiegłych melioracje gruntów rolnych przyczyniły się do zmiany charakteru

małych cieków wodnych w rowy melioracyjne o wyprostowanych korytach i przyspieszonym odpływie wód.

Z innych ważniejszych cieków wodnych wymienić należy Strugę i Ciek spod Niećkowa

W uzupełnieniu do wód płynących pozostają licznie występujące naturalne zbiorniki wodne wypełniające obniżenia terenowe na obszarze całej gminy oraz stawy, w tym zespół stawów Chojnowie o łącznej powierzchni 4,5 ha i pojemności 67,5 tys. m³, w Bzurach o powierzchni 0,7 ha i pojemności 14 tys. m³, w Szczuczynie o powierzchni 0,25 ha i pojemności 5 tys. m³ oraz w Niedźwiadnej o powierzchni 0,05 ha i pojemności zaledwie 1 tys. m³.

W granicach miasta Szczuczyna Wissa płynie z północy w kierunku południowym szeroką i zabagnioną doliną, silnie meandrując na niektórych odcinkach swojego biegu. Po cząwszy od mostu przepływa przez obniżenie powytopiskowe, przyjmując w tej części najwięcej dopływów z obu stron.

Na uwagę zasługuje prawobrzeżny dopływ, biorący swój początek z podnóża wału kemowego. Pozostałe cieki odwadniają obszary wysoczyznowe, położone w zachodniej i wschodniej części miasta. Sieć wód powierzchniowych uzupełniają rowy melioracyjne oraz stawy rybne.

1.3.2 Wody gruntowe

Wody gruntowe tworzą dwie zasadnicze strefy o odmiennym charakterze ich zalegania. Pierwsza strefa o ciągłym poziomie wód obejmuje przeważającą część gminy. Woda gruntowa utrzymuje się w łatwo przepuszczalnych utworach wysoczyzny oraz dolin i obniżen, tworząc jeden poziom o zwierciadle swobodnym.

W dolinach rzek oraz pozostałych dolinkach i zagłębieniach wody gruntowe występują najpłycej, poniżej 2 m i tam stanowią one ograniczenia dla budownictwa.

Drugą strefę tworzą wody gruntowe, których ciągłość zwierciadła może ulegać zakłóceniom. Zasięg przestrzenny tej strefy związany jest z występowaniem płytko zalegających utworów o małej przepuszczalności i gorszych warunkach infiltracji (gliny zwałowe). W obrębie strefy wody gruntowe utrzymują się w osadach piaszczystych zalegających w stropie utworów gliniastych. Ponadto mogą zachodzić przypadki pojawienia się tzw. "wierchówek" tuż przy powierzchni terenu. Mają one niekorzystny wpływ na zmianę konsystencji glin i ilów oraz stanowią ograniczenia budowlane.

Wody gruntowe z uwagi na charakter zalegania dzielą obszar miasta na dwie zasadnicze strefy. W dolinach oraz fragmentarycznie na wysoczyźnie zbudowanej z gruntów łatwo przepuszczalnych występuje ciągły poziom wód gruntowych o swobodnym zwierciadle. Zalegają one płytko, kontaktując się z wodami rzeki, wykazując jednocześnie dużą zbieżność z wodostanami Wissy. W obrębie doliny i dolinek głębokość wód gruntowych wynosi 1 - 2 m, a w wyższych partiach terenu wzrasta poniżej 2 m. Najgłębiej występuje w rejonie centrum miasta oraz ulicy Kilińskiego.

Obszar, gdzie ciągłość poziomu wód gruntowych może ulegać zakłóceniom, a zwierciadło wykazuje napięcie, występuje na wysoczyźnie zbudowanej z utworów gliniastych trud-

niej przepuszczalnych. Poziom wód gruntowych zalega w przewarstwieniach piaszczystych wśród glin na zmiennych głębokościach, z reguły głębiej niż 4,5 m. W okresach obfitych opadów lub wiosennych roztopów mogą pojawiać się w wierzchnich warstwach gruntu tzw. "wierzchówki".

1.3.3 Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym gmina Szczuczyn znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina rzeki Biebrza”. Powierzchnia zbiornika rozciągającego się wzdłuż zlewni Biebrzy, Wissy, Ełku i dolnej Jegrznii oraz Kanału Augustowskiego wynosi około 1295 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika kształtują się w wielkości około 200 tys. m³/dobę, przy średniej 50 m głębokości ujęć.

Na przeważającej części obszaru brak jest dostatecznie wykształconej warstwy izolacyjnej z uwagi na zaleganie w podłożu osadów torfowych i piaszczystych charakteryzujących się dużą infiltracją. Z tego względu zbiornik narażony jest na zanieczyszczenie wód podziemnych i wymaga szczególnej ochrony, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Obszar gminy charakteryzuje się w miarę zróżnicowaną wydajnością warstw wodonośnych. Ujmowane studniami głębinowymi wody podziemne pochodzą z wodonośnych warstw czwartorzędowych, których strop zalega na głębokości 2,5-35,0 m, a spąg 9,0 - poniżej 49,0 m. Najpłycej zwierciadło tych wód występuje wzdłuż doliny Wissy i Strugi - w interwale 0-20 m. Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego jest również zróżnicowana i waha się od 10-30 m³/h w rejonie zlodowacenia bałtyckiego (Tarachy, Zacieczki, Gutki, Bęćkowo) do 30-70 m³/h na pozostałym terenie. Jedynie w okolicach miasta Szczuczyna, wsi Skaje i Wólka wydajność jednostkowa wzrasta do powyżej 70 m³/h.

Większość terenu posiada pełną izolację warstw wodonośnych, niemniej jednak w rejonie Szczuczyna i na północ oraz wschód od miasta izolacja jest połowiczna lub występuje jej brak. Stanowi to poważne zagrożenie dla wód podziemnych przed czynnikami antropogenicznymi. Naturalne wody te zawierają również zwiększone ilości związków żelaza i manganu i wymagają uzdatnienia.

Zbiorcze zaopatrzenie ludności w wodę pitną oparte jest na ujęciach zlokalizowanych w Niedźwiadnej, Wólce i Szczuczynie czerpiących wodę z czwartorzędowych pięter wodonośnych.

Niewielka część ludności gminy pozbawiona jest jeszcze możliwości korzystania z wodociągów wiejskich i zaopatruje się w wodę ze studni kopanych ujmujących wody gruntowe z pierwszego poziomu wodonośnego. Poziom ten utrzymuje się głównie w przewarstwie niach piaszczystych rozdzielających górny horyzont glin zwałowych na głębokości 3-6 m p.p.t. Wody gruntowe podlegają łatwej infiltracji różnego rodzaju zanieczyszczeń bytowych i gospodarczych.

1.4 Gleby

Rodzaj występującej na obszarze miasta i gminy pokrywy glebowej pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną terenu i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem gleb oraz brakiem dominacji któregośkolwiek ich typu. Gleby wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstoceńskich piasków i glin lodowcowych, piasków wodnolodowcowych oraz holocenijskich utworów rzecznych i bagiennych.

Najwyższe walory w skali gminy posiadają gleby brunatne, bielcowe i czarne ziemie zaliczone do 2 kompleksu pszenno dobrego oraz do 3 pszenno – żytniego w klasach bonitacyjnych IIIa - IIIb, występujące na większych powierzchniach w obrębie wysoczyzny. Charakteryzują się one znaczną zasobnością w składniki pokarmowe, dobre warunki wodno-powietrzne, dobrą strukturę i są łatwe do uprawy.

Wysokie walory reprezentują gleby 8 kompleksu zbożowo-pastewnego mocne, położone na obrzeżach obniżen terenowych oraz gleby 3 kompleksu pszenne wadliwe zalegające w północnej części gminy. Gleby zbożowo-pastewne mocne oraz gleby pszenne wadliwe pozostają w klasie IIIb-IVb. Dorównują najlepszym glebom zawartością składników pokarmowych, ale z uwagi na wadliwe stosunki wodne (okresowe nadmiary lub niedobory wilgotności) ich bonitacja jest niższa.

Kolejną pod względem przydatności rolniczej grupę stanowią gleby brunatne lub bielcowe klasyfikowane jako 4 kompleks żytnio-ziemniaczany bardzo dobry i dobry, w IVa-IVb klasie bonitacyjnej. Są tutaj także czarne ziemie zdegradowane, zakwalifikowane do 9 kompleksu zbożowo-pastewnego słabego w klasie IVb.

Są to gleby średnio korzystne do uprawy, mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na przesuszanie.

Najniższe walory użytkowe reprezentują gleby brunatne żytnio-ziemniaczane słabe V klasy bonitacyjnej oraz gleby brunatne wylugowane o przydatności żytnio - łubinowej w V-VI klasie bonitacyjnej. Gleby te są bardzo przepuszczalne i pokarmowo ubogie.

W dolinach Wissy i innych cieków wodnych, zagłębieniach terenowych oraz dolinkach bocznych występują gleby pochodzenia hydrogenicznego. Są to najczęściej gleby torfowe i murszowe o różnym składzie mechanicznym, różnych stosunkach wodno-powietrznych. Stąd ich zróżnicowanie pod względem przydatności rolniczej, jak również zróżnicowanie przestrzenne. Pozostają one najczęściej w III i IV klasie bonitacyjnej i należą do użytków zielonych średnich.

Na bardzo lekkich glebach murszowych lub torfowych w V klasie bonitacyjnej występują użytki zielone słabe. Na ogół wymagają one poprawy stosunków wodnych.

Na terenie miasta najliczniej reprezentowane są gleby brunatne, bielcowe i czarne ziemie IIIa-IIIb klas bonitacyjnych. Stanowią kompleksy gleb pszenno-żytnich, rzadziej pszennych dobrych. Miejscami występuje nadmierna wilgotność obniżająca ich wartość rolniczą do IVb klasy bonitacyjnej.

W ich bezpośrednim sąsiedztwie położone są gleby zaliczane do kompleksu żytnio-ziemniaczanego i zbożowo - pastewnego w klasach IVa-IVb. Obie grupy gleb położone są w obrębie obszaru wysoczyznowego w zachodniej i wschodniej części Szczuczyna.

Z obszarem występowania osadów piaszczystych związane są gleby brunatne żytne słabe i zbożowo - pastewne w V klasie bonitacyjnej oraz żytnio-łubinowe w klasie VI.

W strefie zabudowy miejskiej występują gleby pochodzenia antropogenicznego o zmienionych właściwościach fizyczno-chemicznych i stosunkach powietrzno-wodnych dostosowanych do funkcji, jaką pełnią w strukturze przestrzennej miasta (zieleńce, skwery, ogrody działkowe).

1.5 Szata roślinna

1.5.1 Obszary leśne

Pod względem lesistości gmina należy do obszarów średnio zalesionych. Lasy zajmują powierzchnię 1.887 ha, co stanowi około 16,3 % ogólnej jej powierzchni. Kompleksy leśne należą do II Krainy Przyrodniczo-Leśnej Mazursko-Podlaskiej.

W strukturze własności zdecydowanie dominują lasy prywatne występujące na powierzchni 1180 ha (62,5 %). Lasy państwowe należące do Nadleśnictwa Rajgród położone są w kilku większych i mniejszych uroczyskach na wschód od zabudowy wsi Niedźwiedzkie, na zachód od wsi Będkowo (ur. Będkowo), w okolicach Chojnowa (ur. Lisie Doły), na wschód od Szczuczyna (ur. Skitowo), w okolicach wsi Bzury (ur. Bzury) obejmując łącznie areał 707 ha, tj. 37,5 % ogólnej powierzchni lasów.

Rozmieszczenie lasów na terenie gminy jest nierównomierne. Największe kompleksy leśne występują na obrzeżach w rejonie wsi: Bzury i Niedźwiedzkie w części wschodniej, Obrytki na południu, Tarachy i Będkowo w północnej części gminy.

Głównym gatunkiem w drzewostanie jest sosna stanowiąca około 90 % powierzchni. Pozostałe gatunki reprezentowane są przez świerk, dąb, grab, brzozę, osikę, topolę, jesion i olchę.

Dominującym siedliskiem są bory mieszane świeże i bory świeże związane z ubogimi glebami brunatnymi lub bielcowymi. Siedliska świeże uzupełniają lasy świeże i lasy mieszane świeże usytuowane na cięższych i zasobniejszych glebach w rejonie wsi Tarachy.

Bory mieszane wilgotne, lasy mieszane wilgotne i lasy wilgotne występują na glebach murszowo-mineralnych lub czarnych ziemiach z wysokim poziomem wód gruntowych.

Odrębną kategorię siedliskową stanowią olsy związane z glebami bagiennymi z okresowo stagnującą na powierzchni wodą gruntową. Lasy tego typu występują głównie w okolicach wsi: Zacieczki, Będkowo, Niedźwiadna i Danowo.

Na szatę roślinną miasta składają się niewielkie powierzchnie leśne, dwa parki miejskie, dwa zespoły ogródków działkowych oraz dwa cmentarze z zachowanym drzewostanem.

Lasy występują na obrzeżach Szczuczyna i w dolinie Wissy. Są to przede wszystkim olsy porastające gleby torfowe. We wschodniej części terenu porastają małe kompleksy na

siedlisku boru świeżego z drzewostanem sosnowym w młodym wieku. Pojedynczo występuje młody bór mieszany i bór mieszany wilgotny.

Na terenie gminy Szczuczyn gospodarcze znaczenie lasów jest niewielkie. Na stan taki wpływ mają przede wszystkim: młoda struktura drzewostanów, małe zróżnicowanie gatunków, niska odporność siedliskowa, czy małe powierzchnie leśne. Nie bez znaczenia jest fakt, że lasy stanowią tutaj zaledwie 18% powierzchni gminy.

Małe jest również znaczenie turystyczne obszarów leśnych. Najbardziej predysponowane są lasy znajdujące się w zasobach państwowych stanowiące większe kompleksy leśne na siedliskach świeżych z drzewostanem sosnowym w wieku powyżej 60 lat. Ze względu na oddalenie od rzek i zbiorników wodnych, małą atrakcyjność krajobrazową, średnią odporność na antropopresję zaliczyć je można do kategorii lasów przydatnych dla celów rekreacyjnych. Klimat wnętrza lasów sprzyja pobytowi ludzi, a umiarkowane zwarcie podszytu umożliwia swobodną penetrację. Młodsze drzewostany w wieku do 40 lat do czasu osiągnięcia przez roślinność większej stabilności i odporności można wykorzystać jedynie poprzez wyznaczone szlaki piesze.

Specyfika środowiska przyrodniczego sprawia, że największe znaczenie posiada ekologiczna funkcja lasów (wodochronna, glebochronna, wiatrochronna, klimatyczna, nasienna) i dotyczy to zwłaszcza olsów oraz borów i lasów mieszanych i wilgotnych.

Na terenie gminy występują lasy o najwyższej jakości hodowlanej (wyłączone drzewostany nasienne) służące do zachowania cennych ekotopów rodzimych. Cel ten jest realizowany poprzez wykonywanie zabiegów pobudzających te drzewostany do produkcji nasion, a następnie ich zbiór. Przedmiotowy las ochronny obejmuje powierzchnię 25 ha i położony jest w Nadleśnictwie Rajgród - Leśnictwo Kędziorowo w Uroczysku Parchacz - Królewszczyzna oraz Cieczernia.

Olsy olchowe i jesionowe oraz bory mieszane wilgotne i lasy mieszane wilgotne całkowicie należy wykluczyć z użytkowania gospodarczego i turystycznego. Lasy tego typu poprzez swoją odmienność florystyczną i ekologiczną stanowią istotny element wzbogacający krajobraz gminy. Tworzą ponadto ekotop gatunków rzadkich, są również ważnym składnikiem strukturalno-funkcjonalnym występującej na obszarze gminy fizjocenozy.

1.5.2 Zadrzewienia

Zadrzewienia są to pojedyncze drzewa i krzewy lub ich skupiska nie stanowiące zbiorowisk leśnych, wraz z zajmowanym terenem oraz pozostałymi składnikami jego szaty roślinnej. Wśród szerokiej gamy zadrzewień w granicach administracyjnych miasta i gminy wyróżnić można następujące ich formy:

- zadrzewienia śródpolne użytków rolnych,
- zadrzewienia terenów komunikacyjnych,
- zadrzewienia przyrodnicze wzdłuż cieków wodnych,
- zadrzewienia wiejskich terenów budowlanych,
- parki podworskie,
- zadrzewienia cmentarzy,

- park miejski,
- sady i ogrody działkowe oraz przydomowe,
- plantacje drzew i krzewów owocowych.

Główną funkcją użytkową zadrzewień na terenach zurbanizowanych jest wypoczynek i funkcja izolacyjna, a na terenach otwartych funkcja ekologiczna. Spośród licznych ochronnych, produkcyjnych i kulturowych funkcji zadrzewień najistotniejsze jest przeciwdziałanie zagrożeniom oraz ulepszanie walorów użytkowych środowiska przyrodniczego.

1.5.3 Zbiorowiska łąkowe i murawowe

Tereny otwarte położone z dala od zabudowy, o małej ingerencji człowieka, związane z terenami podmokłymi i sąsiadującymi z wodami powierzchniowymi zajmują użytki zielone. W praktyce dzieli się je na łąki kośne i pastwiska o charakterze półnaturalnym. Tę grupę roślin reprezentują łąki okresowo wilgotne, rozwijające się na siedliskach o wysokim poziomie wód gruntowych (0,6-0,9 m) i łąki świeże zajmujące gleby mineralne i próchniczne, średnio wilgotne. W bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych występują zbiorowiska wodne i przywodne z zespołem rzęsy i spirodeli.

Na terenie gminy łąki położone są głównie w dolinie Wissy, cieku spod Niećkowa, Strugi oraz w mniejszym stopniu w obniżeniach oraz dolinkach bocznych. Użytki zielone zajmują łącznie powierzchnię 2 536 ha (22,0 % ogółu powierzchni gminy), w tym 833 ha stanowią łąki, a 1.703 ha pastwiska (14,7 %).

W minionych latach zmeliorowano w gminie przeważającą część użytków zielonych położonych w dolinach rzecznych oraz innych obniżeniach terenowych. Procesom odwodnień poddano torfowiska niskie z bogatą florą wilgociolubną. Pospolite do niedawna łąki trzęślicowe i mozgowe zastępowane są na skutek sukcesji monokulturami traw. Zwiększanie zasobności gleb poprzez stosowanie nawozów sztucznych prowadzi zwykle do zubożenia roślinności łąkowej i inwazji traw nitrofilnych, kosztem roślin motylkowych.

Aby zachować resztki roślinności łąkowej należy w możliwie najkrótszym czasie podjąć konkretne działania. Łąki i pastwiska do niedawna niedoceniane w systemie naturalnych powiązań przyrodniczych, wymagają ochrony czynnej celem zabezpieczenia rzadkich gatunków łąkowych, w tym specyficznej roślinności i mikroświata zwierzęcego.

1.5.4 Roślinność synantropijna

Zbiorowiska antropogeniczne występują na obszarach intensywnie użytkowanej ziemi i utrzymują się wyłącznie dzięki działalności człowieka. Obejmują one zbiorowiska segetalne, ruderalne i dywanowe.

Zbiorowiska segetalne, w których wśród dominują zbiorowiska ogródków przydomowych oraz zbiorowiska upraw ogrodniczych.

Zbiorowiska ogródków przydomowych towarzyszących zabudowie niskiej oraz zieleni ozdobnej towarzyszącej osiedlom wielorodzinnym. Struktura i skład gatunkowy występującej tam roślinności są bardzo różnorodne, a wiążą się z indywidualnymi upodobaniami właścicieli posesji. Są to zarówno duże powierzchnie otwartych terenów, drzewa i krzewy. Podobne

struktury tworzy roślinność ozdobna związana z obiektami użyteczności publicznej oraz cmentarzami.

Zbiorowiska upraw ogrodniczych związane są przede wszystkim z terenami użytkowanymi rolniczo. Stanowią one zbiorowiska mało trwałe, reprezentowane głównie przez rośliny jedno- i dwuletnie oraz nieliczne byliny.

Zbiorowiska ruderalne występują na byłym wysypisku śmieci, w sąsiedztwie dróg, w otoczeniu pustostanów, w opuszczonych ogrodach i zagrodach. W skład tych fitocenoz wchodzi trwałymi bylinami przystosowane do sporadycznego wpływu człowieka, jak również intensywnie deptanych. Wśród zbiorowisk ruderalnych przeważają wysokie byliny, a także zbiorowiska trawiaste o charakterze murawowym i zadarniającym.

Zbiorowiska dywanowe zajmują siedliska silnie deptane. Roślinność ta występuje w specyficznych miejscach, takich jak: place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, podwórka, przydroża itp.

1.6. Klimat

W podziale klimatycznym Polski gmina zaliczana jest do dzielnicy podlaskiej w regionie mazurskim charakteryzującej się przewagą cech klimatu kontynentalnego.

Średnią roczną temperaturą powietrza wynosi 6,5^o C, z najcieplejszym lipcem - 17,7^o C i najzimniejszym lutym - -5,0^o C. Okres wegetacji trwa tutaj około 190-200 dni. Lato trwa średnio 80 dni, a zima 100 - 110 dni.

Wilgotność względna powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi 83 %. Z przebiegiem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł - około 55 dni w roku z maksimum ich pojawiania się w październiku.

Średnioroczne zachmurzenie wynosi 6,8^o w 11 - stopniowej skali, tj. powyżej przeciętnej w kraju (6,4). Łącznie w roku notuje się około 160 dni pochmurnych.

Obszar otrzymuje średnio 550 mm opadu, z czego 375 mm, tj. 68 % sumy rocznej przypada na okres wegetacyjny. Najwięcej opadów notuje się w lipcu - 85 mm, najmniej zaś w lutym - 24 mm. Opady letnie są krótkotrwałe z dużym ich natężeniem i towarzyszą im często burze (średnio 16 razy w roku). Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 80 dni, od listopada z przerwami do kwietnia.

W rozkładzie wiatrów dominuje sektor południowo - wschodni (14,6 %) i południowo - zachodni (14,1 %). Najrzadziej wieją wiatry z północnego-wschodniego (8,1 %) i wschodu (8,3 %). Cisze atmosferyczne są notowane w 17,0 % w ciągu roku, najczęściej latem i jesienią, najrzadziej zimą. Najsilniejsze wiatry występują zimą i wiosną, a najslabsze wiatry wieją w okresie letnim.

Należy zaznaczyć, że ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne. Generalnie należy rozróżnić dwa zasadnicze typy krajobrazu naturalnego o odmiennych warunkach klimatycznych, tj. tereny wzniesień morenowych i pagórków kemowych oraz dolin rzecznych, dolin bocznych i innych obniżen terenowych.

Do terenów o niekorzystnych warunkach termiczno - wilgotnościowych i wietrznych. należy dolina rzeki Wissy oraz dolinki boczne i obniżenia terenowe. Są to obszary podmokłe z wodą przypowierzchniową, zajęte przez łąki i pastwiska. W dolinach tworzą się zastoiska wilgotnego powietrza, a ponadto są terenami napływu chłodnych mas powietrza z obszarów wyżej położonych. Częściej niż gdzie indziej powstają i dłużej utrzymują się mgły i zamglenia.

Znacznie korzystniejsze warunki klimatu lokalnego panują w obrębie wysoczyzny po obu stronach doliny Wissy. Obok stosunków termiczno-wilgotnościowych (mniejsze amplitudy temperatur, mniej przymrozków, niższa wilgotność względna, mniejsza ilość mgieł itp.) korzystniejsze są również warunki aerosanitarne. W niektórych partiach terenu może pojawiać się nadmierne przewietrzanie wpływające ujemnie na organizm ludzki.

2. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA

2.1 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntowych

Stan sanitarny wód powierzchniowych jest zróżnicowany, a źródła zanieczyszczeń są różnego pochodzenia. Głównym źródłem zanieczyszczeń są zrzuty ścieków socjalno-bytowych z gospodarstw domowych na terenie całej gminy, kanalizacja deszczowa w Szczuczynie, a także spływy powierzchniowe z terenów użytków rolnych. Na stan sanitarny wód płynących wpływa także mały ich przepływ oraz mała zasobność wodna zlewni.

Prowadzone badania stanu sanitarnego wód powierzchniowych wykazały, że Wissa na odcinku powyżej miasta prowadziła wody w III klasie czystości. Dzięki funkcjonowaniu dwóch nowych oczyszczalni ścieków w Szczuczynie i Nieckowie stan sanitarny wód znacznie się poprawił. Poniżej miasta wskaźnik Miana Coli spadł kwalifikując wody jako nie odpowiadające normom.

Punkt pomiarowy w Czachach w gm. Radziłów wykazał, że wody Wissy charakteryzowały się pod względem fizyczno-chemicznym i bakteriologicznym w II klasie czystości. W skali roku 5 z 19 cech przyjmowało wartości z zakresu II klasy, a pozostałe wskaźniki nie przekraczały poza granice klasy I.

Na pozostałych ciekach wodnych nie prowadzi się badań kontrolno-pomiarowych.

Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Szczuczynie i Nieckowie, do indywidualnych zbiorników na nieczystości płynne oraz do ziemi i wód powierzchniowych.

Obiekt w Szczuczynie to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna ze stawem doczyszczającym. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z centralnych, skanalizowanych rejonów miasta (wielorodzinne osiedle mieszkaniowe i część domków osiedla jednorodzinnego) oraz ścieki dowożone z indywidualnych bezodpływowych zbiorników zlokalizowanych na terenie gminy Szczuczyn, a także z sąsiednich terenów w gminach przyległych. Odpływ oczyszczonych ścieków następuje poprzez rurociąg do rowu i dalej do Wissy.

Pomimo dość wysokiego stopnia redukcji zanieczyszczeń oczyszczalnia nie osiąga wymaganych parametrów w odprowadzanych ściekach. Wynika to z tego, że urządzenia oczyszczalni są technologicznie przestarzałe.

Oczyszczalnia w Niećkowie zlokalizowana na terenie Zespołu Szkół bazuje na osadniku gnilnym typu OGM – 10 oraz komory osadu czynnego o przepustowości 61 m³/dobę.

W ostatnich latach wzrosło zagrożenie dla wód w małych ciekach, gruntu oraz wód gruntowych ze względu na systematyczne wodociągowanie terenów wiejskich, przy jednoczesnym braku kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Nieczystości powstające w gospodarstwach rolnych i domowych kierowane są w stanie nieoczyszczonym do nieszczelnych szamb lub bezpośrednio do wód i gruntu. Na podstawie analiz fizyczno-chemicznych stwierdzono zanieczyszczenie wód gruntowych pierwszego poziomu zwiększona ilością chlorków, azotanów oraz związków żelaza.

Największe zagrożenia dla wód gruntowych stwarzają duże fermy hodowlane lokalizowane na gruntach z płytkim zaleganiem I poziomu wodonośnego oraz inne większe obiekty inwentarskie, zwłaszcza położone w sąsiedztwie cieków wodnych i na gruntach przepuszczalnych. Odchody zwierzęce powstające w gospodarce hodowlanej w postaci obornika, gnojówki i gnojowicy mogą być zagospodarowane poprzez wykorzystanie ich do nawożenia użytków rolnych.

Zgodnie art. 18 ustawy z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu produkowane w gospodarstwie hodowlanym płynne i stałe odchody zwierzęce powinny być przechowywane w szczelnych zbiornikach lub na nieprzepuszczalnych płytach usytuowanych w odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych i granic siedliska. Obornik może być gromadzony, fermentowany i przechowywany w pomieszczeniach inwentarskich lub na płytach obornikowych. Nie można przechowywać obornika w przyzmach polowych, gdyż prowadzi to do zanieczyszczenia wód gruntowych oraz przenawożenia gruntu pod przyzłą i bezpośrednim w jej sąsiedztwie.

Gospodarka wodno-ściekowa wymaga systemowego rozwiązania na terenie całej gminy poprzez rozwój sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej. W pierwszej kolejności należy eliminować źródła zagrożeń wód, a więc zrzuty nie oczyszczonych ścieków socjalno - bytowych i gospodarczych oraz nieszczelne szamba.

2.2 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Stan sanitarny powietrza atmosferycznego w typowej gminie rolniczej jaką jest gmina Szczuczyn, jest pochodną niewielkiej ilości źródeł emisji o charakterze i skali lokalnej. Generalnie stan sanitarny atmosfery jest dobry, lepszy niż przeciętnie w kraju. Zasadniczymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są:

- kotłownie osiedlowe i zakładowe oraz indywidualne paleniska domowe wprowadzające do powietrza zanieczyszczenia (emisje pyłów i gazów) powstałe w wyniku spalania węgla, drewna, olejów i innych substancji,
- komunalne obiekty usuwania odpadów stałych i nieczystości płynnych (wysypiska, oczyszczalnie ścieków) powodujące emisję zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zapachowych oraz pyłowych i gazowych;
- ulice miejskie i drogi publiczne, wzdłuż których odbywa się ruch samochodowy (emisje spalin i produktów ropopochodnych, pył zawieszony, hałas),

- tereny składowo-przemysłowe będące miejscem składowania, rozładunku i załadunku substancji sypkich i lotnych (pył zawieszony, spaliny, hałas),
- większe obiekty inwentarskie (gnojowica, gnojówka, obornik, zanieczyszczenia zapachowe i mikrobiologiczne)

Główne źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego zlokalizowane są w obrębie miasta, a tylko nieliczne na terenie gminy. Do obiektów wprowadzających największe ilości zanieczyszczeń gazowych, pyłowych i zapachowych są: komunalna oczyszczalnia ścieków, tartaki, kotłownie osiedlowe, magazyny PZZ, baza GS "SCH", zakład "Polbruk", Spółdzielnia Inwalidów, droga krajowa nr 61 relacji Warszawa -Łomża -Augustów.

Należy jednak zaznaczyć, że teren miasta i gminy w porównaniu do innych części regionu pod względem stanu sanitarnego atmosfery prezentuje się korzystnie, a powstające tutaj emisje zanieczyszczeń nie przekraczają dopuszczalnych norm. Dwa największe źródła emisji posiadają urządzenia redukujące ilości wyrzucanych pyłów i gazów (Spółdzielnia Inwalidów "SPINS" - dopalacze kotłowe, a Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne - cyklony).

Podstawowym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy są procesy spalania paliw stałych (węgla, koksu, drewna i trocin) w indywidualnych paleniskach w budownictwie jednorodzinnym oraz gospodarczym. Niewielkie znaczenie w bilansie emisji zanieczyszczeń stanowią obiekty użyteczności publicznej, w części opalane olejem opałowym.

Na terenie gminy nie występują większe zakłady produkcyjne i usługowe o istotnym zagrożeniu dla powietrza atmosferycznego. Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania energetycznego, należą: dwutlenek węgla, tlenek węgla, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pyły.

Największym „trucicielem” na terenie gminy jest WPK Sp z o.o. w Szczuczynie, które przekracza dopuszczalne normy zanieczyszczeń w zakresie emisji tlenku azotu i tlenku węgla.

Zanieczyszczenia powstające przy spalaniu benzyn, olejów i gazu płynnego w silnikach samochodowych ze względu na małe natężenie ruchu pojazdów na drogach gminy są również mało znaczące.

Inne procesy stanowiące źródła powierzchniowej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych powstające przy wydobywaniu kopalin, składowaniu i przeładunku paliw płynnych oraz surowców sypkich, składowaniu odpadów komunalnych, oczyszczaniu ścieków, z uwagi na niewielką liczbę i mały zasięg oddziaływania mają znaczenie minimalne.

W obrębie zabudowy jednorodzinnej oraz w mniejszym stopniu zabudowy zagrodowej mogą lokalnie powstawać nieco większe stężenia dwutlenku siarki i pyłu oraz tlenku węgla.

Stężenia zanieczyszczeń powietrza cechuje duża zmienność w ciągu roku. W okresie jesienno-zimowym (październik – kwiecień) występuje wzrost stężeń dwutlenku siarki o 78%, czego głównym źródłem jest spalanie węgla do celów grzewczych w budownictwie indywidualnym - tak zwana emisja niska.

Generalnie emisja gazów i pyłów z terenu gminy na 1 ha wykazuje 2-3-krotnie mniejsze ilości w porównaniu ze średnią krajową, a w przypadku CO₂ aż 6-krotnie mniejsze.

Na terenie gminy Szczuczyn zaopatrzenie w ciepło na potrzeby grzewcze i ciepłej wody jest realizowane wyłącznie w sposób indywidualny przez mieszkańców. Niemal nie występuje zabudowa wielorodzinna. Niewielkie zapotrzebowanie ciepła obiektów publicznych, rozproszenie zabudowy i małe jednostkowe zapotrzebowanie ciepła wynikające z charakteru zabudowy nie sprzyjają tworzeniu scentralizowanej gospodarki cieplnej. Nieliczne modernizacje dotyczą źródeł ciepła – wymiany kotłów węglowych na olejowe lub na drewno. Brak sieci gazowej uniemożliwia korzystanie z tego medium.

W obrębie miasta zabudowa wielorodzinna zaopatrywana jest w ciepło na potrzeby c.o. i c.w. z kotłowni olejowej o mocy 1,2 MW należącej do Spółdzielni Mieszkaniowej. Dwa budynki wielorodzinne są zaopatrywane w ciepło z kotłowni Wielobranżowego Przedsiębiorstwa Komunalnego (kotłownia węglowa o mocy 0,9 MW). Pozostałe budynki wielorodzinne posiadają kotłownie lokalne z reguły opalane węglem, z wyjątkiem jednej kotłowni Spółdzielni Mieszkaniowej o mocy 0,2 MW opalanej olejem.

Kotłownia Wielobranżowego Przedsiębiorstwa Komunalnego w niewielkim stopniu zaopatruje w ciepło obiekty użyteczności publicznej (Szkoła Podstawowa z halą sportową). Inne obiekty użyteczności publicznej jak Urząd Miasta i Gminy, Zespół Opiekuńczo Lecznicy (szpital), ośrodek zdrowia, Dom Kultury, jedynie 10% zapotrzebowania ciepła ok. 6 MW pokrywają indywidualne kotłownie olejowe.

Obiekty produkcyjne, handlowe i usługowe występują w niewielkiej liczbie i posiadają własne kotłownie. Wśród nich występują dwa większe obiekty:

- Spółdzielnia Inwalidów „SPINS” – zakład mydlarski z kotłownią o mocy 0,94 MW, oraz 0,47 rezerwy,
- Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne z kotłownią o mocy 0,9 MW z rusztem mechanicznym i urządzeniami odpylającymi.

Na terenie Zespołu Szkół w Nieckowie znajduje się kotłownia o mocy 900 kW opalana trocinami.

W ostatnich latach utrwaliła się stała tendencja do obniżania emisji oraz zwiększania redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na stan ten wpływ mają:

- ograniczanie ilości spalanych paliw w wyniku działań oszczędnościowych,
- poprawa jakości spalanych paliw (niższa zawartość siarki i popiołu),
- restrukturyzacja lokalnych systemów grzewczych polegająca na eliminacji tradycyjnych kotłowni węglowych na rzecz instalacji olejowo-gazowych.

Znaczna część zakładów produkcyjnych i obiektów użyteczności publicznej wymieniła tradycyjny kotły ciepłe opalane węglem kamiennym na olej opałowy (m. in. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szczuczynie, Szkoła Podstawowa w Będkowie i Szczuczynie, Urząd Miasta i Gminy w Szczuczynie). Nadal jednak węgiel kamienny używany jest do ogrzewania w: WPK Sp z o.o. Szczuczyn, Spółdzielni Inwalidów „SPINS” Szczuczyn, Szkole Podstawowej w Niedźwiadnej, Zakładzie Opiekuńczo – Lecznicy w Szczuczynie, a trociny i drewno w zakładzie „Victoria” w Szczuczynie i w Zespole Szkół Zawodowych w Szczuczynie.

2.3 Degradacja powierzchni ziemi

Powierzchnia ziemi podlega stałym procesom degradacji spowodowanymi przez czynniki naturalne i antropogeniczne:

- czynniki naturalne jakimi są ruchy masowe występujące na terenach krawędzi form morfologicznych o znacznych spadkach,
- czynniki antropogeniczne:
 - zamiana formacji roślinnych o wykształconej strukturze pionowej na rzecz nieużytków powstałych wskutek zwiększonej erozji powierzchni ziemi,
 - zmiany w ukształtowaniu powierzchni powodowane wykopami pod zabudowę, drogi, infrastrukturę techniczną itp.,
 - nadmierna zabudowa powierzchni biologicznie czynnej.

Analiza stanu środowiska przyrodniczego pozwoliła wyodrębnić na terenie gminy Szczuczyn następujące formy degradacji powierzchni ziemi:

- wyrobiska poeksploatacyjne kruszywa naturalnego o zróżnicowanych powierzchniach rozmieszczone w części wysoczyznowej gminy,
- doły potorfowe w dolinie Wissy oraz innych dolinkach,
- przesuszone tereny użytków zielonych w wyniku nadmiernego odwodnienia,
- zanieczyszczone odpadami powierzchnie leśne, przydrożne rowy, doły poeksploatacyjne itp.,
- inne grunty i nieużytki.

Podstawowym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi była dotychczas nie koncesjonowana eksploatacja kopalin, w wyniku której znacznej dewastacji uległo kilkadziesiąt hektarów użytków rolnych i leśnych.

Dość powszechnym zjawiskiem są dzikie wysypiska śmieci, na które wywożone są nieczystości do lasu, w przydrożne rowy i zagłębienia terenowe. Jest to zjawisko negatywne, niekorzystnie wpływające na estetykę krajobrazu oraz na stan sanitarny środowiska. Uciążliwość ta przejawia się przede wszystkim poprzez zanieczyszczenie gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, niszczenie walorów estetycznych i krajobrazowych, a także wyłączenie z użytkowania terenów rolnych i leśnych, które są zajmowane przez składowane odpady.

Tereny zdewastowane i zdegradowane powinny podlegać obowiązkowej rekultywacji polegającej na przywróceniu wartości użytkowych środowisku przyrodniczemu. Rekultywacja rzadko przywraca stan wyjściowy, niemniej jednak dostosowuje właściwości gruntu, rzeźbę terenu, stosunki wodne i szatę roślinną do aktualnych lub planowanych funkcji ekologicznych i gospodarczych terenu.

Pokrywa glebowa podlega procesom erozji wodnej i wietrznej. Na obszarze gminy przeważa erozja wodna słaba. Tylko na niewielkiej powierzchni w strefach zboczowych dolin rzecznych oraz w strefie pagórków morenowych w obrębie wsi Bęćkowo, Tarachy i Zacieczki obserwuje się erozję umiarkowaną. Skutki erozji wietrznej notuje się na terenach bezleśnych, przede wszystkim w partiach wierzchwinowych i na dowietrznych stokach pagórków i wzniesień.

2.4 Klimat akustyczny

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć należy komunikację drogową oraz hałas przemysłowy.

W przypadku miasta i gminy Szczuczyn największe zagrożenie hałasem stwarza hałas komunikacyjny, zwłaszcza odbywający się wzdłuż drogi krajowej nr 61 Warszawa – Łomża – Augustów. Najsilniej odczuwalne zjawisko zakłóceń akustycznych odczuwalne jest w Szczuczynie, Gutach i Obrytkach. W potoku pojazdów duży udział ma międzynarodowy ruch tranzytowy samochodów ciężarowych. Duży wpływ na środowisko akustyczne wywiera stan techniczny drogi, jej przebieg przez centrum miasta oraz brak obwodnicy miejskiej. Inne drogi, w tym droga krajowa nr 58 Szczuczyn – Biała Piska, drogi powiatowe i gminne nie stanowią znaczących źródeł emisji hałasu komunikacyjnego. W czasie żniw oraz jesiennych wykopiek zakłóceniom akustycznym podlega środowisko wiejskie na skutek prac sprzętu rolniczego (kombajny, ciągniki rolnicze, koparki) na polach i wzdłuż dróg dojazdowych.

Klimat akustyczny w otoczeniu drogi krajowej nr 61 determinowany jest przede wszystkim istniejącym hałasem drogowym, który stanowi trasę przewozu towarowego i ruchu osobowego. Istniejąca bitumiczna nawierzchnia w złym stanie technicznym wzmacnia dodatkowo hałas, którego poziom przekracza wartości normowe 60 dB(A) w porze dziennej i 50 dB(A) w porze nocnej na odległość do 15 m od krawędzi jezdni. W strefie przekroczeń znajdują się budynki mieszkalne zlokalizowane tuż przy jezdni.

W przypadku zakładów pracy nie stwierdzono ponadnormatywnych przekroczeń hałasu emitowanego głównie przez silniki elektryczne urządzeń przemysłowych i komunalnych (maksimum 55,8 dB). Źródłami hałasu przemysłowego są głównie tartaki i stolarnie oraz zakłady napraw samochodowych.

2.5 Promieniowanie elektromagnetyczne

Urządzeniami wytwarzającymi elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące szkodliwe dla ludzi i środowiska zlokalizowane na terenie miasta i gminy są:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

Przez obszar gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV i średniego napięcia o mocy 15 kV będące źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego. W celu wyeliminowania szkodliwości promieniowania na organizm ludzki w strefach oddziaływania linii obowiązuje zakaz stałego pobytu ludzi.

Na przedmiotowym terenie zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej. Emitowane przez urządzenia nadawczo – odbiorcze stacji (system radiolinii i anten sektorowych) promieniowanie elektromagnetyczne zachodzi w przestrzeni na znacznej wysokości i w promieniu kilkudziesięciu metrów, a więc poza miejscami stałego pobytu ludzi. Z tego względu nie stanowią one źródeł promieniowania niejonizującego zagrażającego zdrowiu ludzi i zwierząt.

IV. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. ZARYS HISTORYCZNY MIASTA I GMINY SZCZUCZYN

Pierwsze wzmianki o okolicy Szczuczyna pochodzą z XV wieku. Nazwa Szczuczyn wiąże się z rodem Szczuków, którzy te tereny otrzymali od książąt mazowieckich przed 1426 rokiem i założyli tu wiele wsi i osad. Założycielem Szczuczyna jest Stanisław Antoni Szczuka, od 1688 r. referendarz koronny, następnie sekretarz królewski, od 1699 r. podkanclerzy litewski, marszałek sejmów: 1688 i 1699 r., i wielki przyjaciel króla Jana III Sobieskiego. Budowę miasta rozpoczęto w 1689 r. 9 listopada 1692 r., na mocy przywileju wystawionego w Żółkwi przez Jana III, Szczuczyn otrzymuje prawa miejskie.

W 1696 r. Szczuka sprowadza do miasta pijarów. Prowadzona przez nich szkoła stała się głównym ośrodkiem oświaty w tej części Mazowsza i przyczyniła się do rozwoju miasta. W latach 1732-1736 rektorem kolegium był Stanisław Karol Konarski, brat słynnego założyciela Collegium Nobilium.

Uzyskanie prawa miejskiego stawiało Szczuczyn w lepszej sytuacji ekonomicznej w stosunku do sąsiednich osiedli, gdyż wiązało się to z przywilejem targów i jarmarków. Pod opieką możnych właścicieli Szczuczyn rozrastał się spychając sąsiedni Wąsosz na plan drugiego.

Po I rozbiorze Szczuczyn znalazł się w granicach pruskich, w utworzonym departamencie białostockim. Największy rozwój miasta przypada na czasy porozbiorowe. Władze pruskie likwidują jednak kolegium pijarskie.

Po utworzeniu Królestwa Polskiego dobrze rozwinięty handel i rzemiosło stanowiły podstawowe zajęcia ludności. W mieście był sąd pokoju, główna komora graniczna, szkoła i kwatera sztabu kozackiego, odbywało się 9 jarmarków rocznie i co tydzień targ.

Dobra sława zlikwidowanego szkolnictwa pijarskiego kontynuowana była najpierw przez szkołę podwydziałową, a następnie wydziałową (1818). Siedzibą obu szkół pozostawał nadal budynek kolegium pijarskiego. W 1836 r. szkoła wydziałowa zostaje przeniesiona do Suwałk. Opuszczone pomieszczenia zajmuje szpital św. Stanisława.

Wielką katastrofę przeżył Szczuczyn 4 maja 1858 r. Przyczyną nieszczęścia był pożar, który w ciągu kilku godzin zniszczył 186 domów i 179 zabudowań gospodarczych. Bez dachu nad głową zostało 485 rodzin, tj. 2239 osób, około 3/4 ludności miasta. Po tym kataklizmie miasto odbudowuje się i ponownie zostaje siedzibą powiatu.

Po przeprowadzeniu przez władze carskie nowego podziału administracyjnego Królestwa Polskiego (1866) Szczuczyn pozostaje nadal największym ośrodkiem gospodarczym w tym regionie, jednak od 1873 r., kiedy to wybudowano stację kolejową w Grajewie, zaczyna się jego powolny upadek.

Szczuczyn był miastem powiatowym do 1917 roku, kiedy władze powiatowe przeniesiono do Grajewa, nie zmieniając jednak nazwy powiatu. W 1948 roku przemianowano powiat szczuczyński na grajewski.

Kolejny cios przyniosła II wojna światowa. Liczba mieszkańców miasta spadła o połowę, do 2479 osób. Stało się to wskutek egzekucji i wywozu mieszkańców pochodzenia żydowskiego. Część drewnianych zabudowań spłonęła, domy modlitewne spalono, istniejący przemysł zniszczono.

Po zakończeniu wojny miasto zostało odbudowane. Jednak liczne katastrofy dziejowe spowodowały, że została zagubiona dawna kompozycja miasta. W ostatnich latach Szczuczyn ulega dużym przeobrażeniom. Mimo istniejących wielu problemów miasto rozwija się, staje się coraz piękniejsze, a pozostałe zabytki są dziś jego ozdobą.

2. TERENY I OBIEKTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE PRAWNEJ

Na terenie miasta i gminy Szczuczyn występuje znaczna ilość terenów i obiektów zabytkowych, świadczących o tożsamości miasta i regionu, wpisanych do rejestru zabytków Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, podlegających ochronie na podstawie przepisów prawa.

Układy przestrzenne

- Szczuczyn,
- Niedźwiadna;

Zespoły dworsko-parkowe

- Bęckowo,
- Bzury,
- Chojnowo,
- Nieckowo,
- Niedźwiadna;

Zabytki użyteczności publicznej w Szczuczynie

- Park miejski na dawnym Rynku Końskim, ze strażnicą pożarną, układem komunikacyjnym i kompozycją zieleni,
- Zespół poczty;
- Kolegium ob. ZOZ,

Zespół pałacowo-folwarczny

- Szczuczyn - ruiny pałacu;

Zabytki sakralne

- Niedźwiadna - Zespół kościoła paraf. p.w. Św. Stanisława Biskupa , w tym kościół i dzwonnica,
- Szczuczyn - kościół p. w. Imienia NMP, klasztor ob. plebania i szkoła,

Cmentarze

- Niedźwiadna - Cmentarz rzymskokatolicki wraz z kaplicą rodziny Obryckich oraz krzyżami żeliwnymi i nagrobkami,
- Szczuczyn - Cmentarz rzymskokatolicki wraz z kaplicą cmentarną, ogrodzeniem z bramą, nagrobkami, krzyże, mogiłami wojennymi i drzewostanem;

Zabytki budownictwa mieszkalnego

- Grupę tę reprezentują liczne budynki mieszkalne, głównie drewniane zlokalizowane w Szczuczynie.

Zabytki archeologiczne

- Szczuczyn - strefa archeologicznej ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu urbanistycznego,
- Szczuczyn - strefa archeologicznej ochrony konserwatorskiej terenów d. rezydencji Szczuków;
- liczne stanowiska archeologiczne zlokalizowane na terenie miasta i gminy Szczuczyn.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych gminną ewidencją zabytków zamieszczono w rozdziale IX.

V. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

W końcu 2007 roku miasto i gminę Szczuczyn zamieszkiwało 6 559 osób, co stanowiło 0,5 % ogółu ludności województwa podlaskiego. W Szczuczynie zamieszkiwały 3573 osoby, a tereny wiejskie 3086 osób.

Jest to obszar średnio zurbanizowany, przy średniej gęstości zaludnienia około 26,6 osób na 1 km², wobec 26,0 osób na terenach wiejskich w województwie.

Największymi miejscowościami pod względem zaludnienia są: Nieckowo – 452 osoby, Bzury – 242, Skaje – 218, Niedźwiadna – 185, Brzeźnio – 170 i Świdry Awissa – 162. Najmniejszymi stanami zaludnienia odznaczają się: Czarnowo – 34, Koniecki Małe – 36, Koniecki Rostroszewo – 37, Gutki – 49 i Lipnik – 50 osób. Na ogół we wszystkich miejscowościach gminy następuje spadek zaludnienia. Niektóre z nich tracą ludność szybciej, inne wolniej (Skaje, Świdry Awissa) ,

Stan zaludnienia poszczególnych miejscowości w gminie Szczuczyn przedstawia poniższe zestawienie:

1. Brzeźnio – 170 osób,
2. Bzury – 242,
3. Bęćkowo – 137,
4. Chojnowo – 93,
5. Czarnowo – 34,
6. Czarnówek,
7. Danowo – 66,
8. Dołęgi – 139,
9. Gutki – 49
10. Guty – 104
11. Jambrzyki – 111,
12. Koniecki Małe – 36,
13. Koniecki Rostroszewo – 37,

14. Kurki – 83,
15. Lipnik – 50,
16. Mazewo – 76,
17. Milewo – 48,
18. Niedźwiadna – 185,
19. Niedźwiedzkie – 81,
20. Niećkowo – 452,
21. Obrytki – 58,
22. Rakowo – 93,
23. Skaje – 211,
24. Sokoły – 59,
25. Świdry Awissa – 162,
26. Tarachy – 83,
27. Wólka – 79,
28. Zacieczki – 57,
29. Załuski - 64

Jak wynika z analiz, na terenie gminy systematycznie maleje ogólna liczba ludności. Jest to spowodowane ujemnym przyrostem naturalnym (przewaga zgonów na urodzeniach), jak również stale utrzymującym się ujemnym saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych.

Na terenach wiejskich na 100 mężczyzn przypadało 93 kobiety, co świadczy o zdeformowaniu struktury demograficznej gminy i niedoborze kobiet, zwłaszcza w grupach w wieku zawierania małżeństw. Zjawisko to związane jest ze stałym odpływem ludności z terenów wiejskich do miast. W Szczuczynie utrzymuje się stan równowagi płci z lekką przewagą kobiet (na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety)..

W strukturze wieku udział poszczególnych grup przedstawia się następująco: 0 – 17 lat - 27,6 %, 18 – 60 lat – 55,0 %, powyżej 60 lat – 17,4 %. Na przestrzeni ostatnich lat dają się zaznaczać następujące tendencje:

- spada procentowy udział dzieci i młodzieży,
- wzrasta udział ludności w grupie produkcyjnej,
- wzrasta udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Z danych tych wynika fakt starzenia się ludności gminy, przy równoczesnym spadku udziału dzieci i młodzieży.

2. ZATRUDNIENIE I RYNEK PRACY

W końcu 2006 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grajewie zarejestrowanych było 612 osób bezrobotnych, w tym 292 kobiet. Największy odsetek stanowią osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych (wykształcenie gimnazjalne i podstawowe). Znaczny jest odsetek długotrwale pozostających bez pracy (około 70 %), co świadczy o małej aktywności bezrobotnych, którzy z reguły utracili chęci i wiarę w znalezieniu jakiegokolwiek pracy.

3. WARUNKI MIESZKANIOWE

Według stanu na 31 grudnia 2006 roku zasoby mieszkaniowe w mieście i gminie wynosiły 1854 mieszkania, które dysponowały 7293 izbami o łącznej powierzchni 141,8 tys. m². Oznacza to, że przeciętne mieszkanie liczyło 3,93 izb i 76,5 m², czyli więcej aniżeli w województwie podlaskim (odpowiednio 3,9 i 72,4 m²).

Przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie wynosiła 3,61 i była wyższa niż w województwie podlaskim - 3,0. Na jedną izbę przypadało średnio 0,92 osoby, znacznie więcej niż w regionie – 0,77.

W Szczuczynie przeciętne mieszkanie było mniejsze i z mniejszą ilością izb, lecz jednocześnie mniej zagęszczone

Pod względem wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczne wodociąg posiadało 86,1 % ogółu mieszkań, ustęp 74,5 %, łazienkę 74,0 %, centralne ogrzewanie 63,6 %. W mieście wskaźniki te kształtowały się nieco wyżej i wynosiły: wodociąg – 93,3 %, ustęp – 80,6 %, łazienka – 79,4 %, centralne ogrzewanie – 67,4 %.

Na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat utrzymuje się tendencja do spadku zasobów mieszkaniowych zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich. Wiąże się to ze ubytkiem ludności miasta i gminy, likwidacją substandardów mieszkaniowych, likwidacją gospodarstw rolnych.

Jednocześnie poprawiają się warunki mieszkaniowe ludności, co przejawia się głównie poprzez rozgęszczenie mieszkań, wzrost wskaźników wyposażenia zasobów w instalacje techniczne oraz niepalne ściany i dachy budynków.

Określenie rzeczywistych potrzeb mieszkaniowych miejscowej ludności jest problemem bardzo złożonym z uwagi na fakt, że nie ma prostej zależności pomiędzy zjawiskami demograficznymi a wielkością zasobów mieszkaniowych. Należy szacować, że deficyt ten kształtuje się na poziomie kilkudziesięciu mieszkań w mieście i wynika z nadwyżki młodych gospodarstw domowych nad ilością mieszkań.

Na wsi podstawowym problemem jest kwestia technicznego uzbrojenia terenów mieszkaniowych w wodę z wodociągów oraz kanalizacji sanitarnej i systemów oczyszczania ścieków.

4. USŁUGI

4.1 Szkolnictwo

W zakresie szkolnictwa na terenie miasta i gminy funkcjonują dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych w Nieckowie i Szczuczynie, gimnazjum w Szczuczynie, zespół szkolno – przedszkolny w Szczuczynie oraz dwie szkoły podstawowe w Bzurach i Niedźwiadnej.

Wykaz bazy wychowawczo oświatowej w roku szkolnym 2007/2008 przedstawia poniższa tabela:

Miejscowość	Baza szkolna	Oddziały	Uczniowie		Nauczyciele
			Ogółem	w tym w „0”	
Zespół Szkolno – Wychowawczy w Szczuczynie	Przedszkole 2 sale lekcyjne, dwa dodatkowe pomieszczenia	1	24		2
	Szkoła podstawowa 18 sal lekcyjnych, 18 dodatkowych pomieszczeń, dwie sale gimnastyczne, stołówka, kuchnia, świetlica, boisko, plac zabaw	17/3	373	58	35
Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej	9 sal lekcyjnych, stołówka, sala gimnastyczna, plac zabaw, boisko	7	73	-	11
Szkoła Podstawowa w Bzurach	5 sal lekcyjnych, boisko, plac zabaw,	6	36	-	9
Gimnazjum Publiczne w Szczuczynie	14 sal lekcyjnych, stołówka, kuchnia, świetlica	12	285	-	21,5
Zespół Szkół w Nieckowie	27 sal lekcyjnych, internat dla 150 osób, sala gimnastyczna, stołówka, kuchnia, świetlica, boisko	12 D	260	-	35
		10 Z	230	-	
Zespół Szkół w Szczuczynie	15 sal lekcyjnych, sala gimnastyczna, boisko	15	357	-	36

Obwód szkoły podstawowej w Szczuczynie obejmuje następujące wsie: Świdry Awisa, Sokoły, Jambrzyki, Guty, Adamowo, Rakowo, Wółka, Skaje, Nieckowo, Milewo, Chojnowo, Czarnówek, Bęćkowo, Zacieczki, Lipnik, Tarachy, Gutki, Obrytki, Koniecki Małe, Koniecki Rostroszewo.

Obwód szkolny w Niedźwiadnej dotyczy terenów wsi: Niedźwiadna, Załuski, Mazewo, Dołęgi, Brzeźnio i Kurki.

Do szkoły podstawowej w Bzurach uczęszczają dzieci ze wsi: Bzury, Niedźwiedzkie, Milewo i Zofiówka.

Rozmieszczenie przestrzenne placówek szkolnictwa podstawowego wynika głównie z analizy ekonomicznej kosztów utrzymania obiektów szkolnych. Do szkół oddalonych od miejsc zamieszkania uczniów zapewniony jest dowóz autobusem szkolnym.

Gimnazjum Publiczne w Szczuczynie jest jedyną placówką szkolną tego szczebla nauczania na terenie miasta i gminy.

W skład Zespołu Szkół w Szczuczynie wchodzi: liceum ogólnokształcące, technikum po gimnazjum i technikum po zasadniczej szkole zawodowej technik mechanik, technik logistyki, zasadnicza szkoła zawodowa (mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, mechanik – monter maszyn i urządzeń).

W Zespole Szkół w Nieckowie funkcjonują: technikum rolnicze (technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik ekonomista, technik żywienia, technik informatyk), liceum ogólnokształcące, szkoła policealna (technik administracji, technik rolnik), technikum rolnicze dla dorosłych (technik rolnik, technik organizacji usług gastronomicznych).

Podstawowym problemem w zakresie szkolnictwa jest poprawa bazy dydaktycznej poprzez dobudowę sal lekcyjnych w szkole podstawowej w Szczuczynie i w zespole szkół w Nieckowie, budowę sali gimnastycznej w szkole podstawowej w Bzurach, budowy sali gimnastycznej i boiska szkolnego w gimnazjum w Szczuczynie, budowę świetlicy i stołówki w Zespole szkół w Szczuczynie.

4.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Usługi z zakresu ochrony zdrowia świadczy Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Szczuczynie posiadający 13 sal i 46 łóżek szpitalnych. W zakładzie pracuje 4 lekarzy 19 pielęgniarek, 2 rehabilitantów oraz 15 pracowników obsługi technicznej. Zakład świadczy usługi dla mieszkańców całego województwa podlaskiego.

Opieką zdrowotną zajmuje się Przychodnia Rejonowa w Szczuczynie, na wyposażeniu której znajdują się cztery gabinety lekarskie (dwa lekarzy rodzinnych, jeden ginekologiczny i jeden specjalisty chorób zakaźnych i chorób dzieci) i cztery pomieszczenia pomocnicze. Przychodnia zatrudnia czterech lekarzy 6 pielęgniarek, położną, higienistkę oraz dwóch pracowników obsługi.

Usługi w zakresie zaopatrzenia w leki świadczą dwie apteki zlokalizowane w Szczuczynie.

Potrzeby w zakresie usług zdrowotnych ograniczają się do utworzenia gabinetu stomatologicznego z pełną obsadą lekarską.

4.3 Kultura, sport i wypoczynek

W zakresie upowszechniania kultury i sztuki na terenie miasta i gminy funkcjonują następujące placówki:

- Miejsko Gminy Ośrodek Kultury w Szczuczynie - obsługa całej gminy
- Muzeum Pożarnictwa w Szczuczynie - placówka o znaczeniu ponadlokalnym,
- biblioteka z czytelnią w Szczuczynie oraz filia w Nieckowie,
- świetlice wiejskie we wsiach: Skaje, Bęckowo, Bzury, Danowo, Niedźwiadna, Niedźwiedzkie, Nieckowo, Świdry Awissa, Jambrzyki,
- dyskoteka w Świdrach Awissa.

Rolę świetlic pełnią najczęściej remizy strażackie wykorzystywane na cele kulturalno – rozrywkowe (uroczystości rodzinne, zebrania wiejskie, zabawy).

Rozmieszczenie przestrzenne świetlic wiejskich jest nierównomierne. Brak świetlicy najbardziej odczuwają mieszkańcy zachodniej i południowo- zachodniej części gminy.

Bazę obiektów i urządzeń sportu oraz wypoczynku stanowią:

- ośrodek sportu ze stadionem miejskim w Szczuczynie,
- hala sportowa w Szczuczynie,

- szkolne sale gimnastyczne w Szczuczynie (dwie), Niedźwiadnej i Nieckowie,
- szkolne boiska sportowe w Bzurach, Niedźwiadnej, Nieckowie i Szczuczynie (dwa),

Bazę sportową uzupełniają tereny zieleni miejskiej jak: park miejski, skwer miejski, urządzona zieleń osiedlowa, ogródki działkowe oraz zieleń cmentarna.

Na terenie gminy zieleń urządzoną stanowią:

- park podworski w Nieckowie,
- cmentarz parafialny w Niedźwiadnej.

W porównaniu z terenami miejskimi województwa gmina Szczuczyn ma dość dobre warunki do rozwoju sportu.

W celu poprawy warunków do uprawiania sportu i wypoczynku mieszkańców, miasta i gminy niezbędna jest poprawa bazy sportowej poprzez budowę urządzeń lekkoatletycznych, wyposażenia sal gimnastycznych, wytyczenie i realizacja ścieżek rowerowych, budowa zbiornika wodnego wraz z kąpieliskiem oraz zwiększenie terenów zieleni miejskiej w Szczuczynie.

4.4 Handel, gastronomia i rzemiosło produkcyjno - usługowe

Sieć handlową na terenie gminy i miasta Szczuczyn tworzy 58 placówek, w tym 44 sklepy, po 3 punkty sprzedaży maszynami rolniczymi i artykułami budowlanymi i rolnymi (pasze, nawozy, opał), trzy stacje paliw, kantor wymiany walut, placówka handlu zwierzętami gospodarskimi, , auto – komis, dziewięć punktów handlu obwoźnego oraz jeden sklep wielkopowierzchniowy „Biedronka”. Obiekty handlowe znajdują się w 7 miejscowościach. Pozostałe wsie obsługiwane są przez handel obwoźny lub ludność korzysta z sieci detalicznej najbliższej położonych placówek stacjonarnych lub zlokalizowanych w Szczuczynie. Rozmieszczenie placówek handlowych przedstawiono w poniższej tabeli:

L.p	Miejscowość	Rodzaj placówki	Własności
1.	Bęćkowo	spożywczo - przemysłowy	prywatny
2.	Gutki	spożywczo - przemysłowy	prywatny
3.	Nieckowo	spożywczo - przemysłowy	prywatny
4.	Niedźwiadna	art. do prod. rolnej, pasze, opał,	prywatny
5.	Obrytki	spożywczo - przemysłowy	prywatny
6.		sprzedaż nawozów i opału	prywatny
7.	Skaje	spożywczo - przemysłowy	prywatny
8.	Szczuczyn	spożywcze (4)	
12.		spożywczo – przemysłowe (7)	
19.		wielobranżowe (15)	
34.		przemysłowe (6)	
40.		handel maszynami rolniczymi (3)	
43.		handel art. do produkcji rolnej (2)	

45.		stacje paliw (3)	
48.		odzieżowo – obuwnicze (3)	
51.		kantor (1)	
52.		handel zwierzętami gospodar. (1)	
53.		handel art. bud. i rol. (1)	
55.		handel art. papier. i biurowymi(2)	
57.		autokomis (1)	
58.		sklep wielkopowierzchniowy (1)	

Sieć gastronomiczną na terenie gminy tworzy pięć placówek, w tym trzy lokale gastronomiczne i dwa bary zlokalizowane w Szczuczynie.

Według danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie w 2007 roku działalność gospodarczą prowadziły 42 zakłady usługowe i produkcyjno - usługowe. Najwięcej jednostek funkcjonuje w branży usług transportowych (9), napraw samochodów(7), budowlanych (5) i ślusarskich (5). Działalność produkcyjno - usługowa prowadzona jest w 6 miejscowościach, z tego najwięcej w Szczuczynie – 36 zakładów, Nieckowie i Świdrach Awissa po dwa oraz jeden w Gutkach.

Zakłady produkcyjno – usługowe według rodzajów działalności

Lp.	Miejscowość	Ogółem	Ilość zakładów usługowo-produkcyjnych											
			usługi budowlane	naprawy sam.	ślusarskie i ko-	usługi transpor-	usługi fryzjer-skie	usługi rachunkowe	usługi pogrzebowe	usługi hydrauliczne	usługi młynarskie	usługi internetowe	usługi weter.	Inne
1.	Gutki	1				1								
2.	Nieckowo	2				1								1
3.	Świdry Awissa	2	2											
4.	Szczuczyn	36	3	7	5	7	4	2	1	1	1	1	2	2
Razem		42	5	7	5	9	4	2	1	1	1	2	2	3

4.5 Usługi pocztowe

W zakresie usług pocztowych ludność gminy i miasta obsługuje urząd Poczty Polskiej zlokalizowany w Szczuczynie.

4.6 Obiekty sakralne

Szczuczyn jest siedzibą dekanatu diecezji łomżyńskiej obejmującym siedem parafii, w tym dwóch położonych w granicach własnej gminy: parafii św. Stanisława w Niedźwiadnej oraz parafii Imienia NMP w Szczuczynie. Obiektami kultu religijnego są zabytkowe kościoły w Niedźwiadnej i Szczuczynie.

Przy istniejących parafiach funkcjonują cmentarze dysponujące obecnie odpowiednim terenem przeznaczonym pod pochówek.

5. TURYSTYKA

Turystyka odgrywa niewielką rolę w strukturze społeczno-gospodarczej miasta i gminy pomimo istniejących możliwości do jej rozwoju. Funkcja turystyczna występuje jedynie w Szczuczynie. Pod względem waloryzacji turystycznej miasto i gmina Szczuczyn należą do obszarów o średnim poziomie wartości turystycznej.

Z racji sąsiedztwa z bardzo atrakcyjnymi obszarami Wielkich Jezior Mazurskich i Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego przez obszar miasta i gminy wzdłuż drogi krajowej nr 61 przebiega samochodowy szlak turystyczny o dużym natężeniu ruchu w okresie urlopowo-wakacyjnym. Od Radziłowa poprzez Wąsosz, Szczuczyn do Prostek prowadzi szlak turystyki pieszo – rowerowej " Śladami Bohaterów Potopu ".

5.1 Walory wypoczynkowe

Pod względem walorów wypoczynkowych obszar charakteryzuje się przeciętnymi w skali regionu wartościami użytkowymi poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego.

Najwyższą atrakcyjnością odznacza się rzeźba terenu charakteryzująca się znacznymi deniwelacjami i występowaniem pagórków stanowiących punkty widokowe, zwłaszcza w okolicach wsi Bęćkowo, Niedźwiadna i Tarachy oraz Szczuczyna.

Walory krajobrazowe obniża mała przydatność wód powierzchniowych do kąpieli, żeglowania oraz wędkowania. Tereny nadwodne pozbawione są zaplecza leśnego wzbogacającego atrakcyjność turystyczną. Rzeka Wissa przepływa przez zabagnioną dolinę, a jej brzegi są z reguły trudno dostępne, podmokłe i zakrzaczone.

W ograniczonym stopniu przydatne na potrzeby turystyki są obszary leśne. Korzystnymi wartościami charakteryzują się lasy starsze z drzewostanami powyżej 40 lat, na siedliskach świeżych, które posiadają znaczną odporność na antropopresję i dobry klimat wnętrza lasu. Ich penetracja jest ułatwiona dzięki umiarkowanemu zwarcie podszytu. Lasy te mogą być zagospodarowane turystycznie poprzez budowę parkingów i szlaków leśnych. Inne obszary leśne stanowić mogą jedynie bazę rekreacji związanej z grzybobraniem, zbieraniem jagód i myślistwem.

5.2 Walory krajoznawcze

Szczuczyn jest znaczącym ośrodkiem krajoznawczym w województwie podlaskim. O atrakcyjności miasta stanowią zabytki, do których należą przede wszystkim: zespół klasztorny Pijarów z kościołem N.M.P., klasztorem i kolegium, pochodzącymi z lat 1097-1711, zespół pocztowy - budynek główny i oficyna, strażnica pożarna, cmentarz rzymsko - katolicki oraz domy mieszczkańskie.

Na terenie gminy występują inne obiekty o znaczących wartościach kultury materialnej, godnych rangi turystycznej. Są to :

- dawny dwór barokowy z podcieniami kolumnowymi z lat 1752 - 1760 w Bęćkowie oraz zespół kościoła parafialnego z późnogotyckim kościołem z pierwszej połowy XVI wieku w Niedźwiadnej, zaliczane do II grupy zabytków;

- zespoły dworsko - parkowe w Bzurach, Chojnowie i Nieckowie.

W Szczuczynie bogatym w tradycje i pamiątki ochotniczej starzy pożarnej funkcjonuje Muzeum Pożarnictwa mieszczące się w zabytkowej strażnicy.

Uzupełnieniem walorów kultury materialnej są wytwory środowiska naturalnego uznane za pomniki przyrody ożywionej występujące w Bzurach, Chojnowie, Obrytkach i Nieckowie.

5.3 Baza turystyczna

Skromną bazę turystyczną stanowią: motel, muzeum pożarnictwa oraz sieć handlowo – gastronomiczna i stacje paliw w Szczuczynie oraz pojedyncze placówki usługowe w terenie.

Miasto i gmina nie posiadają zbyt wielu urządzonych miejsc do wypoczynku i rekreacji. Zieleń ogranicza się do małych powierzchni parkowych. Brakuje plaż i miejsc do kąpeli. Nieco lepsza jest baza sportowa z boiskiem miejskim, salą sportową oraz obiektami szkolnymi w Szczuczynie i niektórych wsiach.

Podstawowymi mankamentami w rozwoju funkcji turystycznej gminy są następujące elementy:

- brak dostatecznie wykształconej stałej i sezonowej bazy noclegowej o różnym standardzie, przy minimalnym udziale gospodarstw agroturystycznych,
- słabe wyposażenie w zakresie infrastruktury technicznej (zły stan dróg, niedostatecznie rozwinięta sieć wodociągowa, brak kanalizacji sanitarnej),
- niedostatek bazy gastronomicznej i słaba jakość istniejącej sieci handlowej oraz usług motoryzacyjnych,
- brak systemu informacji turystycznej i koordynacji działań promocyjnych,
- brak przygotowanej kadry do obsługi ruchu turystycznego,
- brak systemu zachęt aktywizujących rozwój turystyki,
- zanik tradycji i zwyczajów kultury ludowej i nieliczne zabytki kultury materialnej.

VI. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą być spowodowane klęskami żywiołowymi, do których zaliczamy powodzie, nawałnice burzowe połączone z dużymi opadami i wiatrami, nasilone opady śniegu powodujące nieprzejezdnosć dróg, susze, pożary lasów, torfowisk i zabudowy, awarie urządzeń infrastruktury technicznej, a także nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Według informacji otrzymanych z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Gminnego Komitetu Przeciwpowodziowego w Szczuczynie, a także wywiadu środowiskowego na terenie miasta występują zagrożenia spowodowane wodami powodziowymi Wissy. W czasie roztopów wiosennych rzeka Wissa wylewa, a przy wysokich stanach wód zasięg wylewów sięga poza terasę zalewową. Lokalnym podtopieniom podlega pojedyncza zabudowa położona zbyt blisko brzegów rzeki w południowej części miasta.

Inne wymienione wyżej klęski żywiołowe są nieprzewidywalne i pojawiają się sporadycznie lub rzadko.

Nadzwyczajne zagrożenie środowiska (NZŚ) zgodnie z art. 104 ustawy Prawo ochrony środowiska jest zagrożeniem spowodowanym gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Wśród występujących zdarzeń losowych wymienić można następujące ich rodzaje:

- awarie w zakładach produkcyjno-usługowych na skutek zakłóceń w procesach technologicznych, rozładunku lub załadunku niebezpiecznych materiałów (wydobycie się substancji chemicznych, żrących, wybuchowych itp.),
- awarie w obiektach komunalnych i urządzeniach technicznych (skażenia wód powierzchniowych, podziemnych, gleb i gruntu, np. awaria oczyszczalni ścieków, rurociągów wody i gazu itp.),
- przedostania się do środowiska substancji chemicznych, palnych, żrących itp.,
- katastrofy budowlane powodujące lokalne zagrożenia dla gruntu i wód.

Potencjalnymi źródłami NZŚ na terenie miasta i gminy Szczuczyn jest transport samochodowy przewożący materiały niebezpieczne (przewóz amoniaku, paliw, butli gazowych) odbywający się wzdłuż dróg krajowych nr 61 Warszawa – Łomża – Augustów oraz nr 58 Szczuczyn – Biała Piska. Zagrożenia o charakterze lokalnym mogą powstać na terenach zabudowanych, w sąsiedztwie wód otwartych, na obszarach ochrony przyrody. Dotyczy to zwłaszcza miejscowości położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych (Obrytki, Szczuczyn, Guty).

W zakresie ochrony przed zagrożeniami działalność prowadzi 11 jednostek ochotniczej straży pożarnej dysponujących 9 remizami strażackimi. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia sprawności bojowej ponosi Gmina. Rozmieszczenie placówek OSP przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Miejscowość	Rodzaj bazy	Wyposażenie
1.	Bęćkowo	remiza + garaż	samochód lekki, motopompa
2.	Bzury	remiza + garaż	samochód lekki, motopompa
3.	Danowo	remiza + garaż	motopompa
4.	Niećkowo	remiza + garaż	pasy bojowe
5.	Niedźwiadna	remiza + garaż	samochód lekki, motopompa
6.	Szczuczyn	remiza + garaż	samochód „jelcz”, „mercedes”, „volkswagen”, motopompy, agregaty prądotwórcze, zestawy ratownictwa technicznego i medycznego

Przestrzenne usytuowanie placówek straży pożarnej należy uznać za właściwe. Większość wsi położonych jest w odległości mniejszej niż 5 km od najbliższej jednostki. W najgorszej sytuacji są miejscowości w zachodniej części gminy. Nieco gorzej przedstawia się sytuacja z wyposażeniem w sprzęt i środki transportu, gdyż nie wszystkie jednostki posiadają samochody strażackie. Woda do celów gaśniczych pochodzi z wodociągów wiejskich, zbiorników lub cieków wodnych.

VII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY I MIASTA

Z przeprowadzonej analizy uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i innych wyłaniają się potrzeby i możliwości rozwoju gminy i miasta Szczuczyn, które zostały podzielone na dwie grupy: uwarunkowań wspierających i ograniczających rozwój przestrzenny miasta i gminy.

1. W zakresie struktury funkcjonalno - przestrzennej

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- funkcja miasta jako ośrodka o znaczeniu lokalnym,
- korzystne położenie gminy:
- atrakcyjność położenia w środowisku przyrodniczym (obszar "Zielonych Płuc Polski"),
- położenie przy drodze krajowej nr 61,
- dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- korzystne warunki mieszkaniowe,
- korzystne warunki infrastruktury technicznej w mieście,
- dobrze rozwinięta sieć placówek handlowo - usługowych,

Uwarunkowania ograniczające rozwój

- położenie przy drodze krajowej nr 61 - droga przecina miasto na dwie części, kolizje ruchu lokalnego z ruchem tranzytowym, brak obwodnicy,
- brak odpowiedniej ilości zakładów pracy zapewniających zatrudnienie dla ludności pozarolniczej,
- położenie miasta w rejonie typowo rolniczym,
- brak zasobów gruntów miejskich, w tym pod znaczące inwestycje dla potencjalnych inwestorów.

2. W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie gminy w obszarze „Zielonych Płuc Polski” stwarzające możliwość ekologicznej promocji gminy,
- dobry stan sanitarny środowiska przy braku większych źródeł zanieczyszczenia wód, powietrza i hałasu,
- występowanie znacznych powierzchni gruntów ornych o dobrej przydatności rolniczej (III– IV klasa),
- występowanie użytków zielonych III i IV klasy bonitacyjnej w obrębie zmeliorowanych dolin rzecznych, umożliwiających rozwój intensywnej hodowli bydła,
- znaczna poprawa stanu sanitarnego wód powierzchniowych w wyniku rozwiązania gospodarki ściekowej w mieście w Szczuczyn,
- położenie wzdłuż turystycznego szlaku samochodowego wiodącego na pojezierze mazurskie i suwalskie,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak znaczących walorów przyrodniczych do tworzenia bazy turystycznej i wypoczynkowej,
- nierozwiązana gospodarka ściekowa na terenach wiejskich,

- występowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego.

3. W zakresie środowiska kulturowego

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- historyczny układ urbanistyczny miasta,
- występowanie znacznej ilości obiektów zabytkowych,
- historia i tradycja miasta.

4. W zakresie sfery społecznej

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- występowanie placówek usługowych dla ludności obsługujących miasto i gminę Szczuczyn oraz gminy sąsiednie w zakresie ochrony zdrowia szkolnictwa ponad gimnazjalnego,
- korzystne warunki mieszkaniowe,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niekorzystna sytuacja wiekowa charakteryzująca się dużym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym oraz małym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

5. W zakresie rolnictwa

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- dobrze rozwinięta hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej,
- dobrze zagospodarowane użytki rolne i dobrze rozwinięta produkcja upraw przemysłowych,
- korzystna struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych. średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 14,3 ha,
- duży udział gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha,
- duży udział gospodarstw ocenionych przez użytkowników jako rozwojowe w ogólnej liczbie gospodarstw,
- korzystna struktura wieku użytkowników - ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lat),

Uwarunkowania hamujące rozwój:

- brak pozarolniczych miejsc pracy na wsi,
- małe działki siedliskowe na terenie miasta Szczuczyn.

6. W zakresie pozarolniczej działalności gospodarczej

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystne warunki do rozwoju usług transportowych,
- korzystne warunki do rozwoju usług z zakresu obsługi podróżnych (ruch turystyczny),
- występowanie obiektów przydatnych pod działalność produkcyjno – usługową,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- położenie miasta i gminy w rejonie typowo rolniczym,

- znaczne bezrobocie.

7. W zakresie komunikacji

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- dobra dostępność komunikacyjna poprzez układ dróg krajowych nr 61 Warszawa - Łomża - Augustów i Nr 58 Szczuczyn – Biała Piska,
- planowana obwodnica miasta,
- dobrze rozwinięta sieć dróg i ulic.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak obwodnicy miasta,
- brak dostępu do komunikacji kolejowej,
- brak dostatecznej ilości miejsc parkingowych w rejonie koncentracji usług,
- brak dostatecznego zaplecza ruchu kołowego.

8. W zakresie infrastruktury technicznej

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- w mieście ujęcie i stacja wodociągowa o parametrach pokrywających potrzeby perspektywiczne,
- dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, pokrywająca cały obszar miasta, z której korzysta 80% mieszkańców,
- na terenie gminy objęte siecią wodociagową wszystkie wsie.

8.2. Odprowadzenie ścieków

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- oczyszczalnia ścieków z rezerwą przepustowości, możliwością przyjęcia 100% ścieków,
- dobrze rozbudowana sieć kanalizacji sanitarnej, z której korzysta około 70% mieszkańców,
- dobrze rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej w dobrym stanie technicznym, z której korzysta około 60% mieszkańców,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak rozwiązanej gospodarki ściekowej na terenie gminy,
- braki sieci kanalizacji sanitarnej,
- duże braki sieci kanalizacji deszczowej,
- brak uzbrojenia wylotów kanałów deszczowych w urządzenia podczyszczające.

8.3. Zaopatrzenia w ciepło i gaz

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak możliwości zaopatrzenia w gaz przewodowy.

8.4. Elektroenergetyki

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- aktualnie dostarczana jest moc i energia elektryczna do odbiorców w ilościach przez nich zapotrzebowanych

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- konieczność modernizacji i remontów istniejących linii,
- konieczność zachowania stref ochronnych od istniejących linii napowietrznych 110 kV oraz wiązek linii 15 kV (zwłaszcza wyjść liniowych w okolicach GPZ).

Do priorytetowych potrzeb na terenie miasta i gminy zaliczyć należy:

- wyeliminowanie ruchu tranzytowego z obszaru miasta - konieczność budowy obwodnicy,
- poprawa stanu technicznego dróg w mieście i gminie,
- zagospodarowanie terenów doliny rzeki Wissy na potrzeby rekreacji i wypoczynku,
- zwiększenie komunalnych zasobów mieszkaniowych,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie miasta i obszarów wiejskich,
- poprawa ładu przestrzennego i wizerunku miasta.

VIII. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Z analizy struktury użytkowania gruntów gminy i miasta Szczuczyn na podstawie aktualnych wykazów gruntów Starostwa Powiatowego w Grajewie wynika, iż na ogólną powierzchnię 11.560 ha, w tym miasto 1.323 ha:

9.110 ha (78,8 %) (w tym miasto - 1155 ha) stanowią użytki rolne, w tym:

- 6.341 ha (w tym miasto – 827 ha) grunty orne,
- 39 ha (w tym miasto – 10 ha) sady,
- 834 ha (w tym miasto – 91 ha) łąki trwałe,
- 1.705 ha (w tym miasto – 203 ha) pastwiska trwałe,
- 169 ha (w tym miasto – 24 ha) grunty rolne zabudowane,
- 22 ha grunty pod rowami,

1.913 ha (16,5 %) (w tym miasto – 29 ha), stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone, w tym:

- 1.884 ha (w tym miasto – 28 ha) lasy,
- 29 ha (w tym miasto – 1 ha) grunty zadrzewione i zakrzaczone,
- 373 ha (3,2 %) (w tym miasto - 113 ha) grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:
 - 29 ha (w tym miasto - 28 ha) tereny mieszkaniowe,
 - 9 ha (w tym miasto - 9 ha) tereny przemysłowe,
 - 13 ha (w tym miasto - 11 ha) inne tereny zabudowane,
 - 6 ha (w tym miasto - 5 ha) zurbanizowane tereny niezabudowane,
 - 17 ha (w tym miasto - 11 ha) tereny rekreacyjne i wypoczynkowe,
- 290 ha (w tym miasto - 49 ha) drogi,
- 9 ha użytki kopalne,
- 24 ha (0,2 %) (w tym miasto - 3 ha) grunty pod wodami,

- 21 ha (w tym miasto - 3 ha) grunty pod wodami płynącymi,
- 3 ha grunty pod wodami stojącymi,
- 140 ha (1,2 %) (w tym miasto - 23 ha) nieużytki.

Z analizy struktury własności gruntów wynika, że 87,5% powierzchni gminy stanowią grunty prywatne należące do osób fizycznych, co odpowiada powierzchni 10.304 ha (w tym miasto 1.200 ha)

Na terenie gminy znajduje się gospodarstwo przyszkolne o powierzchni 94,60 ha przy Technikum Rolniczym w Nieckowie, służące przede wszystkim do odbywania praktyk uczniowskich. W produkcji roślinnej tego gospodarstwa dominuje uprawa zbóż i roślin pastewnych, zaś w produkcji zwierzęcej chów bydła.

Grunty Skarbu Państwa stanowią na terenie gminy Szczuczyn ogółem 783 ha (6,8%), w tym: 7 ha znajdują się w dyspozycji Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, 707 ha to grunty będące w zarządzie Administracji Lasów Państwowych, 58 ha znajduje się w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych, zaś 6 ha stanowią pozostałe grunty Skarbu Państwa, w tym znajdujące się w wieczystym użytkowaniu.

Pozostałe grunty zajmują:

- grunty gmin i związków międzygminnych zajmują 277 ha (2,4%), w tym 15 ha przekazane w wieczyste użytkowanie,
- grunty spółdzielni - 1 ha,
- grunty kościołów i związków wyznaniowych - 13 ha (0,1 %),
- grunty powiatów – 158 ha (1,4 %),
- grunty województw – 11 ha (0,1%),

Pozostałe grunty osób prawnych zajmują 9 ha (0,1 %).

IX. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru Podlaskiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku oraz Gminnej Ewidencji Zabytków w Szczuczynie.

Adamowo

1. Dróżniczówka, mur., 2 poł. XIX w.

Będkowo

2. Zespół dworsko-parkowy:

- a. **dwór, mur., XVIII w., nr rej. A-11/06.06.1956**
- b. czworak, drewn., 3 ćw. XIX w., wł. T. Chilijski
- c. stajnia cugowa, kam./mur., 2 ćw. XIX w.
- d. stajnia robocza, kam./mur., 2 ćw. XIX w., wł. St. Barwikowski
- e. stodoła, kam., 3 ćw. XIX w.

**f. park krajobrazowy (ogród dworski), poł. XVIII, XIX w.
nr rej. A-12/06.06.1956**

Granice ochrony obejmują działkę nr 96.

g. kapliczka dworska, mur., XIX w.

Bzury

3. Zespół dworsko-parkowy, nr rej. A-177/21.07.1981

a. dwór, mur., k. XIX w., nr rej. jw.

b. budynek gospodarczy (stajnia), mur., k. XIX w., nr rej. jw.

c. obora, mur., k. XIX w., nr rej. jw.

d. spichlerz, mur., k. XIX w., nr rej. jw.

e. park, k. XIX w., nr rej. jw.

Granice ochrony obejmują działki nr 182, 180/13.

4. Dom nr 9, drewn., 1929 r., wł. Wł. Jabłoński

5. Dom nr 16, drewn., k. XIX w., wł. M. Zaniewski

6. Dom nr 18, drewn., k. XIX w., wł. J. Sadowisk

Chojnowo

7. Zespół dworsko-parkowy (założenie ogrodowe), nr rej. A-182/27.07.1981

a. dwór, mur., ok. 1900 r.

b. czworak, kam./mur., pocz. XX w., wł. Szymanowski i Zawilowicz

c. lamus (spichrz), mur., pocz. XX w.

d. budynek gospodarczy (obora), kam., pocz. XX w.

e. park, k. XIX w., nr rej. jw.

Granice ochrony obejmują działki nr 253, 254/1, 254/2, 255/1, 255/2, 256/2, 387/1, 387/2, 297.

8. Kapliczka przydrożna, mur., k. XIX w.

Danowo

9. Dom nr 1, drewn., 1928 r., wł. St. Jachymski

10. Kapliczka przydrożna, mur., k. XIX

Gutki

11. Kapliczka przydrożna, mur., k. XIX w.

Guty - Stara Wieś

12. Dom nr 12, mur., l. 20 XX w., wł. P. Akacka

13. Dom nr 17, kam./mur., k. XIX w., wł. J. Zaborowska

14. Dom nr 18, mur., l. 10 XX w., wł. S. Olszewski

15. Kapliczka przydrożna

Jambrzyki

16. Dom nr 11, mur., l. 20 XX w., wł. L. Szymkiewicz

Kurki

17. Kapliczka przydrożna, mur., l. 30 XX w.

Niećkowo

18. Zespół dworsko-parkowy

- a. **dwór mur., 1850 r., nr rej. A-77/06.05.1980 r.**
- b. d. służby dworskiej (ośmiorak), mur., 1895-1900 r., wł. Modzelewski i Walendziak
- c. **spichlerz, mur./kam., XVIII w., nr rej. A-128/28.04.1981 r.**
- d. stodoła, mur., 1908,
- e. stajnia (ob. internat i garaże), mur., XIX/XX
- f. obora, mur., 1940,
- g. tuczarnia, mur., 1940,
- h. kuźnia i warsztat
- i. pozostałości kamiennego ogrodzenia zespołu,
- j. **park i podjazd, poł. XIX w., nr rej. A-49/23.11.1978 r.**

Granice ochrony obejmują park i podjazd wraz z dworem i spichlerzem.

Należy wyznaczyć dwie strefy ochrony konserwatorskiej zespołu:

- strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej zespołu obejmująca obszar wpisany do rejestru,
- strefa „B” ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych obejmująca pozostałą część zespołu (strefa „B-1” obejmuje dawne podwórze gospodarcze, strefa „B-2” dawne sady).

19. Dom nr 4, drewn., pocz. XX w., wł. J. Kowalski

20. Dom nr 13, drewn., 1937 r., wł. W. Zieliński

Niedźwiadna

21. Historyczny układ przestrzenny wsi

Należy wyznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej historycznego układu wsi, zgodnie ustanowionym w obowiązującym planie miejscowym:

- strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej zespołu kościoła par.,
- strefa „B” ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych historycznego układu wsi,
- strefa „K” ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego,
- strefy „E1” i „E2” ochrony konserwatorskiej ekspozycji zespołu kościoła par.

22. Zespół kościoła paraf. p.w. Św. Stanisława Biskupa :

- a. **kościół, mur., poł. XVI w., nr rej. A-26/29.12.1964 r.**
- b. **dzwonnica, drewn., pocz. XIX w., nr rej. A-27/29.12.1964 r.**
- c. plebania, mur., l. 20 XX w.
- d. ogrodzenie mur./kam./cegl., XIX w.

23. **Cmentarz rzymskokatolicki (najstarsza część), 1 poł. XIX w., nr rej. A-366/18.04.1988 r.**

- a. **kaplica rodziny Obryckich, mur., 1856 r., nr rej. j.w.**
- b. **krzyże żeliwne i nagrobki z k. XIX – pocz. XX w., nr rej. j.w.**
- c. ogrodzenie z bramą, mur., k. XIX w.

Należy wyznaczyć dwie strefy ochrony konserwatorskiej cmentarza:

- strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej cmentarza obejmująca obszar wpisany do rejestru,

- strefa „B” ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych obejmująca pozostałą część cmentarza.

24. Zespół dworski :

- a. dwór, mur., XIX/XX w., wł. M. Bagińska
- b. pozostałości folwarku – zabudowy gospodarczej, mur., XIX/XX w.

- 25. Dom nr 1, drewn., pocz. XX w., wł. P. Downar
- 26. Dom nr 2, mur., pocz. XX w., wł. M. Gryczan
- 27. Dom nr 10, mur., l. 20 XX w., wł. E. Jastrzębski
- 28. Dom nr 17, mur., l. 20 XX w., wł. St. Gardocki
- 29. Dom nr 20, mur., 1918 r., wł. Wł. Gutowska
- 30. Dom nr 25, drewn., l. 20 XX w., wł. B. Wizner
- 31. Dom nr 33, drewn., 1936, wł. Krzysztof Witkowski
- 32. Dom nr 34, drewn., l. 20 XX w., wł. St. Sokołowski (w okresie międzywojennym placówka graniczna)

Obrytki

- 33. Dom nr 13, drewn., l. 20 XX w., wł. M. Pochodzki
- 34. Dom nr 15, drewn./mur., pocz. XX w., wł. B. Lewkowska

Rakowo

- 35. Dom nr 3, mur., pocz. XX w., wł. B. Gałęcka
- 36. Dom nr 10, mur., pocz. XX w., wł. H. Przyborowski
- 37. Dom nr 14, mur., pocz. XX w., wł. W. Motycki
- 38. Dom nr 19, mur., l. 20 XX w., wł. M. Borawski
- 39. Dom nr 21, mur., l. 20 XX w., wł. M. Bogdan

Skaje

- 40. Dom nr 6, mur., pocz. XX w., wł. M. Zyskowski
- 41. Dom nr 12, mur., pocz. XX w., wł. J. Trojanowska

Sokoły

- 42. Dom nr 10, drewn., l. 20 XX w., wł. I. Wojśław
- 43. Dom nr 11, mur., 1923 r., wł. A. Danowski

Sokoły – Szczuczyn

- 44. Kapliczka przydrożna, mur., 1897 r.

Świdry Awissa

- 45. Dom nr 21, drewn., pocz. XX w., wł. J. Perzanowski

Szczuczyn

- 46. **Historyczny układ urbanistyczny, nr rej. A-193/29.08.1986 r.**

Granice ochrony obejmują teren przedlokacyjnej wieś Szczuki Litwa, ob. u. Senatorska, XVII-wieczne miasto lokacyjne, tereny d. rezydencji Szczuki i pozostałości urządzeń obronnych – bastion na Kozackiej Górze, oraz Nowe Miasto, ob. ul. Kilińskiego. Ponadto decyzja o wpisie do rejestru ustanawia strefę ochrony krajobrazowej układu urbanistycznego.

W ramach ww. obszaru zabytkowego należy wyznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego, odpowiadające tym ustanowionym w obowiązującym planie miejscowym:

- strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu urbanistycznego (miasto lokacyjne),
- strefa „B” ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych układu urbanistycznego (ul. Kilińskiego, część ul. Senatorskiej, pd. część układu – d. Rynek Jałowy i dzielnica stodołna),
- strefa „K” ochrony konserwatorskiej zabytkowych zespołów zieleni urządzonej (cmentarze, park miejski, otoczenie zespołu oo. pijarów),
- strefa „K-1” ochrony konserwatorskiej krajobrazu doliny rz. Wissa i strugi Księżanka
- strefa „E” ochrony ekspozycji zabytkowego układu urbanistycznego,
- strefa „OW-1” archeologicznej ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu urbanistycznego;

47. Zespół klasztorny Pijarów :

- a. **kościół p. w. Imienia NMP, mur., 1697-1711 r., nr rej. A-9/26.03.1956 r.**
- b. **klasztor ob. plebania i szkoła, mur., 1697-1711 r., nr rej. A-10/30.03.1956 r.**
- c. **kolegium ob. ZOZ, mur., 1697-1711 r., nr rej. A-10/30.03.1956 r.**
- d. ogrodzanie XVIII-XIX w.

48. Zbór Luterski, mur., XIX/XX w.,

49. Kapliczka u zbiegu ul. Łomżyńskiej i ul. Ogrodowej, mur., XIX w.

50. Kapliczka u zbiegu ul. Kilińskiego i drogi do Pisma, mur., XIX w.

51. Kapliczka – krzyż u zbiegu ul. Kościelnej i Szpitalnej

52. **Cmentarz rzymskokatolicki, k. XVIII-XX w., nr rej. A-303/12.06.1987 r.**

- a. **kaplica cmentarna, mur., pocz. XX w., nr rej. jw.**
- b. **ogrodzenie z bramą, mur., 2 poł. XIX w., nr rej. jw.**
- c. **nagrobki i krzyże, mogiły wojenne i drzewostan, nr rej. jw.**

Granice ochrony obejmują teren w widłach dróg do Łomży i do Niedźwiadnej, dz. nr ...

53. Cmentarz ewangelicki

54. Cmentarz żydowski

- a. dom przedpogrzebowy, mur., XIX/XX w.

55. **Park miejski na dawnym Rynku Końskim, 1882 r., nr rej. A-218/16.12.1985 r.**

- a. **strażnica pożarna, drewn., pocz. XX w., nr rej. jw.**
- b. **układ komunikacyjny, kompozycja zieleni, starodrzew, nr rej. jw.**

Granice ochrony obejmują wnętrze placu zagospodarowane zielenią z budynkiem strażnicy.

56. **Zespół poczty ul. Kilińskiego 59, mur., 1863 r., nr rej. A-25/29.12.1954 r.**

- a. **budynek główny, mur., 1863 r., nr rej. jw.**
- b. **oficyna, mur., 1863 r., nr rej. jw.**
- c. **wozownia, mur., 1863 r., nr rej. jw.**

57. Zespół pałacowo – folwarczny (teren d. rezydencji Szczuki):

- a. **ruiny pałacu, mur., 1705-1709 r., nr rej. A-24/29.12.1964 r.**

- a. budynek mieszkalny, mur., 1911 r.
- b. rządówka (oficyna), mur., k. XIX w.,
- c. spichlerz, mur., 1886 r.
- d. obora, mur., k. XIX w.
- e. stajnia, mur., k. XIX w.
- f. stodoła, mur., k. XIX w.

Należy wyznaczyć dwie strefy archeologicznej ochrony konserwatorskiej:

- strefa „W” archeologicznej ochrony konserwatorskiej reliktyw pałacu

Granice ochrony obejmują działkę nr 969/11

- strefa „OW” archeologicznej ochrony konserwatorskiej terenów d. rezydencji Szczuków

Granice ochrony obejmują teren dawnego zespołu pałacowo folwarcznego.

ul. Bajraki

58. Dom nr 1, drewn., ok. 1840 r.

ul. Gumienna

59. Oficyna przy domu nr 1, mur., pocz. XX w.

60. Dom nr 2, drewn., 1850 r.

61. Dom nr 3, drewn., k. XIX w.

62. Dom nr 4, drewn., k. XIX w.

63. Dom nr 5, mur., pocz. XX w.

64. Dom nr 6, drewn., k. XIX w.

65. Dom nr 7, drewn./mur.. l. 20 XX w.

66. Dom nr 8, drewn./mur., k. XIX w.

67. Dom nr 10, drewn., k. XIX w.

68. Dom nr 14, mur., ok. 1890 r.

69. Dom nr 15, mur., 1850 r.

ul. Kilińskiego

70. Dom nr 2, mur., pocz. XX w.

71. Dom nr 3, mur., pocz. XX w.

72. Dom nr 4, mur., pocz. XX w.

73. Dom nr 6, mur., pocz. XX w.

74. Dom nr 8, mur., pocz. XX w.

75. Dom nr 12, mur., pocz. XX w.

76. Dom nr 14, mur., pocz. XX w.

77. Dom nr 16, mur., 1900 r.

78. Dom nr 24, mur., 3 ćw. XIX w.

79. Dom nr 26, drewn., ok. 1830 r.

80. Dom nr 28, mur., pocz. XX w.

81. Dom nr 31, mur., l. 20 XX w.

82. Dom nr 32, mur., pocz. XX w.

83. Dom nr 41, mur., pocz. XX w.

84. Dom nr 43, mur., l. 20 XX w.

85. Dom nr 53, mur., pocz. XX w.

ul. Kościelna

- 86. Dom nr 1, mur., 1853 r.
- 87. Dom nr 2, mur., k. XIX w.
- 88. Dom nr 3, mur., XIX/XX w.
- 89. Dom nr 4, mur., XIX/XX w.
- 90. Dom nr 5, mur., XIX/XX w.
- 91. Dom nr 6, drewn., k. XIX w.
- 92. Dom nr 8, mur., przed 1920 r.
- 93. Dom nr 12, mur., przed 1920 r.
- 94. Dom nr 15, drewn., 1870 r.

ul. Krzywa

- 95. Dom nr 1, drewn., 1900 r.
- 96. Dom nr 3, drewn., 1900 r.
- 97. Dom nr 4, mur., k. XIX w.
- 98. Dom nr 6, mur., k. XIX w.
- 99. Dom nr 14, mur., k. XIX w.
- 100. Dom nr 16, mur., k. XIX w.

ul. Łomżyńska

- 101. Dom nr 1, mur., k. XIX w.
- 102. Dom nr 2a, mur., k. XIX w.
- 103. Dom nr 3, mur., k. XIX w.
- 104. Dom nr 4, mur., k. XIX w.
- 105. Dom nr 7, mur., k. XIX w.
- 106. Dom nr 13, mur., k. XIX w.
- 107. Dom nr 14, mur., k. XIX w.
- 108. Dom nr 15, mur., k. XIX w.
- 109. Dom nr 18, mur., k. XIX w.
- 110. Dom nr 21, mur., ok. 1850 r.
- 111. Dom nr 22, mur., ok. 1850 r.
- 112. Dom nr 24, mur., ok. 1850 r.
- 113. Dom nr 26, mur., k. XIX w.

ul. Majewskiego

- 114. Dom nr 2, mur., pocz. XX w.

ul. Nadstawna

- 115. Dom nr 7, mur., k. XIX w.
- 116. Dom nr 9, drewn., ok. 1850 r.
- 117. Dom nr 15, mur., 1850 r.
- 118. Dom nr 29, mur., k. XIX w.

ul. Ogrodowa

- 119. Dom nr 1, mur., k. XIX w.
- 120. Młyn motorowy / elektryczny, nr 4, mur., ok. 1920 r. , wł. B. Chyliński

ul. Pawełki

121. Młyn elektryczny, nr 4, mur., ok. 1920 r., wł. M. Płochocka

ul. Senatorska

- 122. Dom nr 1, drewn., ok. 1850 r.
- 123. Dom nr 2, mur., ok. 1850 r.
- 124. Dom nr 4, mur., ok. 1860 r.
- 125. Dom nr 5, mur., 1906 r.
- 126. Dom nr 6, drewn., 1880 r.
- 127. Dom nr 8, drewn., 1880 r.
- 128. Dom nr 10, mur., 1850 r.
- 129. Dom nr 12, mur., k. XIX w.
- 130. Dom nr 14, drewn., 1830 r.
- 131. Dom nr 18, drewn., 1850 r.
- 132. Dom nr 22/22a, drewn., k. XIX w.
- 133. Dom nr 25, drewn., ok. 1880 r.
- 134. Dom nr 26, mur., 1890 r.
- 135. Dom nr 27, k. XIX w.
- 136. Dom nr 28, drewn., 1870 r.
- 137. Dom nr 32, drewn., 1880 r.
- 138. Dom nr 34, drewn., k. XIX w.
- 139. Dom nr 38, drewn., ok. 1880 r.
- 140. Dom nr 40a, drewn., ok. 1880 r.
- 141. Dom nr 44, drewn., ok. 1909 r.
- 142. Dom nr 52, drewn., k. XIX w.

ul. Sobieskiego

- 143. Dom nr 2, drewn., ok. 1850 r.
- 144. Dom nr 4, mur., ok. 1870 r.
- 145. Dom nr 8, mur., k. XIX w.
- 146. Dom nr 12, mur., k. XIX w.
- 147. Dom nr 18, mur., k. XIX w.

ul. Stodolna

- 148. Dom nr 2, mur., k. XIX w.
- 149. Dom nr 4, mur., k. XIX w.

ul. Strażacka

- 150. Dom nr 2, mur., 1880 r.
- 151. Dom nr 4, drewn., k. XIX w.
- 152. Dom nr 5, drewn., k. XIX w.
- 153. Dom nr 9, mur., 1936 r.

ul. Szpitalna

- 154. Dom nr 2, mur., k. XIX w.
- 155. Dom nr 6, mur., k. XIX w.

156. Dom nr 8, mur., k. XIX w.

157. Dom nr 10, mur., k. XIX w.

Pl. Tysiąclecia

158. **Dom nr 1 (wraz z oficyna), mur., k. XVII w., nr rej. A-201/11.10.1985 r.**

159. Dom nr 2, mur., l. 20 XX w.

160. Dom nr 3, mur., k. XIX w.

161. Dom nr 4, mur., 3 ćw. XIX w.

162. Dom nr 5, mur., 3 ćw. XIX w.

163. Dom nr 6a, mur., 3 ćw. XIX w.

164. Dom nr 7, mur., k. XIX w.

165. Dom nr 8, mur., k. XIX w.

166. Dom nr 11, mur., k. XIX w.

167. Dom nr 16, mur., k. XIX w.

168. Dom nr 17, mur., k. XIX w.

169. Dom nr 18, mur., k. XIX w.

170. Dom nr 20, mur., pocz. XX w.

171. Dom nr 24, mur., 1852 r.

172. Dom nr 25, mur., 2 ćw. XIX w.

173. Dom nr 26, mur., XVIII/XIX w.

174. Dom nr 28, mur., 3 ćw. XIX w.

ul. Wąsoska

175. Dom nr 1, mur., ok. 1020 r.

176. Dom nr 3, mur., k. XIX w.

177. Dom nr 4, drewn., 1910 r.

178. Dom nr 5, mur., 3 ćw. XIX w.

179. Dom nr 6, mur., k. XIX w.

180. Dom nr 8, drewn., k. XIX w.

181. Dom nr 10, mur., XIX/XX w.

182. Dom nr 12, mur., 2 ćw. XIX w.

183. Dom nr 14, mur., ok. 1850 r.

184. Dom nr 15, mur., k. XIX w.

185. Dom nr 16, drewn., ok. 1860 r.

186. Dom nr 17, drewn., ok. 1890 r.

187. Dom nr 19, drewn., k. XIX w.

188. Dom nr 20, drewn., k. XIX w.

189. Dom nr 21, drewn., k. XIX w.

190. Dom nr 25, drewn., k. XIX w.

Załuski

191. Dom nr 4, drewn., l. 20 XX w., wł. P. Malinowski

192. Dom nr 5, drewn., l. 20 XX w., wł. A. Kuligowski

Wykaz stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską

L. p.	Nazwa miejscowości	I. Nr stanowiska II. na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia
Obszar 28 - 78				
1.	Lipnik	1	ślady osadnicze, osada	epoka kamienia, okres nowożytny
2.	Bęckowo	2	ślady osadnicze	epoka kamienia
3.	Bęckowo	4	osada	późne średniowiecze
4.	Lipnik	5	ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
5.	Lipnik	6	ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
6.	Guty Stara Wieś	7	ślad osadniczy	epoka kamienia
7.	Lipnik	8	ślad osadniczy	późne średniowiecze
8.	Danowo	9	ślady osadnicze	średniowiecze
9.		10	ślad osadniczy	średniowiecze
10	Szczuczyn Kol.Gubernia	11	ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
11	Skaje	12	ślad osadniczy	epoka kamienia
12	Szczuczyn „Barany”	13	ślady osadnicze	epoka kamienia, okres nowożytny
13	Szczuczyn	14	ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
13	Szczuczyn	15	obozowisko, osada, ślady osadnicze	epoka kamienia, późne średniowiecze
13	Szczuczyn	16	ślady osadnicze	epoka kamienia, nowożytność
13	Szczuczyn	17	obozowisko, ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
14	Skaje	18	ślady osadnicze	epoka kamienia, średniowiecze
15	Skaje – Balcer	19	ślady osadnicze	epoka kamienia
16	Skaje - Balcer	20	obozowisko, osada	wczesna epoka brązu, średniowiecze
17	Skaje	21	ślad osadniczy	paleolit
18	Bęckowo	22	osada	średniowiecze
19	Rakowo	23	osada	średniowiecze
20	Rakowo	24	ślady osadnicze	średniowiecze
21	Rakowo	26	ślad osadniczy	paleolit

22	Chojnowo	27	osada, ślad osadniczy	epoka kamienna, średniowiecze
23	Chojnowo	28	ślad osadniczy	wczesne średniowiecze
24	Chojnowo	29	ślad osadniczy	epoka kamienna, średniowiecze
25	Szczuczyn	30	obozowisko, ślad osadniczy	epoka kamienia, wczesne średniowiecze
Obszar 28 - 79				
1.	Guty Stara Wieś	6	osada, ślady osadnictwa	neolit, średniowiecze
2.	Bzury	5	ślady osadnictwa	epoka kamienna, średniowiecze
3.	Milewo	1	osada, ślady osadnictwa	epoka kamienna, nowożytność
4.	Milewo	2	osada, ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność
5.	Milewo	3	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność
5.	Danowo	4	osada, ślady osadnictwa	średniowiecze
Obszar 29 - 77				
1.	Niedźwiadna	1	obozowisko, ślad osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
2.	Niedźwiadna	2	ślad osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
3.	Niedźwiadna	3	osady	wczesna epoka żelaza
4.	Niedźwiadna	4	obozowisko	epoka kamienia
5.	Niedźwiadna	5	ślad osadnictwa	średniowiecze
6.	Czarnowo	6	ślad osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
7.	Czarnowo	7	osada	średniowiecze
8.	Czarnowo	8	ślad osadnictwa	epoka kamienia, mł. okres przedrzymski
9.	Czechły	9	ślad osadnictwa	średniowiecze
10	Czechły	10	ślad osadnictwa	średniowiecze
11	Milewo	11	ślad osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
12	Brzeźno	12	obozowisko, osada	epoka kamienia, epoka brązu
13	Kownacin	13	ślady osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
14	Kownacin	14	ślady osadnictwa	średniowiecze
15	Brzeźno	15	ślad osadnictwa, osada	średniowiecze
16	Brzeźno	16	ślady osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
17	Kownacin	17	ślady osadnictwa	epoka kamienia, paleolit

Obszar 29 - 78				
1.	Szczuczyn	5	śląd osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
2.	Świdry-Awissa	6	śląd osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
3.	Szczuczyn	9	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
4.	Szczuczyn	10	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
5.	Świdry-Awissa	11	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
6.	Świdry-Awissa	12	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
7.	Sokoły	14	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
8.	Dołęgi	15	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
9.	Sokoły	16	śląd osadnictwa	epoka kamienia
10.	Sokoły	17	śląd osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
11.	Jambrzyki	18	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
12.	Szczuczyn	19	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
13.	Szczuczyn	20	śląd osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
14.	Szczuczyn	21	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
15.	Szczuczyn	22	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
16.	Szczuczyn	23	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
17.	Szczuczyn	24	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
18.	Dołęgi	26	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, nowożytność
19.	Dołęgi	27	osada, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność
20.	Sokoły	28	osada, ślad osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
21.	Obrytki	31	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
22.	Koniecki Małe	32	osada, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność
23.	Obrytki	43	ślady osadnictwa	epoka kamienia
24.	Obrytki	44	ślady osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
25.	Koniecki Małe	45	ślady osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
26.	Koniecki Rostroszewo	49	osada, ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność

Obszar 29 - 79				
1.	Nieckowo	2	śląd osadnictwa	epoka kamienia, średniowiecze
2.	Nieckowo	15	śląd osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze
3.	Nieckowo	16	śląd osadnictwa	epoka kamienia
4.	Nieckowo	17	śląd osadnictwa	epoka kamienia, nowożytność
5.	Nieckowo	18	osada, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność
6.	Nieckowo	19	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, nowożytność

2. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach administracyjnych miasta i gminy Szczuczyn brak jest wieloprzestrzennych form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z 2004 roku. Nieliczną grupę obiektów ochrony konserwatorskiej stanowią jedynie pomniki przyrody.

Pomnikami przyrody są wyróżniające się twory przyrody ożywionej lub nieożywionej o szczególnej wartości pod względem przyrodniczym, naukowym, historycznym, pamiątkowym lub krajobrazowym. Pomniki przyrody wpisane są w rejestr wojewódzkiego konserwatora przyrody i podlegają ochronie prawnej przed zniszczeniem, z zakazem wycinania, umieszczania na nich tablic, wznoszenia w promieniu 15 m od nich jakichkolwiek obiektów i urządzeń.

Na obszarze gminy istnieje kilkanaście obiektów przyrodniczych reprezentowanych przez pojedyncze drzewa, grupy lub aleje drzew. Są to:

Nr ewid.	Obiekt	Miejscowość	Lokalizacja	Właściciel	Obwód	Wysokość
40	Jesion wyniosły	Bzury	plac przy SP	SP w Bzurach	3,25 m	ok. 25 m
60	Jesion wyniosły	Chojnowo (Park	w pasie zadrzewień okalających	UM w Szczuczynie	3,90 m	20 m
91	Sosna pospolita	Obrytki	przy drodze Obrytki-Lempice	UM w Szczuczynie		25 m
92	Grupa 27 lip drobnolistnych	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	1,20 - 3,15 m	24 m
93	Kasztanowiec	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	3,05 m	19m
94	Kasztanowiec	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	3,00 m	25 m
95	Kasztanowiec	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	3,55 m	17m
96	Jesion wyniosły	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	4,45 m	
97	Grab zwyczajny	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	2,52 m	20 m
98	Aleja lipowa	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	1,00-	14-17 m
99	Kasztanowiec	Nieckowo	przed gmachem głównym ZSR	ZS w Nieckowie	2,50 m	18m
100	Grupa 18 jesionów wyniosłych	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	1,35-4,30 m	18-22 m
101	Grupa 8 dębów szypułkowych	Nieckowo	park podworski	ZS w Nieckowie	1,33-4,05 m	18-22 m

183	Klon pospolity	Bzury	plac przy SP	SP w Bzurach	2,49 m	
184	Jesion wyniosły	Bzury	plac przy SP	SP w Bzurach	3,05 m	
185	Jesion wyniosły	Bzury	plac przy SP	SP w Bzurach	2,53 m	

3. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE WÓD

Według ustawy Prawo wodne z 2001 roku strefa ochronna źródła wody i ujęcia wody podlega zakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania i korzystania z wody obejmująca ujęcie wody, źródło wody oraz grunty do nich przyległe. Strefę ochronną dzieli się na bezpośrednią i pośrednią (wewnętrzną i zewnętrzną).

Ujęcia wody w Niedźwiadnej, Wólce i Szczuczynie posiadają strefy ochrony bezpośredniej o szerokości 8 m od zarysu urządzeń oraz są ogrodzone siatką.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody.

Ponadto na terenie ochrony bezpośredniej należy zapewnić:

- odpowiednie odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, by nie mogły one przedostać się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenu zielenią,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody,
- szczelne odprowadzenie poza strefę ochrony ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody.

Na ogrodzeniu terenu ochrony muszą być umieszczone tablice informacyjne o ujęciu wody i o zakazie wstępu osób nieupoważnionych na teren ochrony bezpośredniej.

Ze względu na budowę geologiczną oraz warunki zalegania warstw wodonośnych (dobra izolacja) dla wszystkich ujęć wody w gminie nie jest wymagane ustanowienie stref ochrony pośredniej wewnętrznej lub zewnętrznej.

4. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku grunty rolne i leśne podlegają ochronie przed zmianą użytkowania oraz przeznaczaniu ich na cele nierolne i nieleśne.

Ochrona gruntów rolnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- rekultywacji i zagospodarowania gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk, oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim nieużytki, a w razie ich braku inne grunty o najniższej przydatności rolniczej (klasy VI, V, IV pochodzenia mi-

neralnego). Gleby mineralne I - III oraz wszystkie gleby organiczne należy chronić przed zmianą użytkowania.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne i nierolnicze,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

5. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O LASACH

Na terenie gminy lasy zajmują około 30 % powierzchni, z czego niewielka część stanowi kategorię lasów ochronnych pełniących szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego.

Na terenie gminy występują lasy o najwyższej jakości hodowlanej (wyłączone drzewostany nasienne) służące do zachowania cennych ekotopów rodzimych. Cel ten jest realizowany poprzez wykonywanie zabiegów pobudzających te drzewostany do produkcji nasion, a następnie ich zbiór. Przedmiotowy las ochronny obejmuje powierzchnię 25 ha i położony jest w Nadleśnictwie Rajgród - Leśnictwo Kędziorowo w Uroczysku Parchacz - Królewszczyzna oraz Cieciernia.

6. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE SANITARNEJ CMENTARZY

Na obszarze gminy funkcjonują dwa czynne cmentarze parafialne w Niedźwiadnej i Szczuczynie.

Wokół cmentarzy obowiązuje strefa ochronna wynikająca z przepisów szczególnych. Pas terenu izolujący cmentarze od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących żywność, od ujęć wody, źródeł i strumieni służących do czerpania wody do picia powinien wynosić minimum 150 m. W przypadku, gdy obszar wokół cmentarza posiada sieć wodociagową i wszystkie obiekty korzystają z wodociągu pas terenu można zmniejszyć do 50 m. W przypadku obu cmentarzy, z uwagi na występujące w ich sąsiedztwie wodociągi, należy utrzymywać 50 m odległości sanitarne.

Odległość cmentarzy od powierzchniowych ujęć wody w formie otwartych zbiorników wodnych nie może być mniejsza od 500 m.

X. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie miasta i gminy Szczuczyn nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, do których zalicza się obszary sejsmologiczne związane z trzęsieniami ziemi, zjawiska wulkaniczne, tereny tapnięć spowodowanych robotami górniczymi.

Zjawiska ruchów masowych mogą pojawiać się w trakcie ulewnych deszczów, bądź podczas wiosennych roztopów w obrębie skarp i ścian wyrobisk na terenach eksploatacji kopalin oraz podcięć rzecznych. Mają one wymiar lokalny i incydentalny.

W celu przeciwdziałania skutkom niebezpieczeństwa osuwania się mas ziemnych na terenach zagrożeń obowiązuje zakaz wszelkiej zabudowy.

XI. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

W granicach gminy brak jest udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin pospolitych (kruszywa naturalnego, pospółki, piasku, żwiru, torfu, gytii, kredy jeziornej, łąw, glin i innych) umożliwiających ich eksploatację. Większość złóż ma charakter lokalny i nie nadaje się do eksploatacji na skalę przemysłową.

1.1 Kruszywo naturalne

W północnej części gminy w okolicach wsi Gutki na przedpolu łądolodu fazy leszczyńskiej wykształciło się pole sandrowe zbudowane z nagromadzonych piasków i żwirów. Jest to fragment złoża Kurejewka - Kurejwa o zasobach szacunkowych około 2 067 tys. Ton. Soczewy kruszywa osiągają miąższość 1,5 - 11,0 m. Surowiec nadaje się do produkcji żwirów jedno- i wielofrakcyjnych, piasków klasyfikowanych oraz mieszanek drobnych i grubych. W granicach gminy Szczuczyn znajduje się jedynie skrawek pola A o zasobach rzędu kilkudziesięciu tysięcy ton.

1.2 Torfy i gytia

Na obszarze gminy przeprowadzono wstępne rozpoznanie i wykonano sześć dokumentacji złóż torfu celem wykorzystania kopaliny jako opału oraz na potrzeby rolnictwa. Większe złoża bilansowe o zasobach od 50 tys. m³ do ponad 1450 tys. m³ występują w okolicach wsi Niećkowo, Bęćkowo, Rakowo, Wólka, Zacieczki, Lipniki, Niedźwiadna.

W sąsiedztwie torfów jako kopalina towarzysząca występują pokłady gytii o miąższości 0,5 – 1,7 m i zasobach od 15 tys. m³ do 1800 tys. m³.

2. Obszary perspektywiczne występowania kruszywa naturalnego

Na terenie gminy Szczuczyn wytypowano siedem obszarów perspektywicznego występowania kopalin pospolitych:

- piasków ze żwirem w okolicach Niedźwiadnej, Rakowa i Chojnowa,
- piasków w okolicach Szczuczyna, Chojnowa, Dołęgów i Niećkowa.

Kruszywo zalega w obrębie wzgórz kemowych i sandru dolinnego Wissy. Piaski wodnolodowcowe stwierdzono w pagórkach morenowych i kemowych. Przypuszczalny zasięg osadów wyznaczono na podstawie wyrobisk surowców oraz otworów archiwalnych.

Obecnie brak jest przesłanek wskazujących na możliwość udokumentowania złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej i kredy jeziornej wykorzystywanej do nawożenia gruntów rolnych..

2. ZASOBY WODNE

Z budowy geologicznej wynika, że w podłożu występują trzy warstwy wodonośne: czwartorzędowe, trzeciorzędowe i kredowe. Najlepiej rozpoznane jest piętro czwartorzędowe, z którego korzystają wszystkie ujęcia głębinowe.

Wody podziemne przeznaczone są do zaspokajania zapotrzebowania na wodę pitną ludności i gospodarki narodowej. Ujmowane studniami głębinowymi wody podziemne pochodzą z wodonośnych warstw czwartorzędowych, których strop zalega na głębokości 2,5 - 35,0 m, a spąg 9,0 - poniżej 49,0m. Najpłycej zwierciadło tych wód występuje wzdłuż doliny Wissy i Strugi - w interwale 0 - 20 m. Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego jest również zróżnicowana i waha się od 10 - 30 m³/h w rejonie zlodowacenia bałtyckiego /Tarachy, Zacieczki, Gutki, Bęckowo/ do 30 - 70 m³/h na pozostałym terenie. Jedynie w okolicach miasta Szczuczyna oraz wsi Skaje i Wólka wydajność jednostkowa wzrasta do powyżej 70 m³/h.

Zbiornicze zaopatrzenie ludności w wodę pitną oparte jest na ujęciach w Niedźwiadnej, Szczuczynie i Wólce. Gmina zwodociągowana jest w 100 %.

Pod względem hydrogeologicznym centralna część miasta i gminy Szczuczyn znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina rzeki Biebrza”. Powierzchnia zbiornika rozciągającego się wzdłuż zlewni Biebrzy, Wissy, Ełku i dolnej Jegrzni oraz Kanału Augustowskiego wynosi około 1 295 km². Zbiornik utworzył się w obrębie wachlarzowato usypanego stożka sandrowego na przedpolu lodowca. Kształt i miąższość zasypu jest nieregularna i waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika kształtują się w wielkości około 200 tys. m³/dobę, przy średniej 50 m głębokości ujęć. Na przeważającej części obszaru brak jest dostatecznie wykształconej warstwy izolacyjnej z uwagi na zaleganie w podłożu osadów torfowych i piaszczystych charakteryzujących się dużą infiltracją. Z tego względu zbiornik narażony jest na zanieczyszczenie wód podziemnych i wymaga szczególnej ochrony, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Retencjonowanie wody w rzekach i zbiornikach pozwala na racjonalne ich wykorzystanie, gromadzenie w stanach zagrożeń powodzią oraz dostarczanie jej w okresach suszy. Obecnie na terenie gminy znajduje się kilka zbiorników wodnych spełniających rolę gospodarczą i przeciwpożarową. Są to wspomniane wcześniej stawy wodne w Chojnowie, Czarńoku, Bzurach i innych miejscowościach gminy.

W zakresie dalszych melioracji szczegółowych pomimo wielu krytycznych uwag zakłada się budowę nowych urządzeń odwadniająco - nawadniających uwzględniających wysokie wymagania ochrony środowiska naturalnego, w tym wyłączenie z melioracji gleb marginalnych, enklaw gruntów z drzewostanem lub o zwartym zadrzewieniu, pozostawieniu istniejących „oczek wodnych”. Zakres prac melioracyjnych ograniczony będzie do konserwacji i odtwarzaniu zdekapitalizowanych urządzeń oraz objęcia nowych terenów o słabym poroście roślinności.

Na poprawę bilansu wodnego można również oddziaływać poprzez stosowanie zabiegów agrotechnicznych i agromelioracyjnych, na które składają się między innymi: wprowadzenie

dzanie zalesień, stosowanie odpowiedniego układu pól ornych i użytków zielonych, wykonywanie zabiegów przeciwoerozyjnych itp.

Większość terenu posiada pełną izolację warstw wodonośnych, niemniej jednak w rejonie Szczuczyna i na północ oraz wschód od miasta izolacja jest połowiczna lub występuje jej brak. Stanowi to poważne zagrożenie dla wód podziemnych przed czynnikami antropogenicznymi. Naturalne wody zawierają również zwiększone ilości związków żelaza i manganu i wymagają uzdatnienia.

XII. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W granicach gminy Szczuczyn nie występują tereny górnicze w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze.

Zgodnie z ustawą teren górniczy jest przestrzenią objętą przewidywanymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego. Inaczej mówiąc teren górniczy obejmuje obszar górniczy podlegający bezpośredniej eksploatacji oraz obszar podlegający oddziaływaniu kopalni na zewnątrz. Teren górniczy wyznaczany jest na podstawie sporządzonej dokumentacji geologicznej i zatwierdzany decyzji administracyjnej zwanej koncesją. Tereny górnicze uwzględnia się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

XIII. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

1. KOMUNIKACJA

1.1 Komunikacja drogowa

W granicach administracyjnych miasta i gminy występuje łącznie 123,122 km dróg, w tym:

- drogi krajowe – 18,670 km,
- drogi powiatowe – 48,442 km,
- drogi gminne – 56,010 km.

Gmina i miasto Szczuczyn posiadają dobrze rozwiniętą sieć dróg umożliwiającą połączenie siedziby gminy ze wszystkimi miejscowościami w terenie.

Wewnętrzny układ komunikacyjny opiera się o dwie drogi krajowe oraz o układ komunikacyjny miasta Szczuczyna. System ten ma charakter promienisty z ciążeniem w kierunku Szczuczyna spełniającego rolę ośrodka gminnego, w którym krzyżują się drogi krajowe. Uzupełnieniem układu jest sieć dróg powiatowych i gminnych równomiernie rozmieszczonych na terenie gminy. Pozostałe drogi i dojazdy są drogami wewnętrznymi gospodarczymi.

1.1.1 Drogi krajowe

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi krajowe, po których odbywa się międzynarodowy ruch samochodowy:

- droga krajowa Nr 61 Warszawa – Pułtusk – Ostrołęka – Łomża – Grajewo - Augustów i dalej do przejścia granicznego z Litwą w Budzisku w km od 195 +500 do 208 + 200 o długości 13,30 km na terenie gminy,
- droga krajowa Nr 59 Szczuczyn – Biała Piska – Olsztynek w km od 150 + 332 do 155 + 700 o długości 5,37 km na terenie gminy.

Drogi krajowe pozostają w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku.

Na drogach krajowych występują następujące problemy komunikacyjne:

- postępujące natężenie ruchu samochodowego wynikające ze wzrostu stopnia motoryzacji w kraju i regionie,
- wzrost wymiany handlowej pomiędzy państwami nadbałtyckimi i Rosją z Europą zachodnią,
- gwałtowny wzrost transportu ciężkiego w regionie dotyczący głównie trasy nr 61 Warszawa - Augustów,
- wzrost ruchu turystycznego związanego z obecnością atrakcyjnych terenów w północno-wschodniej części kraju oraz przejściami granicznymi (Warszawa – Pojezierze Augustowsko – Suwalskie wzdłuż drogi nr 61,
- systematyczna degradacja stanu technicznego i użytkowego dróg w związku z niedoinwestowaniem i znacznym wzrostem liczby użytkowników,
- uciążliwość użytkowania tras komunikacyjnych dla miejscowości położonych przy drogach krajowych.
- parametry istniejących dróg krajowych nie odpowiadają współczesnym wymaganiom, co wyraża się szczególnie brakiem dostatecznej nośności ich nawierzchni oraz nie-normatywną nośnością mostów.

Na drodze krajowej nr 61 Warszawa – Łomża - Augustów obserwuje się gwałtowny wzrost ruchu tranzytowego. Z chwilą oddania do użytku wyremontowanej drogi oraz dopuszczenia pojazdów ciężkich ruch podwoił się oraz zmieniła się na niekorzyść jego struktura rodzajowa (duży wzrost udziału pojazdów najcięższych – TIR). Trasa stwarza bardzo duże zagrożenie dla mieszkańców i użytkowników terenów przyległych, zwłaszcza w Szczuczynie.

Droga krajowa Nr 58 jest główną trasą komunikacji krajowej. Jest mniej obciążona ruchem ciężkim, a mimo to posiada zły stan techniczny. Droga dodatkowo prowadzi ruch turystyczny na Warmię i Pojezierze Olsztyńskie

1.1.2 Drogi powiatowe

Zarządcą dróg powiatowych jest Zarząd Powiatu, a za ich stan odpowiada Zarząd Dróg Powiatowych w Grajewie.

W granicach administracyjnych gminy znajdują się następujące drogi powiatowe:

- droga powiatowa Nr 1802B Cyprki – Będkowo – Szczuczyn o długości 8 657 m i nawierzchni bitumicznej, brukowej i żwirowej,
- droga powiatowa Nr 1806B Szczuczyn – Skaje – Zacieczki o długości 5 220 m i nawierzchni bitumicznej,

- droga powiatowa Nr 1811B Guty – Bzury – Niedźwiecki o długości 4210 m i nawierzchni bitumicznej, brukowej, żwirowej,
- droga powiatowa Nr 1812B Szczuczyn – Wąsosz – Radziłów o długości 1655 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1813B Szczuczyn – Zalesie – Opartowo o długości 3860 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1819B od drogi 1812B Świdry Awissa o długości 480 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1869B Szczuczyn - Niedźwiadna – Milewo o długości 8900 m i nawierzchni bitumicznej
- droga powiatowa Nr 1870B Grabowo – Żebrki – Niedźwiadna o długości 3630 m i nawierzchni bitumicznej i brukowej,
- droga powiatowa Nr 1873B Szczuczyn – Dołęgi o długości 2440 m i nawierzchni bitumicznej, brukowej i żwirowej,
- droga powiatowa Nr 1875B Obrytki – Roztroszewo – Wojsławy o długości 450 m i nawierzchni bitumicznej.

Drogi powiatowe w granicach miasta:

- droga powiatowa Nr 2665B (ul. Wąsoska) o długości 220 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 2666B (ul. Majewskiego) o długości 2090 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1812B (ul. Sportowa) o długości 2230 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1869B o długości 1430 m i nawierzchni bitumicznej,
- droga powiatowa Nr 1802B (ul. Szczuki) o długości 1470 m i nawierzchni bitumicznej oraz żwirowej,
- droga powiatowa Nr 1806B (ul. Grunwaldzka) o długości 1000 m i nawierzchni bitumicznej.
- droga powiatowa Nr 2668B (Plac 1000 – lecia) o długości 500 m i nawierzchni bitumicznej.

Stan techniczny dróg powiatowych jest bardzo różny. Remontów i budowy wymagają zwłaszcza nawierzchnie jezdni, mosty i przepusty

1.1.3 Drogi gminne

Drogi gminne pozostają w bezpośrednim zarządzie Burmistrza Szczuczyna. Szczegółowe zestawienie dróg gminnych na terenie wiejskim przedstawia poniższe zestawienie:

Nr drogi	Przebieg trasy	Długość w km	Rodzaj nawierzchni
4221 B	Czarnówek - Niedźwiadna	2,91	brukowcowa, asfaltowa
4222 B	Dołęgi – Wojsławy	2,53	żwirowa
4223 B	Niedźwieckie - Nećkowo	2,57	żwirowa
4224 B	Bzury - Wierzbowo	1,53	żwirowa
4225 B	Bęćkowo - Kurejewka	1,05	żwirowa
4226 B	Dołęgi - Niedźwiadna	2,19	Żwirowa

4227 B	Świdry Awissa - Sokoły-droga Nr 61	2,68	żwirowa, brukowcowa
4228 B	Czarnowo – Mazewo - Dołęgi	2,69	żwirowa, brukowcowa
4229 B	Niedźwiadna - Cibory	1,63	żwirowa
4230 B	Szczuczyn - Bzury	4,53	bitumiczna, brukowcowa
4231 B	Adamowo - Bzury - Milewo - Nieckowo	4,10	bitumiczna, żwirowa
4232 B	Nieckowo - Okół	2,95	żwirowa, brukowcowa
4233 B	Nieckowo - Wąsosz	1,84	żwirowa
4234 B	Zacieczki – Bęćkowo - Lipniki	4,52	żwirowa, brukowcowa
4235 B	Chojnowo - Balcer	3,50	żwirowa, brukowcowa
4236 B	Tarachy - Wojtele	0,71	żwirowa
4237 B	Balcer – Rakowo - Skarżyn	2,00	bitumiczna, bruk, żwirowa
4238 B	Guty – Gutki - Bęćkowo	2,03	bitumiczna, kostka
4239 B	Konieckie Małe - droga Nr 61	0,49	brukowcowa
4240 B	Obrytki – Wojsławcy - Brzeźnio	1,05	żwirowa
	Razem:	47,50	

Drogi gminne na terenie miasta Szczuczyn:

Ulica	Długość w km	Rodzaj nawierzchni
ul. Łąkowa	0,40	asfalt
ul. Senatorska	0,50	bruk
ul. Krzwa	0,38	asfalt
ul. Nadstawna	0,50	bruk
ul. Wiśniowa	0,07	bruk
ul. Gumienna	0,23	asfalt
ul. Kościelna	0,16	asfalt
ul. Strażacka	0,36	bruk
ul. Nowa	0,13	bruk
ul. Ogrodowa	0,22	bruk
ul. Szpitalna	0,40	asfalt
ul. Sienkiewicza	0,18	asfalt
ul. Sobieskiego	0,23	asfalt
ul. Stodolna	0,26	bruk
ul. Pawełki	0,46	asfalt
ul. Przelotna	0,13	bruk
ul. Bajraki	0,15	żwir
ul. Księży Pijarów	0,32	żwir
ul. K. Jagiellonki	0,26	żwir
ul. Król. Marysieńki	0,15	żwir
ul. J. Falkowskiego	0,37	żwir
ul. J. Wagi	0,24	żwir
ul. J Pioli	0,19	żwir

ul. Wołodyjowskiego	0,14	żwir
Plac przy przystanku PKS		trylinka
ul. bez nazwy-dr. do wysypiska	0,63	żwir
ul. bez nazwy - droga do wsi Bzury - ul. Sportowa - granice adm. miasta	0,20	asfalt
ul. bez nazwy do ogródków działkowych	0,45	żwir
ul. bez nazwy łącząca ul. Senatorską z Graniczną	0,80	żwir
Razem:	8,51	

Drogi gminne służą do połączeń między poszczególnymi wsiami, jako dojazdy do użytków rolnych i leśnych. Przeważnie posiadają nawierzchnię nieutwardzoną z nieuporządkowanym odwodnieniem. Większość dróg gminnych z uwagi na wieloletnie użytkowanie, wymaga renowacji, modernizacji i remontów.

1.1.4 Komunikacja pasażerska PKS

Obsługę komunikacyjną mieszkańcom gminy zapewnia Państwowa Komunikacja Samochodowa Oddział w Łomży, Placówka Terenowa w Grajewie posiadająca dworzec autobusowy w Szczuczynie oraz sieć przystanków na obszarze gminy Szczuczyn.

Przez teren gminy przebiegają tranzytowe trasy PKS relacji Warszawa – Łomża - Augustów oraz Warszawa – Łomża – Grajewo - Ełk – Gołdap zapewniające połączenia w regionie i z krajem. Połączenia lokalne realizowane są na trasach:

1.1.5 Komunikacja szkolna

Placówki oświatowe w gminie funkcjonują w oparciu o zorganizowany, wyspecjalizowany system transportu dzieci i młodzieży. Wyznaczono kilka tras autobusowych opartych o własny transport, obsługiwanych przez pojazdy PKS. Dzieci dowożone są do szkół podstawowych zlokalizowanych w Bzurach, Niedźwiadnej i Szczuczynie oraz gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych w Nieckowie i Szczuczynie.

1.1.6 Zaplecze obsługi ruchu kołowego

Obiekty i urządzenia obsługi ruchu kołowego koncentrują się w Szczuczynie. Są to:

- trzy stacje paliw,
- dwie stacje obsługi samochodów,
- pięć zakładów napraw samochodów,
- autokomis.

1.2 Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Szczuczyn nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w odległym o 12 km Grajewie (pierwszorzędowa jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa PKP Białystok - Grajewo – Ełk).

2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

2.1 Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze gminy Szczuczyn sieć wodociągowa doprowadzona jest do terenów zabudowy wszystkich wsi. Opracowany projekt z 2005 roku na sieć wodociągową z przyłączami obejmował wsie: Bzury, Milewo, Nieckowo, Danowo, Niedźwieckie oraz Zofiówka, jako ostatni etap wodociągowania gminy, skierowany został do realizacji w bieżącym 2008 roku. Sieć wodociągowa w tych wsiach została włączona do wodociągu grupowego „Wólka”.

Wodociągi zbiorowe o ogólnej długości ok. 67 km pracują w oparciu o 2 ujęcia w obszarze gminy. W gminie funkcjonują następujące wodociągi grupowe:

1) Wodociąg „Wólka”

Wodociąg oparty jest na studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Depresja (m)	Wydajność (m ³ /h)	Głębokość (m)	Rok wykonania	Rodzaj studni
1.	SW 1	1,2	35,0	83,0	2007	podstawowa po modernizacji
2.	SW 2	13,0	73,0	87,0	1978	podstawowa

Obecnie obie studnie nr 1 i 2 i stanowią ujęcie wód podziemnych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia Decyzją Wojewody Łomżyńskiego z dnia 14 lipca 1977 roku, Nr GT.IV-8530/104/77 w wielkości 73 m³/h przy depresji 13,0 m. Obie studnie wraz ze strefą ochrony bezpośredniej zlokalizowane są w ogrodzonym terenie stacji.

Układ technologiczny przyjęto jako układ wysokosprawnego napowietrzania i filtracji. Woda surowa pompowana ze studni głębinowych z wydajnością 35 m³/h do zestawu aeracji, gdzie następuje proces napowietrzania wody. Następnie woda kierowana jest do 3 zestawów filtracyjnych, potem przez filtry z węglem aktywnym (zamontowane na bajpasie) i dalej do dwóch stalowych zbiorników retencyjnych 2x75m³. Ze zbiorników woda pobierana będzie przez zestaw hydroforowy i pompowana będzie do sieci wodociągowej.

Zapasowe źródło zasilania w energię elektryczną – stanowi agregat prądotwórczy umieszczony w pomieszczeniu technicznym obok budynku stacji

Decyzją nr OŚ.6223-5/92/93 z dnia 02.07.1993 roku określono strefę ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m wokół studni oraz strefę ochrony pośredniej zewnętrznej wielkości 61 m.

Decyzją nr WR.6223-12/03 z dnia 22.08.2003 r. zostało udzielone pozwolenie wodno – prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację urządzeń w stacji wodociągowej na okres do 15.09.2013 roku. Zatwierdzone zasoby wód podziemnych w kategorii „B” zostały określone na $Q_e = 73 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 13 m. W 2007 roku stacja wodociągowa w Wólce sprzedała 49 tys. m³ wody

Do ujęcia i stacji wodociągowej w Wólka” podłączonych jest 9 wsi: Wólka, Rakowo, Skaje, Zacieczki Stare, Zacieczki Nowe, Bęćkowo, Gutki, Lipnik, Tarachy i Guty oraz nowo-

wybudowana sieć w 5 wsiach: Bzury (przysiółki Zofiówka – Adamowo), Milewo, Nieckowo, Danowo, Niedźwiedzkie .

Długość sieci wodociągowej wynosi około 37,3 km, (w tym „starej” sieci 18,3 km) przy 317 wykonanych przyłączy (w tym 165 „starych”).

2) Wodociąg grupowy „Niedźwiadna”

Wodociąg oparty jest na jednej studni głębinowej o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Depresja (m)	Wydajność (m ³ /h)	Głębokość (m)	Rok wykonania	Rodzaj studni
1.	SW 1	5,4	16,0	162,0	1988	podstawowa
2.	SW 2	5,4	16,0	175,0	2008	Awaryjna (w trakcie budowy)

W trakcie realizacji jest budowa drugiej studni o parametrach zbliżonych do studni nr 1. Pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej (Decyzja Nr WR.6223-4/06 z 29.11.2006 r. wraz z decyzją zmieniającą z 29.11.2006 r. Starostwa Powiatowego w Grajewie) zostało wydane na okres 15 lat i jest aktualne do 15.06.2021 roku.

Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 16,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 5,4 m. W przyjętym operacie wodnoprawnym stwierdzono, że ze względu na dobrą izolację warstwy wodonośnej nie ma konieczności ustanawiania zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej strefy ochrony pośredniej. Dla ujęcia ustanowiono jedynie strefę ochrony bezpośredniej, który obejmuje pas wokół studni o promieniu 10 m. Obie studnie (podstawowa i awaryjna) wraz ze strefą ochrony bezpośredniej znajdują się w obrębie ogrodzonej działki ujęcia.

Zmodernizowana i rozbudowana w 2006 r. stacja wodociągowa o wydajności $16,0 \text{ m}^3/\text{h}$ pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody z wykorzystaniem między innymi: 3 filtrów automatycznych, zestawu pompowego automatycznego, zestawu dozującego do chlorowania oraz zbiornika wyrównawczego retencyjnego o objętości 100 m^3 . Wody popłuczne odprowadzane są poprzez trzykomorowy osadnik o objętości 28 m^3 do rowu otwartego.

Zapasowe źródło zasilania w energię elektryczną – stanowi agregat prądotwórczy umieszczony w wydzielonym pomieszczeniu w budynku stacji.

W 2007 roku stacja wodociągowa w Niedźwiadnej wydobyła 56 tys. m^3 wody.

Wodociąg grupowy „Niedźwiadna” obejmuje następujące wsie: Niedźwiadna, Kurki, Brzeźno, Mazewo, Czarnowo, Załuski, Czarnowo, Chojnowo, Dołęgi, Jambrzyki, Sokoły, Koniecki Małe, Koniecki Rostroszewo i Obrytki (14 wsi). Długość sieci wodociągowej wynosi 29,2 km, a podłączonych jest do niej 237 budynków.

3) Wodociąg „Szczuczyn”

Wodociąg miejski oparty jest na dwóch studniach głębinowych znajdujących się we wschodniej części miasta. Studnie posiadają następujące parametry:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność eksploat.(m ³ /h)	Rok budowy	Depresja (m)	Rodzaj studni
1.	SW-1	90,0	124		4,9	podstawowa
2.	SW-2	83,5	88		5,6	podstawowa

Decyzją Wojewody Łomżyńskiego Nr GT.IV-8530/156/787 z dnia 23.09.1978 roku zostały zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia i wynoszą $Q_e=124 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 4,9 m. Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wynosząca 8 m od obudowy studni zawarta jest w granicach działki ujęcia. Zasięg strefy ochrony pośredniej wewnętrznej (biologicznej) został przedstawiony na planszy uwarunkowań infrastruktury technicznej i wynosi 25 i 29 m w dół i w górę strumienia wód podziemnych.

Pozwolenie wodno – prawne wydane zostało na okres 10 lat i aktualne jest do 15 marca 2015 roku. Określa ono maksymalny pobór wody w ilości $Q_{d\text{śr}}=800 \text{ m}^3/\text{d}$.

Studnie zlokalizowane w obszarze wygradzonej działki wodociągowej. Odwiercone zostały w latach siedemdziesiątych. Studnie pracują w systemie przemiennym. Stacja wodociągowa zlokalizowana przy ul. Sienkiewicza, pracuje w układzie jednostopniowego pompowania. Woda surowa poprzez 4 pompy głębinowe, 4 odżelaziacze z wykorzystaniem stacji dozującej podchloryn sodu tłoczona jest przez 2 hydrofory do sieci miejskiej. Stacja ta została zmodernizowana w 2002 roku

W 2007 roku stacja wodociągowa w Szczuczynie wydobyla 181 tys. m^3 wody. Zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło $22,8 \text{ m}^3/\text{r}$ i było niższe od średniego zużycia wody w gospodarstwach domowych województwa podlaskiego, które wynosiło $28,3 \text{ m}^3/\text{Mr}$ (w podregionie łomżyńskim $26,3 \text{ m}^3/\text{Mr}$ – dane US w Białymstoku z 2004 r.).

Wodociąg obejmuje swym zasięgiem całe miasto i dociera do 99% zabudowanego obszaru miejskiego. Sieć jest w dobrym stanie technicznym, a jej przekroje zawierają się w przedziale 110 – 200 mm. Sieć pracuje w układzie pierścieniowym i częściowo promieniowym. Długość wykonanej sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 11,30 km, a istniejące przyłącza wodociągowe (według stanu na koniec 2007 roku) to 401 sztuk.

2.2 Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Miasto posiada słabo rozbudowany system kanalizacji sanitarnej z zastosowaniem układu grawitacyjno – pompowego. Siecią kanalizacji sanitarnej objęta jest centralna i zachodnia część miasta. W pobliżu ul. Sienkiewicza zlokalizowane są 2 przepompownie ścieków osiedlowe tłocząca ścieki z ulic: Sienkiewicza, Kilińskiego, Łąkowej.

Sieć kanalizacji sanitarnej o długości około 3,8 km, jest w bardzo różnym stanie technicznym ze względu na to, iż kanały budowane były w latach 80. Przekroje kanałów są niewielkie i zawierają się w przedziale 200 – 400 mm.

Sieć kanalizacji deszczowej zlokalizowana jest głównie w obszarze centrum miasta z odprowadzeniem do rzeki Wissy. Żaden z wylotów nie jest wyposażony w separator.

Obecnie w przygotowaniu jest dokumentacja techniczna na sieć wodociagową i kanalizacji sanitarnej w ulicach „Osiedla Pawełki”, terenu zlokalizowanego w południowej części miasta oraz podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej wsi Świdry Awissa, w układzie pomowo-grawitacyjnym poprzez 4 przepompownie ścieków.

2.3 Odprowadzanie ścieków

W gminie Szczuczyn odprowadzenie ścieków sanitarnych odbywa się głównie do przydomowych, lokalnych zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem do wywożenia. Prawidłowo rozwiązana gospodarkę ściekową opartą na zbiorczym systemie odprowadzenia ścieków posiada jedynie ośrodek miejski.

Miasto posiada mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków opartą o metodę osadu czynnego. Oczyszczalnia oddana do użytku po modernizacji w 2005 roku, zlokalizowana jest we wschodniej części miasta, przy ul. Sienkiewicza i posiada wydajność 500 m³/d.

Obecnie ze względu na to, iż tylko część miasta objęta jest siecią kanalizacji sanitarnej, na oczyszczalnię dopływają ścieki w ilości 135 m³/d (dane na koniec 2007 r.). Na terenie oczyszczalni znajduje się punkt zlewny z zastosowaniem odbioru ścieków w sposób hermetyczny.

Przyjęta technologia oczyszczania ścieków ECOLO – CHIEF oparta na amerykańskich rozwiązaniach systemu CHIEF INDUSTRIES wraz ze zmianami modernizacyjnymi dokonanymi przez firmę SUMAX, pozwala na uzyskanie wysokich efektów oczyszczania ścieków.

Założono dwustopniowy mechaniczno – biologiczny proces oczyszczania ścieków z niskoobciążonym osadem czynnym, z redukcją związków biogennych, ze stabilizacją i przeróbką osadu /odwodnienie, suszenie/, przy przyjętym obciążeniu oczyszczalni ładunkiem zanieczyszczeń wyrażonym wskaźnikiem BZT₅. W systemie ECOLO-CHIEF przewidziano również – w razie konieczności – możliwość podawania roztworu siarczanu żelaza w sposób ciągły lub doraźny, w zależności od potrzeby zwiększenia stopnia odfosforowania ścieków.

W celu zwiększenia efektywności procesów oczyszczania ścieków istnieje możliwość odprowadzenia oczyszczonych ścieków do stawu nienapowietrzanego, pełniącego rolę III stopnia biologicznego oczyszczania ścieków – przed ich odprowadzeniem do odbiornika rzeki Wissy.

Podstawowe procesy przebiegają w ciągu technologicznym składającym się z:

- zestawu do mechanicznego oczyszczania ścieków z sitem ślimakowym i piaskownikiem.
- osadnika wstępnego z komorą osadową;
- jednostki oczyszczania biologicznego z odazotowaniem i odfosforowaniem (komora anoksydacyjna i komory napowietrzania);
- osadnika wtórnego;
- wydzielonej komory tlenowej stabilizacji osadu;

Na oczyszczalni zamontowano również:

- stację zlewczą z sitem i pomiarem;
- zbiorniki zlewne ścieków dowożonych;
- prasę osadu (w budynku technicznym);
- budynek socjalny ze sterownią;

- budynek techniczny;
- zadaszone składowisko osadu odwodnionego;
- urządzenie kontrolno – pomiarowe ścieków oczyszczonych;

Rozwiązanie osadnika wstępnego, spełniającego równocześnie rolę komory fermentacyjnej oraz dodatkowe zastosowanie komory niedotlenionej gwarantuje osiągnięcie wysokiej efektywności usuwania związków biogenych tj. azotu i fosforu.

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną jest stacja transformatorowa. Zapasowe źródło zasilania w energię elektryczną – stanowi agregat prądotwórczy umieszczony w pomieszczeniu dmuchaw w budynku technicznym.

Zaopatrzenie w wodę z istniejącej sieci wodociągowej na terenie działki nr ewid. 969/31.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne (WR.6223 z dnia 11.02.2005 roku) na eksploatację urządzeń i odprowadzenie ścieków wydane na okres 10 lat, które obowiązuje do 15 marca 2015 roku. Oczyszczalnia spełnia wymogi ochrony środowiska.

Oczyszczalnia wymaga modernizacji w zakresie przeróbki osadów. Teren przewidziany pod ewentualną rozbudowę urządzeń oczyszczalni jest wystarczający i będzie zawierał się w granicach działki 969/31.

Odprowadzenie ścieków oczyszczonych następuje kanałem grawitacyjnym o średnicy 200 mm do rowu bez nazwy następnie do rzeki Wissa.

Eksploatacja oczyszczalni ścieków prowadzona jest przez Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. w Szczuczynie.

3. ELEKTROENERGETYKA

Miasto i gmina Szczuczyn zasilane są w energię elektryczną z istniejącej rozdzielni sieciowej 15/15 kV w Szczuczynie zasilanej liniami napowietrznymi 15 kV od istniejącej stacji transformatorowej 110/15 kV (GPZ-1) w Grajewie z możliwością zasilania GPZ w Kolnie.

Istniejące linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe pokrywają zapotrzebowania na moc i energię elektryczną odbiorców. W miarę występowania zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną przewiduje się wybudowanie nowych linii napowietrznych 15 kV oraz odpowiednią ilość stacji transformatorowych.

Ewentualna rozbudowa sieci SN – 15 kV i stacji transformatorowych spowoduje konieczność wyłączenia z terenów pod zabudowę pasów ochronnych wzdłuż linii SW i SN oraz wyznaczenie terenów pod budowę stacji transformatorowych.

Przez teren gminy przebiega tranzytowo linia napowietrzna 220 kV Ostrołęka – Ełk.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Centrum SA w Warszawie postuluje ujęcie w studium planowanej napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Narew – Ełk wraz z pasem technologicznym o szerokości 70 m (po 35 m po obu stronach od osi linii).

Zakład Energetyczny Białystok SA postuluje rezerwę terenu pod budowę linii napowietrznej 110 kV relacji Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Ełk i w drugim wariantcie relacji Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Grajewo oraz budowę stacji transformatorowej GPZ – 110/15 kV w Szczuczynie.

4. TELEKOMUNIKACJA

W zakresie telekomunikacji nie występują problemy, które warunkują rozwój miasta i gminy. Nie są przewidywane rezerwy terenu pod inwestycje kubaturowe. Natomiast w opracowaniach rozrządu nowych ulic i osiedli nie posiadających sieci telekomunikacyjnej należy uwzględnić rezerwy terenu pod inwestycje liniowe.

Na terenie miasta istnieją trzy stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowanej.

5. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Zaopatrzenie w ciepło w obszarze gminy realizowane jest z indywidualnych źródeł ciepła i lokalnych kotłowni, w przeważającej większości na paliwo stałe charakteryzujące się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Jedynie nieliczne budynki szkół zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych kotłowni olejowych.

6. GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z ustawą o odpadach jednym z podstawowych zadań gminy jest stworzenie warunków niezbędnych do utrzymania czystości, w tym kwestia zbiórki, segregacji i składowania odpadów. Gospodarka odpadami w rejonach wiejskich obejmuje głównie odpady komunalne oraz odpady wytwarzane przez lokalny przemysł i zakłady o charakterze usługowym oraz odpady towarzyszące produkcji rolnej.

Na terenie gminy Szczuczyn zbiórka odpadów komunalnych przeprowadzona jest do 61 kontenerów typu kP – 7, 111 pojemników typu SM – 110 oraz 65 koszy ulicznych. W pojemniki zbierane są odpady zmieszane i wywożone przez Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Szczuczynie. Pozostałą część stanowią odpady pochodzące od mieszkańców miasta. Zbierane są odpady zmieszane, które następnie są wywożone na składowisko odpadów w Szczuczynie i tam wstępnie selekcjonowane. Część wyselekcjonowanych odpadów (szkła, aluminium, papieru i PET) jest odprowadzana dla RECYKLING SERWIS – Nowogród, reszta zaś jest deponowana na składowisku.

Miejskie składowisko odpadów komunalnych znajduje się 1,5 km od centrum miasta Szczuczyna. Na składowisku odpadów znajdują się następujące urządzenia techniczne:

- budynek administracyjno – socjalny obsługi składowiska,
- wiata na surowce wtórne,
- odstożnik na odcinki o pojemności 15 m³
- brodzik dezynfekcyjny,
- ustęp jednooczkowy,
- ogrodzenie terenu,
- drogi dojazdowe i place manewrowe,
- 2 piezometry na terenie działki,
- środki transportu – ciągniki rolnicze, samochód asenizacyjny, spychacz gąsienicowy.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu składowiska na środowisko, zaprojektowano i wykonano:

- sztuczne uszczelnienie terenu składowiska (geomembrana i geowłóknina),

- sieć drenażową zbierającą odcinki z wysypiska wraz z odstożnikiem na odcinki,
- ogrodzenie wysypiska wykonane jako pełne z płyt prefabrykowanych w wysokości 2 m – ogrodzenie to stanowi pierwszą barierę mechaniczną utrudniającą wydostanie się poza ten źle zabezpieczonych odpadów,
- pas zieleni ochronnej wokół wysypiska.

Na wysypisku deponowane są następujące rodzaje odpadów:

- niesegregowane odpady komunalne,
- odpady z targowisk,
- odpady z czyszczenia ulic i placów,
- odpady ze studzienek kanalizacyjnych,
- odpady wielkogabarytowe,
- skratki,
- zawartość piaskowników,
- komunalne osady ściekowe.

Na składowisku odpadów są przeprowadzone badania wody w 2 zamontowanych piezometrach.

Do najczęściej występujących odpadów niebezpiecznych typu komunalnego na terenach wiejskich należy zaliczyć:

- przeterminowane lub wycofane środki ochrony roślin i opakowania po nich,
- zużyte baterie i świetlówki i akumulatory,
- zużyte akumulatory,
- odpady olejowe z warsztatów mechanicznych,
- odpady z budowy, remontów i rozbiórki obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej,
- materiały izolacyjne i konstrukcyjne zawierające azbest.

Odpady przemysłowe powstają w zakładzie VICTORIA – przeróbka drewna i produkcja domków letniskowych. Odpady, które są tam wytwarzane stanowią biomasę do opalania kotłów, a część zostaje oddawana na opał.

Na terenie miasta Szczuczyn znajdują się jednostki wytwarzające odpady medyczne w ilości około 200 kg w skali roku (Zespół Opieki Zdrowotnej, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy i Lecznica Weterynaryjna). Odpady medyczne zbierane są w pojemniki, a następnie wywożone przez Szpital Wojewódzki w Łomży oraz prywatną firmę z Białegostoku.

Odpady w rolnictwie stanowią: worki po pestycydach, puszki po środkach ochrony roślin, zużyte puszki po farbách itd., które gromadzone są razem ze strumieniem zmieszanych odpadów komunalnych.

Odpady pochodzące z oczyszczalni ścieków tworzą:

- skratki w ilości 18 Mg/rok,
- piasek z osadnika - 9 Mg/rok.

Nadmiar osadów ściekowych jest wybierany i deponowany na składowisku odpadów w Szczuczynie. Osady ściekowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie komunalnych odpadów w dnia 1 sierpnia 2002 r. mogą być wykorzystywane w rolnictwie do:

- rekultywacji terenów zdegradowanych,
- do produkcji roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
- do uprawy roślin nie przeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz.

Na terenie gminy Szczuczyn można zidentyfikować następujące problemy związane z gospodarką odpadami:

- braki w wyposażeniu istniejącego na terenie gminnego składowiska odpadów,
- duże prawdopodobieństwo istnienia „dzikich” wysypisk odpadów na terenie gminy,
- zorganizowaną zbiórkę odpadów nie jest objęte 100% mieszkańców gminy,
- zbyt mała ilość kontenerów do zbiórki odpadów w stosunku do ilości mieszkańców na terenie miasta i gminy,
- brak selektywnej zbiórki odpadów,
- brak zorganizowanej gospodarki odpadami powstającymi w rolnictwie,
- brak zorganizowanej gospodarki odpadami wielkogabarytowymi.
- niska świadomość społeczna w dziedzinie prawidłowej gospodarki odpadami,
- słabo rozwinięta akcja edukacji ekologicznej na terenie gminy.

XIV. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego zatwierdzonym Uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku (Dz. Urzędowy Woj. Podlaskiego Nr 108, poz. 2026) do zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w mieście i gminie Szczuczyn należą:

- modernizacja drogi krajowej nr 61 z dostosowaniem parametrów technicznych ustalonej klasy funkcjonalnej Gp, docelowo klasy S,
- dostosowanie drogi krajowej nr 58 do parametrów klasy G,
- projektowana obwodnica Szczuczyna w ciągu drogi krajowej Nr 61,
- projektowana linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV Narew – Alytus (Litwa),
- projektowana linia 110 kV GPZ-1 Ełk – RPZ Szczuczyn oraz RPZ Szczuczyn - Stawiski,
- projektowana stacja transformatorowa rozdzielcza (w I etapie RPZ 110/15 kV),
- modernizacja rozdzielni sieciowej RS 15 kV – Szczuczyn,
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 – odgałęzienie od projektowanego gazociągu Zambrów – Raczki,
- stworzenie systemu gospodarowania odpadami stałymi na terenie działania Stowarzyszenia Samorządów Dorzecza Biebrzy,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni rzeki Biebrzy poprzez realizację scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 217 Dolina rzeki Biebrza,

- ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa:
 - pomniki przyrody,
 - projektowany obszar chronionego krajobrazu doliny Wissy,
- ochrona wód śródlądowych i podziemnych:
 - doprowadzenie jakości wód Wissy do II klasy czystości,
 - ustanowienie obszaru ochronnego głównego zbiornika wód podziemnych nr 217 „Dolina rzeki Biebrza”,
- ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów, w tym sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z „Krajowym Programem Zwiększania Lesistości”,
- ochrona zabytkowego układu urbanistycznego miasta Szczuczyna,
- ochrona i utrzymanie dobrego stanu technicznego i form historycznych obiektów zabytkowych,

Ponadto należy uwzględnić:

- przebudowa linii 220 kV Ostrołęka-Ełk na linię dwutorową.

XV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA, POWIATU, MIASTA I GMINY SZCZUCZYN ORAZ WNIOSKÓW INSTYTUCJI, ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH I LUDNOŚCI, ZGŁOSZONYCH DO ZMIANY STUDIUM

1. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego miasto i gmina Szczuczyn w strukturze funkcjonalno – przestrzennej znalazła się w obszarze zachodnim.

Główną funkcją gminy jest rolnictwo z uzupełniającą funkcją w zakresie usług. Funkcje usługowe na poziomie gminnym (administracja samorządowa, ochrona zdrowia i opieka społeczna, edukacja, kultura i sport, obsługa rolnictwa) i poziomie ponadlokalnym (edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna) pełni miasto Szczuczyn. Nieckowo pełni rolę jednostki osadniczej z funkcjami ponadlokalnymi w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Elementami struktury przestrzennej województwa podlaskiego są:

- drogi krajowe Nr 61 Warszawa – Augustów i Nr 58 Szczuczyn – Olsztyn,
- linia elektroenergetyczna 110kV Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Ełk,
- linia elektroenergetyczna 220 kV Ostrołęka – Nowogród – Ełk,
- wysypisko odpadów komunalnych w Szczuczynie,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 217 „Dolina rzeki Biebrzy”,
- pomniki przyrody w Nieckowie, Bzurach Chojnowie i Obrytkach,
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Szczuczynie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Szczuczynie,
- Zespół Szkół w Nieckowie,
- Muzeum Pożarnictwa w Szczuczynie,

- Zespół Klasztorny Pijarów w Szczuczynie.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego uwzględnione zostały zadania określone w rozdziale XIV uwarunkowań studium.

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO 2020 ROKU

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku opracowaną przez Urząd Marszałkowski w Białymstoku rozwój regionu odbywać się będzie między innym poprzez:

- Rozwój systemu transportowego, w tym wspieranie budowy i przebudowy dróg krajowych Nr 61 i 58, dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych znaczących dla funkcjonowania województwa,
- Rozwój społeczeństwa informatycznego poprzez budowę i rozbudowę lokalnych i regionalnych systemów transmisji danych, zwłaszcza na terenach wiejskich i małych miast.
- Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz usuwania i utylizacji odpadów stałych.
- Rozwój systemów energetycznych, w tym poprzez tworzenie warunków do wykorzystania istniejących na obszarze województwa źródeł energii odnawialnej.
- Rozwój lecznictwa i opieki społecznej, kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, sportu i rekreacji, szkolnictwa.
- Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez wspieranie gospodarstw towarowych w dostosowaniu do norm Unii Europejskiej, wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego i eksportu, wspieranie rozwoju i tworzenia przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia pozarolniczego.
- Rozwój turystyki, w tym agroturystyki, ekoturystyki i turystyki kwalifikowanej poprzez tworzenie warunków lokalizacyjnych oraz preferencji finansowych, organizacyjnych i prawnych sprzyjających pozyskiwaniu inwestorów.
- Wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie warunków do modernizacji i budowy zakładów przetwórczych powiązanych z lokalną bazą surowcową, przy wsparciu środkami zewnętrznymi.
- Tworzenie spójnego i efektywnego systemu promocji poprzez promocję atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.
- Rozwój kadr gospodarki regionu, w tym kształcenia ustawicznego osób zagrożonych bezrobociem w szczególności na terenach wiejskich w celu przygotowania ich do tworzenia i rozwijania własnej małej przedsiębiorczości.

3. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZCZUCZYN

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami) plany miejscowe uchwalone po dniu 1 stycznia 1995 roku zachowują moc.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczuczyn wraz z ich podstawą prawną przedstawiono poniżej:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Szczuczyn w części dotyczącej terenów objętych strefą ochrony konserwatorskiej (Uchwała Nr X/62/99 z dn. 23.11.1999r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 43, poz. 670).
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego targowicy miejskiej w Szczuczynie (Uchwała Nr XXIV/94/97 z dn. 30.12.1997r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 1, poz. 12),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejsko – gminnego wysypiska odpadów stałych w Szczuczynie (Uchwała Nr XXIV/93/97 z dn. 30.12.1997r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 1 poz. 11),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przebiegu drogi krajowej Nr. 61, odcinek miasto Szczuczyn do granicy administracyjnej z gminą Grajewo (Uchwała Nr XX/137/01 z dn. 26.06.2001r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 24, poz. 397),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przebiegu drogi krajowej nr 61 na odcinku miasto Szczuczyn do granicy administracyjnej z gminą Grabowo (Uchwała Nr XXV/165/02 z dn. 28.05.2002r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 26, poz. 655),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Szczuczyn wieś Świdry Awissa, tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. (Uchwała Nr XXV/166/02 z dn. 28.05.2002r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 26, poz. 656),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Szczuczyn, teren zabudowy usługowo – produkcyjnej położonego przy ulicy Granicznej (Uchwała Nr XXV/167/02 z dn. 28.05.2002r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 26, poz. 657),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Szczuczyn w części dotyczącej terenu usług wsi Jambrzyki (Uchwała Nr 42/VI/03 z dn. 30.06.2003r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 68, poz. 1406),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Szczuczyn wieś Obrytki – teren usług z zakresu obsługi podróżnych (Uchwała Nr 43/VI/03 z dn. 30.06.2003r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 68, poz. 1407),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru zabudowy wsi Niedźwiadna (Uchwała Nr 111/XVII/04 z dn. 30.11.2004r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 6, poz. 112),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Szczuczyn, teren stacji paliw i usług przy ulicy Grunwaldzkiej (Uchwała Nr 136/XXII/05 z dn. 18.05.2005r. - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 144, poz. 1692),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Szczuczyn, tereny w rejonie ulic J. Falkowskiego i Królowej Marysieńki (Uchwała Nr 185/XXXIII/06 z dn. 17.10.2006r - Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 269, poz. 2697),

4. WNIOSKI ZGŁOSZONE DO ZMIANY STUDIUM PRZEZ INSTYTUCJE, PRZEDSIĘBIORSTWA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE, BURMISTRZA MIASTA ORAZ OSOBY FIZYCZNE

Do zmiany studium zostały zgłoszone wnioski przez instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje społeczne, które następnie zostały przeanalizowane i rozpatrzone w niniejszym dokumencie - Zarządzenie Nr 16/07 Burmistrza Szczuczyna z dnia 2 kwietnia 2007r. w sprawie rozpatrzenia wniosków wniesionych po zawiadomieniu o przystąpieniu do opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru w granicach administracyjnych miasta i gminy Szczuczyn:

- Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok, przedstawione w piśmie nr ZK. II.MH.52445-8/07 z dnia 30.01.2007r, w sprawie uwzględnienia w Studium przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej.
- Polskich Sieci Elektroenergetycznych - Centrum Spółka z o.o. ul. Pruszkowska 17, 02-119 Warszawa, przedstawione w piśmie nr ZI/LD/29/382/2007 z dnia 29.01.2007r, w sprawie ujęcia w Studium przebudowy istniejącej linii 220 kV relacji Ostrołęka-Ełk na projektowaną dwutorową linię 400 kV i wprowadzenia wytycznych dotyczących użytkowania terenu w pasach technologicznych w/w linii.
- Zakładu Energetycznego Białystok SA ul. Elektryczna 13, 15-950 Białystok, przedstawione w piśmie nr TR2/2032/07 z dnia 01.02.2007r, w sprawie uwzględnienia w Studium rezerwy terenu pod wskazane istniejące i projektowane urządzenia elektroenergetyczne.
- Polskiego Związku Działkowców Okręgowy Zarząd Podlaski ul. K. Ciołkowskiego 2/5, 15-245 Białystok, przedstawione w piśmie nr L.dz. 71/07 z dnia 06.02.2007r, w sprawie uwzględnienia w Studium istniejącego Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Pogodna Jesień”.
- Wójta Gminy Grajewo ul. Komunalna 6, 19-200 Grajewo, przedstawione w piśmie nr R-RG.7327-1/07 z dnia 07.02.2007r. – nie wnosi uwag i wniosków.
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku ul. Zwycięstwa 2, 15-703 Białystok w piśmie nr GDDKiA-O/BI-DR-14-439/5/2007 z dnia 08.02.2007r, w sprawie zarezerwowania w Studium korytarza wyznaczającego przebieg obwodnicy Szczuczyna.
- Dowództwa Sił Powietrznych Kancelaria Tajna-Filia nr 1, 00-912 Warszawa 69, przedstawione w piśmie Nr 632/07 z dnia 06.02.2007r. - nie zgłaszają uwag.
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Grajewie ul. Wojska Polskiego 74, 19-203 Grajewo, przedstawione w piśmie nr PZ-5562/1/07 z dnia 13.02.2007r. w sprawie uwzględnienia w Studium wymagań ochrony przeciwpożarowej wynikających z obowiązujących przepisów.
- Zarządu Województwa Podlaskiego ul. Wyszynskiego1, 15-888 Białystok, przedstawione w piśmie nr Uchwała Nr 234/3014/07 z dnia 06.02.2007r, w sprawie uwzględnienia

nia w Studium średnio i długookresowych ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa zawartych w rozdziale VII „Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych” oraz zasad i kierunków zagospodarowania przestrzennego do uwzględnienia w studium zawartych w rozdziale V i VI planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego odnoszących się do :

- ochrony środowiska przyrodniczego,
 - ochrony środowiska kulturowego,
 - zasad rozwoju infrastruktury transportowej,
 - zasad rozwoju infrastruktury energetycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej i gospodarki odpadami stałymi.
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Inspektorat w Giżycku ul. Wodna 4, 11-500 Giżycko, przedstawione w piśmie NI 5/0220/4/KOS4/07 z dnia 21.02.2007r, w sprawie określenia w Studium obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwanie się mas ziemnych.
 - Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku Delegatura w Łomży ul. Nowa 2, 18-400 Łomża, przedstawione w piśmie nr ZNŁ.4015-I.I.-6/07 z dn. 20.02.2007r, ZNŁ.4015-I.I.-13/07 z dn. 11.05.2007r, w sprawie uwzględnienia w Studium ochrony obszarów i zabytków wpisanych do ewidencji zabytków.
 - Burmistrza Szczuczyna Plac 1000lecia 23, 19-230 Szczuczyn, przedstawione w piśmie z dn. 27.03.2007r. w sprawie ujęcia w Studium przeznaczenia działek nr geod. 584, 583, 582, 581, 580, 579, 578, 577, 576 na gruntach miasta Szczuczyn pod lokalizację zbiornika małej retencji i działki nr 160 na gruntach wsi Świdry Awissa przy drodze powiatowej Szczuczyn-Wąsosz pod lokalizację inwestycji przemysłowo-usługowych.

Druga grupę stanowiły wnioski zgłoszone przez osoby fizyczne i dotyczyły następujących terenów:

- Jarmutowskiego Józefa, zam. Brzeźno 30, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 275 na gruntach wsi Brzeźno pod kopalnię żwiru – pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.
- Ladzińskiego Bolesława, zam. Jambrzyki 21, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działek nr 21, 143 oraz nr 71 (część północna) na gruntach wsi Jambrzyki pod kopalnię żwiru – pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.
- Konopka Jarosława, zam. Świdry Awissa 2, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działek nr 215 i 255 na gruntach wsi Świdry Awissa pod zalesienie.
- Jagusza Leszka, zam. Świdry Awissa 38, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 156 i części działki nr 157 na gruntach wsi Świdry Awissa pod zabudowę usługowo-produkcyjną.
- Kielczewskiego Sławomira, zam. Brzeźno 26, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 279 na gruntach wsi Brzeźno pod kopalnię żwiru - pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.

- Rogalskiego Sylwestra (s.Antoniego), zam.Brzeźno 23, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 277 na gruntach wsi Brzeźno pod kopalnię żwiru - pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.
- Rogalskiego Zygmunta, zam. Brzeźno 17, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 280 na gruntach wsi Brzeźno pod zalesienie oraz działki nr 109 na gruntach wsi Brzeźno pod stawy.
- Bagińskiego Sylwestra, zam. Brzeźno 10, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 276 na gruntach wsi Brzeźno pod kopalnię żwiru - pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.
- Terlikowskiej Marty Marii, zam. Obrytki 5, 19-230 Szczuczyn, w sprawie zmiany sposobu użytkowania części użytków leśnych na rolne i rolnych na leśne w obrębie działek nr 4/5, 4/7 i 5 na gruntach wsi Obrytki.
- Kownackiej Marty, zam. Danowo 6, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia części działki nr 96 na gruntach wsi Danowo pod zalesienie.
- Grunwalda Witolda, zam. Niedźwiadna 7, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia części działek nr 19, 20, 21/1 i 21/2 na gruntach wsi Niedźwiadna pod kopalnię żwiru - pod warunkiem dostarczenia dokumentacji geologicznej złoża.
- Sokołek Agnieszki, zam. Świdry Awissa 33, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia części działki nr 84 na gruntach wsi Świdry Awissa pod zalesienie.
- Szczesnych Waldemara i Wandy, zam. ul. Sportowa 19, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działek nr 678/4 i 677/4 na gruntach m. Szczuczyn pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.
- Cieśli Józefa, zam. Sportowa 20, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 674 na gruntach m. Szczuczyn pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.
- Śmiarowskiego Wojciecha, zam. Oś. Pawełki 20, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 125 na gruntach miasta Szczuczyn pod zabudowę usługowo-produkcyjną.
- Sosnowskiego Bronisława, zam. Zacieczki 14, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia części działki nr 116 na gruntach wsi Zacieczki pod zalesienie.
- Gromadzkiego Stanisława, zam. ul. Grunwaldzka 9, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działek nr 687 i 686 na gruntach m. Szczuczyn pod zalesienie.
- Załuski Wojciecha zam. Niedźwiedzkie 15, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia części działki nr 218 na gruntach wsi Niedźwiedzkie pod zalesienie.
- Filipkowskiego Mirosława, zam. Chojnowo 25, 19-230 Szczuczyn, w sprawie przeznaczenia działki nr 257/1 na gruntach wsi Chojnowo pod zabudowę usługowo-produkcyjną.

Po wyznaczonym terminie składania wniosków napłynęły następujące:

- Heleny i Zbigniewa Wojno w sprawie przeznaczenia działki nr 851, 852, 847/1 pod produkcję betonu na gruntach Szczuczyna.
- Małgorzaty i Józefa Malinowskich w sprawie przeznaczenia działki nr 80 pod usługi turystyki i agroturystyki na gruntach wsi Tarachy.
- Izabeli, Cezarego i Jadwigi Budzyńskich w sprawie przeznaczenia działki nr 848, 849, 850 pod zabudowę usługowo – produkcyjną i zabudowę mieszkaniową na gruntach Szczuczyna.
- Hanny i Jana Kuczyńskich w sprawie przeznaczenia działki nr 674 pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług nieuciążliwych na gruntach Szczuczyna.
- Burmistrza Szczuczyna w sprawie przeznaczenia działki nr 1030 pod powiększenie terenów sportowo – rekreacyjnych na potrzeby publiczne na terenie gimnazjum w Szczuczynie.

Wykaz wniosków dotyczących obszaru gminy znajduje się na rysunku Nr 2 w skali 1:25000, a wniosków dotyczących obszaru miasta na rysunku Nr 7. w skali 1:5000.

XVI. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

W niniejszym opracowaniu wykorzystano następujące materiały wejściowe:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczuczyn (Łomżyński Zespół Projektowo - Inwestycyjny, Łomża, 1996),
- Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski (E. Wysocka i zespół, Warszawa, 1999),
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010 (Zarząd Województwa Podlaskiego, Białystok, 2000);
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego do 2010 roku (Zarząd Województwa Podlaskiego, Białystok, 2003),
- Opracowanie fizjograficzne dla potrzeb planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szczuczyn ("Geoprojekt" Warszawa, 1984),
- Rejestr pomników przyrody w województwie podlaskim (Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska w Białymstoku, 2003),
- Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – Polska (A. Liro i inni, Warszawa, 1995),
- Plan urządzenia lasów państwowych Nadleśnictwa Rajgród w skali 1:20 000,
- Program rozwoju retencji wodnej na terenie byłego województwa łomżyńskiego (Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 1997),
- Ewidencja obszarów zmeliorowanych (Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku, Oddział w Łomży),
- Mapa sytuacyjno-wysokościowa gminy Szczuczyn w skali 1:10 000 Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno - Kartograficzne, Białystok, 1984),
- Mapy glebowo-rolnicze wraz z opisem w skali 1:5000 dla poszczególnych wsi gminy Szczuczyn (Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, Białystok),

- Mapa Obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1: 500 000 (Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków, 1988),
- Waloryzacja agroekologiczna obszaru Zielone Płuca Polski (Instytut Upraw i Nawożenia Gleb, Puławy, 1994),
- Stan środowiska w województwie podlaskim w 2003 roku (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Białystok, 2004),
- Operat wodnoprawny na pobór wód podziemnych ujęcia wód w Niedźwiadnej,
- Operat wodnoprawny na pobór wód podziemnych ujęcia wód w Wólce,
- Operat wodnoprawny na pobór wód podziemnych ujęcia wód w Szczuczynie,
- Operat wodnoprawny na eksploatację oczyszczalni i odprowadzenie ścieków oczyszczonych dla miasta Szczuczyn,
- Inwentaryzacja przyrodnicza gminy oparta o wizję terenową (materiały własne, 2007),
- Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Szczuczyn (A. Charytoniuk, J. Sanik, Szczuczyn, 2004),
- Plan rozwoju lokalnego miasta i gminy Szczuczyn,
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Szczuczyn (A. Charytoniuk, J. Sanik, Białystok, 2004).

Przepisy prawa z zakresu ochrony środowiska i prawa miejscowego, w tym między innymi:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 września 2002 roku w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155 z 2002 r.),
- Rozporządzenie Rada Ministrów, z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2004 r w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 178, poz. 1841),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lipca 2004 r w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 168, poz. 1763),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52 z dnia 16 września 1959 roku, poz. 315),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 roku w sprawie wartości progowych poziomów hałasu, (Dz. U. Nr 8, poz. 81).